

Tampereen yliopisto

Johtamisen ja talouden tiedekunta

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

Vilpittömyys vaakalaudalla

Quim Torran argumentaation analyysi

Karel Kekkonen

karel.kekkonen@tuni.fi

Pro gradu -tutkielma

Huhtikuu 2019

Ohjaaja: Tapio Raunio

Tampereen yliopisto

Johtamisen ja talouden tiedekunta

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

KEKKONEN, KAREL: Vilpittömyys vaakalaudalla: Quim Torran argumentaation analyysi

Pro gradu -tutkielma, 111 s.

Valtio-opin opintosuunta

Huhtikuu 2019

Asiasanat: *Espanja, Katalonia, Katalonian itsenäisyysliike, diskurssianalyysi, argumentaatio*

Tiivistelmä:

Analysoin tässä tutkimuksessa Katalonian aluehallituksen presidentin Quim Torran Geneven yliopistossa 17.10.2018 pitämän puheen seuraten kriittiseen diskurssianalyysiin ja argumentaatioteoriaan kytkeytyvää metodologiaa, jonka Fairclough ja Fairclough (2011; 2012) ovat kehittäneet. Käytettävässä metodissa aineistossa esiintyvät käytännölliset (toimintaa ehdottavat) argumentit rekonstruoidaan ja tämän jälkeen niiden hyväksyttävyyttä arvioidaan normatiivisia kriteereitä vasten. Pyrin tutkimuksellani antamaan panokseni sekä Katalonian itsenäisyyspyrkimysten tutkimukselle että (rajatumman) panokseni teoreettiseen keskusteluun liittyen kriittiseen diskurssianalyysiin ja sen metodologiaan.

Tutkimani puheen konteksti on poliittisessa kriisissä Espanjan keskushallituksen ja Katalonian aluehallituksen välillä, jossa Katalonian aluehallituksen johto ja Katalonian itsenäisyysliike ovat pyrkineet irrottamaan Katalonian autonomisen alueen Espanjasta. Tutkimuskysymykseni ovat lyhyesti esitettynä seuraavat: 1. minkälaisia käytännöllisiä argumentteja Quim Torra esittää puheessaan? 2. Kuinka rationaalisesti vakuuttavaa Quim Torran argumentaatio on analysoitavassa puheessa? Nostan tutkimuksessani esiin ja rekonstruoin viisi käytännöllistä argumenttia, jotka Torra esittää puheessaan. Tärkeimmässä argumentissaan Torra ehdottaa kansainvälistä sovittelua ratkaisuksi Katalonian poliittiseen kriisiin. Torra esittää toimintaehdotuksiaan pohjustaviksi arvoiksi esimerkiksi demokraattisuuden, väkivallattomuuden ja monimuotoisuuden kunnioittamisen.

Argumentoinnin kontekstin laajempi tarkastelu sekä havainnot Torran puheen sisäisistä ristiriitaisuuksista mahdollistavat Torran argumenttien kritisoimisen. Analyysini perusteella näyttää siltä, että Torran esittämät maalit ja arvot eivät todennäköisesti ainakaan kaikilta osin aidosti pohjusta Torran esittämää toimintaa. Torran argumenttien vahvuudet taas ovat siinä, että hän esittää ottaneensa huomioon useita mahdollisia toimintavaihtoehtoja ja myös pienessä määrin eri toimintavaihtoehtojen mahdollisia seurauksia.

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
2	Historiallinen tausta	9
3	Teoriatausta ja tutkimusmetodi.....	14
3.1	Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan suhde kriittiseen diskurssianalyysiin.	17
3.2	Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan suhteet muihin tutkimussuuntiin	20
3.3	Argumenttien rekonstruktio	23
3.4	Argumenttien evaluaatio	26
3.5	Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan kritiikki.....	33
4	Quim Torran puhe	38
5	Torran argumenttien rekonstruktio	48
5.1	Argumentti kansainvälisen sovittelun tarpeesta	51
5.2	Argumentti Sveitsin esimerkin seuraamisesta	58
5.3	Argumentti julkisen, poliittisen paineen tarpeesta	60
5.4	Argumentti kansanäänestyksen tarpeesta	61
5.5	Argumentti yksipuolisten itsenäisyyspyrkimysten oikeutuksesta	64
6	Torran argumenttien evaluaatio	68
6.1	Kysymys motiiveista.....	68
6.2	Kysymys olosuhteista.....	75
6.3	Kysymys keinoista	80
6.4	Kysymys maaleista	86
6.5	Kysymys riskeistä	87
6.6	Kysymys toimintavaihtoehdoista.....	91
7	Loppupäätelmät	98
8	Lähdeluettelo	104

8.1	Aineisto	104
8.2	Kirjallisuus	104
8.3	Media-, internet- ja muut lähteet.....	107
8.4	Juridiset lähteet	110

1 Johdanto

Uutiset Katalonian itsenäisyyspyrkimyksistä ja kuvat mielenosoituksista lippuineen ovat nousseet otsikoihin ympäri Eurooppaa viimeistään vuonna 2017, kun Katalonian hallitsevien puolueiden ja itsenäisyysliikkeen pyrkimykset irrottaa alue Espanjan yhteydestä ovat voimistuneet ja johtaneet konfliktinomaiseen tilanteeseen, johon ei ole näkyvässä selvää ratkaisua. Analysoin tässä tutkimuksessa Katalonian itsenäisyysliikkeen diskurssia ja erityisesti siinä esiintyviä käytännöllisiä argumentteja¹. Käytän aineistonani puhetta, jonka on pitänyt Katalonian aluehallituksen presidentti Quim Torra (virallisesti Joaquim Torra i Pla). Aluehallituksen itsenäisyysmielisenä presidenttinä häntä voi pitää Katalonian itsenäisyysliikkeen tämänhetkisenä keulakuvana ja johtohahmona (tai yhtenä johtohahmoista). Torran nousu Katalonian aluehallituksen johtoon kirvoitti kovaa kritiikkiä itsenäisyyttä vastustavien katalonialaispoliitikkojen riveistä. On esimerkiksi tuotu esiin Torran vanhempia kirjoituksia, joissa hän on esittänyt supremasistisia² kannanottoja liittyen espanjalaisiin ja espanjankielisiin. Torra on esimerkiksi kirjoittanut, että ”espanjalaiset osaavat vain ryöstää”³. (El País 12.5.2018.) Edellä mainittu supremasistinen diskurssi, jossa katalaanit esitetään espanjalaisia ylempiarvoisina, asettuu ristiriitaisen asemaan verrattuna narratiiviin, jossa Katalonia esitetään Espanjan sorron ikaikaisena uhrina.⁴ Poutanen (2018, 49) käyttää osuvasti edellä kuvattuun vertautuvaa esimerkkiä voimakkaan nationalistisesta ideologiasta, jossa esiintyy kaksi ristiriitaista diskurssia maahanmuuttajista toisaalta laiskoina ja toisaalta töiden viejinä. Kontekstista riippuu, kumpaa diskurssia käytetään tietyssä tilanteessa ja juuri argumentaation analyysi voi auttaa paljastamaan tällaisten ristiriitaisten diskurssien yhtäaikaisen olemassaolon (Poutanen 2018, 49).

¹ Practical arguments. Käytännöllinen argumentti on argumentti, jossa jotain ehdotetaan tehtäväksi. Se vastaa kysymykseen, mitä tulisi tehdä.

² Supremasismilla tarkoitetaan ajattelutapaa (ja tähän kytkeytyvää kielellistä esitystä), jossa jokin etninen, kielellinen tai muu ryhmä nähdään jotain toista ryhmää ylempiarvoisena tai luonnostaan parempana. Vaikka supremasismi ei ole automaattisesti rasismiin rinnastettavissa, se on kuitenkin usein rasismiin limittyvää ja siihen verrannollista. Esimerkiksi Gómez de Liaño (2018) käsittelee Katalonian ja Espanjan suhteisiin liittyvää supremasistista ajattelua. Katalaaninationalismiin kytkeytyvää rasismia ja supremasismia käsittelee myös Ucelay-da Cal (2018, 151-152, 199-201).

³ ”Los españoles solo saben expoliar”.

⁴ Esimerkiksi Elliott (2018) kuvaa tätä narratiivia.

Katalonian itsenäisyysliikkeen mielipidevaikuttaminen on onnistunut tehokkaasti muokkaamaan mielipiteitä ainakin länsimaissa. Samanaikaisesti Espanjan hallitus ja Espanjan yhtenäisyyttä kannattavat tahot ovat paljolti epäonnistuneet laajasti vetoavien vasta-argumenttien tuottamisessa. (Elliott 2018, 253.) Vaikka Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatio on kyennyt vakuuttamaan ainakin osan yleisöstään, tämä ei tarkoita, että itsenäisyysliikkeen argumentit olisivat välttämättä normatiivisesti tarkastellen vakuuttavia tai hyväksyttäviä. Tutkimukseni pyrkiikin osaltaan tarkastelemaan, onko Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatio rationaalisesti vakuuttavaa. Toisin sanoen tulisiko Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaation *tutkijan näkökulmasta* kyetä vakuuttamaan kohdeyleisönsä. Palaan tähän rationaalisen vakuuttavuuden ja ”pelkän” vakuuttavuuden eroon sivulla 27.

Koska Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatio on saavuttanut laajaa huomioita ja onnistunut ainakin osittain vakuuttamaan kohdeyleisönsä⁵, on hyödyllistä ja mielenkiintoista arvioida onko tämä argumentaatio normatiivisesti tarkastellen hyväksyttävää ja rationaalisesti vakuuttavaa. Samalla voidaan tarkastella, mitä tavoitteita Katalonian itsenäisyysliike esittää toiminnalleen sekä, minkälaisiin ennako-oletuksiin, arvoihin ja tilannekuvaan itsenäisyysliike perustaa argumenttinsa.

Poliitikko (kuten Torra) ei pidä puheita yksityishenkilönä, vaan jonkin poliittisen ryhmän tai puolueen edustajana. Julkinen puhe on näin osa laajempaa kommunikatiivista prosessia. Toisin sanoen puhe on ”strateginen liike” osana suurempaa kommunikatiivista suunnitelmaa. (Sauer 1997, 36.) Tutkimukseni tapauksessa analysoitava puhe on osa laajempaa Katalonian itsenäisyysliikkeen diskurssia ja samalla osa itsenäisyysliikkeen pyrkimystä kansainvälistää Katalonian ja Espanjan keskushallinnon välinen konflikti.

Quim Torran argumentaatio edustaa eräänlaista Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaation arkkityyppiä ja Torran puheessaan esittämistä argumenteista tehdyt päätelmät ovat näin laajennettavissa ainakin suurelta osin myös Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatioon yleisemmin. Katalonian itsenäisyysliikkeen edustajien esityksissä toistuvat esimerkiksi itsenäisyysliikkeen rauhanomaisuuden ja demokraattisuuden korostaminen, itsemääräämisoikeuden käsite sekä pyrkimys Espanjan esittämiseen autoritaarisena valtiona, joka polkee Katalonian (ja sen kansan) demokraattisia oikeuksia. Nämä samat teemat ovat vahvasti esillä

⁵ Kohdeyleisöllä tarkoitan tässä tapauksessa niin poliittisia päättäjiä, toimittajia, akateemikoita kuin ”tavallisia” kansalaisiakin.

myös Torran puheessa, joka toimii tämän tutkimuksen aineistona. Toisin sanoen tutkimani puhe on selkeästi osa laajempaa Katalonian itsenäisyysliikkeen diskurssia, jossa toistuvat samat argumentit (toki pienin muutoksin) kerta toisensa jälkeen. Esimerkiksi Katalonian aluehallinnon presidentin internet-sivuilla⁶ on saatavilla laaja kattaus Katalonian aluehallinnon presidenttien puheita, joissa Katalonian itsenäisyysliikkeen diskurssissa toistuvat elementit ovat selkeästi havaittavissa.

Katalonian itsenäisyyspyrkimyksistä on olemassa suhteellisen paljon erilaista tutkimusta ja tutkimuksen määrä vaikuttaa lisääntyneen 2010-luvun loppua kohden samalla, kun Katalonian tilanne on noussut etenevässä määrin esille esimerkiksi median kautta. Katalonian tilannetta on pyritty selittämään esimerkiksi Espanjan taloustilanteella ja Katalonian halulla saada suurempi taloudellinen autonomia, Katalonian omalla kulttuuris-kielellisellä identiteetillä, Espanjan hallituksen toimilla ja osaltaan myös pitkään jatkuneella itsenäisyysmielisellä indoktrinaatiolla (ks. esim. Crameri 2014, 54-72; Olivieri 2015; Strubell 2016; Coufalová 2017; Elliott 2018).

Erityisesti Katalonian itsenäisyysliikkeen käytännön toiminnan, nationalismin, identiteettipolitiikan ja näihin liittyvien näkökulmien tutkimusta löytyy runsaasti.⁷ Muiden näkökulmien tutkimuksista Coufalová (2017) käsittelee syitä, miksi separatismien kannatus on noussut Kataloniassa ja Strubell (2016) Espanjan hallituksen Kataloniaan kohdistamaan ”kylmää repressiota”. Lepič (2017) taas äänestyskäyttäytymistä ja äänten jakautumista Kataloniassa. Skotlannin ja Katalonian tilannetta ovat vertailevasti tai rinnakkain tutkineet ainakin Muro ja Vlaskamp (2016), Fraile (2016) sekä Bourne (2014). Vertailua on lisäksi suoritettu jopa Katalonian ja Hong Kongin välillä (Lecours & Dupré 2018). Oikeustieteellistä näkökulmaa tarjoaa Fernández Cañueto (2018), joka on tutkinut eräiden kiistanalaisten Katalonian alueparlamentissa hyväksytyjen lakien ja kyseisten lainvalmisteluprosessien laillisuutta. Crameri (2014) käsittelee Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiä useasta näkökulmasta.

Elliott (2018) tarjoaa laajan kuvauksen keskiajasta nykypäivään Katalonian ja Skotlannin autonomia- ja itsenäisyyspyrkimyksistä. Käytän tätä kuvausta pohjana tutkimukseni historialliselle taustoitukselle.⁸ Vuonna 2018 on ilmestynyt muitakin akateemisten kirjoittajien teoksia, jotka

⁶ Osoite: http://www.catalangovernment.eu/pres_gov/government/en/president/speeches-remarks-official-statements.html

⁷ Esim. Olivieri 2015; Elias 2015; Serrano 2013; Crameri 2015; Rodon & Guinjoan 2018; Criado & Herreros ym. 2018; Guibernau 1997; 2013; 2014.

⁸ Oxfordin yliopiston emeritusprofessori Sir John Huxtable Elliott on yksi maailman tunnetuimmista ja arvostetuimmista Espanjan historian tutkijoista. Tästäkin syystä juuri Elliottin teos on hyvä pohja tutkimukseni historialliselle taustoitukselle.

kuvaavat Espanjan ja Katalonian suhteita ja Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiä eri näkökulmista. Ruiz-Domènec (2018) ja Ucelay Da-Cal (2018) ovat noin julkaisuajankohhtaansa asti ulottuvia historiallisia kuvauksia Katalonian itsenäisyyspyrkimyksistä. Gómez de Liaño (2018) on poliittis-filosofinen teos, joka käsittelee muiden aiheiden ohessa Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiä. Edellisten lisäksi käytän pienessä määrin poliitikkojen, toimittajien tai muiden kirjoittajien teoksia liittyen tutkittavaan aiheeseen.⁹

Katalonian ja diskurssianalyysin tai argumentaatioteorian tavalla tai toisella yhdistäviä tutkimuksia on löydettävissä huomattavasti vähemmän. Crameri (2014) käsittelee diskursseja yhden luvun verran, Solís (2003) käsittelee Espanjan ja Katalonian kansallisidentiteettejä narratiivisesta näkökulmasta, Pujadas ja Xifra (2014) tarjoavat semio-narratiivisen analyysin Katalonian vuoden 2012 aluevaalien vaalimainonnasta. Moragas-Fernández ja Montagut Calvo ym. (2018) ovat tutkineet metaforia käyttäen aineistonaan Katalonian aluevaalien vaalimainoksia. Hieman samaan tematiikkaan osuu myös tutkimus tunneilmaisusta ”emojien” kautta Facebookissa liittyen Katalonian vuoden 2017 aluevaaleihin (Coromina & Prado ym. 2018).

Espanjalaisten johtajien puheista entisen pääministerin José María Aznarin pitämiä puheita ovat analysoineet ainakin van Dijk (2005) sekä Pujante ja Morales-Lopez (2008). Nämä analysoidut puheet eivät kuitenkaan liity Kataloniaan vaan Espanjan osallistumiseen toiseen Irakin sotaan.

Kaiken kaikkiaan Katalonian itsenäisyyspyrkimykseen liittyviä kysymyksiä on tutkittu suhteellisen vähän diskurssianalyysin tai argumentaatioteorian näkökulmasta. Vielä vähemmän, jos ollenkaan, vastaavalla metodilla tai samankaltaisella aineistolla kuin tutkimuksessani. Yhteiskunta- ja humanististen tieteiden piirissä Espanjan (ja Katalonian¹⁰) tutkimusta on tuotettu Suomessa ylipäätään melko vähän. Ottaen huomioon Espanjan roolin merkittävänä eurooppalaisena valtiona ja espanjan kielen aseman maailman toiseksi puhutuimpana kielenä tutkimuksen vähyys on osin hämmästyttävää. Espanjaan liittyvän suomalaisen tutkimuksen vähyys voi pahimmillaan heijastua myös asiantuntijuuteen Espanjaa koskevissa kysymyksissä.

Lisäksi on huomioitava, että vaikka Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiä on tutkittu suhteellisen paljon, harvempi tutkimus on pyrkinyt analysoimaan Katalonian itsenäisyysliikkeen toimintaa tai sen

⁹ Näitä ovat Leguina 2014, De la Lama 2018 ja Puente López 2018.

¹⁰ Viittaan jäljempänä vain Espanjaa koskevaan tutkimukseen, mutta sisällytän ajatuksen tasolla Katalonian tähän viittaukseen osana Espanjaa. Samalla Kataloniaa koskeva tutkimus sivuaa väistämättä enemmän tai vähemmän myös Espanjaa kokonaisuutena.

tuottamaa diskurssia kriittisestä lähestymiskulmasta. Useimmat tutkimukset vaikuttavat painottavan Katalonian tai sen itsenäisyysliikkeen näkökulmaa. Suuren osan voi jopa tulkita suhtautuvan ainakin lievän myönteisesti Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiin ja kielteisesti Espanjan hallituksen ja muiden toimijoiden vastapyrkimyksiin. Esimerkiksi Crameri (2014) ilmaisee jo esipuheessa näkökantansa suhteellisen avoimesti.

Sauer (1997, 53) esittää, että diskurssianalyttinen tutkimus on yleisesti keskittynyt epäsystemaattisella tavalla vain tiettyjen ideologisten kysymysten ja tiettyjen toimijoiden tuottaman diskurssin analysointiin. Sauerin (1997, 53) mukaan diskurssianalyttisen tutkimuksen piirissä on keskitytty vain vähän muiden kuin länsimaisten toimijoiden tuottaman diskurssin analyysiin. Esimerkiksi Van Dijk (2008) keskittyy juuri länsimaissa esiintyvän rasmin ja muun sortavan toiminnan diskursiivisen ulottuvuuden ja tähän liittyvän manipulaaation tarkasteluun. Kysymys on siis myös siitä, mitkä toimijat (tai konfliktin osapuolet) nähdään dominoivina tai sortavina. On mahdollista, että intuitiivisesti Katalonia vaikuttaa konfliktin *sorretulta osapuolelta*¹¹ ja yleisestä (kriittisen) diskurssianalyysin näkökulmasta olisi analysoitava pikemminkin dominoivan osapuolen tai sortajan (tässä ajattelussa siis Espanjan tai sen hallituksen) tuottamaa – mahdollisesti manipulatiivista – diskurssia. Tällaisen kuvan antamiseen Katalonian itsenäisyysliike luonnollisesti myös pyrkii. Jos lukijalle on muodostunut kuva Kataloniasta sorrettuna ja Espanjasta sortajana, tutkimukseni kriittinen lähtöasetelma suhteessa Torran puheeseen ja puheesta tehdyt päätelmät voivat vaikuttaa osin yllättäviltä. Osoitan kuitenkin tutkimuksessani, että mahdollinen intuitiivinen (tai median välittämä) kuva Kataloniasta sorrettuna ja Espanjasta sortajana on monilta osin virheellinen. Voitaisiin jopa väittää, että diskursiivista manipulaatiota tuotetaan pikemminkin juuri Katalonian itsenäisyysliikkeen taholta.

Teoreettis-metodologisesti tutkimukseni kytkeytyy tärkeimmän lähdekirjallisuuden (Fairclough & Fairclough 2011; 2012; 2013) kautta kriittiseen diskurssianalyysiin, argumentaatioteoriaan ja poliittiseen diskurssianalyysiin. Käyttämässäni tutkimusmetodissa tutkittava aineisto puretaan osiin ja aineistosta etsitään käytännölliset argumentit. Tämän jälkeen nämä argumentit rekonstruoidaan niin, että voidaan osoittaa argumenttien rakenneosat eli premissit (oletukset, lähtökohdat) ja

¹¹ Tällainen kuva voi muodostua esimerkiksi, koska Espanja on suurehko valtio ja Katalonia sen huomattavasti pienempi autonominen osa. Lisäksi Espanjalla on luonnollisesti käytössään valtion voimankäyttöarsenaali ja Katalonialla ei.

argumenttiin liittyvä väite¹². Rekonstruktion jälkeen argumentteja arvioidaan (evaluoidaan) peilattuna normatiivisiin hyvän argumentaation malleihin.

Seuraamaani tutkimusmetodia ovat käyttäneet (itse metodin luojien lisäksi¹³) ainakin Poiklik (2016) ja Poutanen (2018). Poiklikin tutkimuksessa tutkimuskohteena on yhdysvaltalaistuomarien aselakeja koskeva argumentaatio. Poutanen on tutkinut poliittis-taloudellista argumentaatiota eri yhteiskunnallisten alojen (liike-elämän, median ja politiikan) diskurssien yhteneväisiä taustaoletuksia hyödyntäen. Tutkimukseni eroaa aineiston kontekstin lisäksi edeltävistä tutkimuksista siinä mielessä, että käytän tutkimusaineistonani pidempää yhtenäistä poliittista puhetta kuin muissa (tuntemissani) samaa metodia hyödyntävissä tutkimuksissa on tehty.

Käytännöllisten argumenttien analyysi ja rekonstruktio on erityisen hedelmällistä, koska käytännölliset argumentit *sisältävät toimintaehdotuksen*. Argumentaatio on jo itsessään perustavanlaatuinen osa poliittisia prosesseja ja käytännölliset argumentit voivat tämän lisäksi pohjustaa toimintaa (Poutanen 2018, 51; Fairclough & Fairclough 2012, 1, 18). Analysoimalla käytännöllisiä argumentteja voidaan vastata kysymyksiin, mihin ehdotettu toiminta perustuu ja mihin se tähtää. Vastaus näihin kysymyksiin on potentiaalisesti samalla vastaus kysymyksiin itse toiminnasta, jos ehdotukset toteutuvat. Poliittisessa diskurssissa esiintyvä käytännöllinen argumentaatio on siis vahvasti sidoksissa poliittiseen toimintaan.

Myös argumenttien evaluaatio on monella tasolla merkityksellistä ja kannattavaa. Argumenttien evaluaatio vahvistaa diskurssianalyysiin olennaisesti kuuluvaa sosiaalisen kritiikin aspektia ja tarjoaa tavan kritisoida voimakkaita ja vaikeasti haastettavia, dominoimiin diskursseihin ja ideologioihin (esimerkiksi nationalismiin) perustuvia argumentteja. Evaluaatio tarjoaa keinoja paljastaa virheelliset tai huonot (poliittiset) argumentit. Näin evaluaatio hyödyttää myös normatiivista tavoitetta luoda parempaa poliittista argumentaatiota osoittamalla, mitkä poliittiset argumentit ovat hyväksyttäviä ja mitkä eivät. Normatiiviseen kritiikkiin kytkeytyvä selittävä kritiikki voi puolestaan vastata kysymyksiin, miksi tietyt uskomukset kestävät ja saavat niin paljon kaikupohjaa? Miksi niitä haastetaan niin vähän? (Fairclough & Fairclough 2012, 12-13, 60, 79, 80-81; Poutanen 2018, 55.)

¹² Claim

¹³ Fairclough ja Fairclough (2011; 2012; Fairclough 2016) ovat soveltaneet kehittämänsä metodia käytännössä analysoimalla lyhyehköjä aineistoja (pääasiassa parlamenttipuheenvuoroja), jotka liittyvät keskusteluun vuoden 2008 talouskriisin hoidosta Iso-Britanniassa.

Modernissa demokraattisessa järjestelmässä poliittisia ehdotuksia ei voi viedä eteenpäin esittämättä syitä ja argumentteja. Näiden argumenttien on kestettävä kriittinen tarkastelu. Argumenttien purkamisen ja evaluaation avulla todellisessa poliittisessä diskurssissa esiintyvää argumentaatiota ja deliberaatiota voidaan peilata normatiivisiin hyvän argumentaation malleihin, vaikka todellinen argumentaatio ei täyttäsikään mallien ehtoja. Kaiken kaikkiaan deliberaatio on elintärkeä osa politiikkaa, joten on selvää, että diskurssia ja eritoten argumentteja täytyy tutkia osana politiikan tutkimusta. (Fairclough & Fairclough 2012, 14, 20, 54; 2013, 338, 340.)

Hyvän argumentaation normatiiviset mallit ovat tiukasti kytköksissä hyvän politiikan vaatimuksiin¹⁴, koska legitiimin poliittisen päätöksenteon tulisi noudattaa hyvän argumentaation vaatimuksia. Argumentaatiokeskeisen diskurssianalyysin normatiivinen maali on vahvistaa kansalaisyhteiskunnan kykyä argumentaatioon ja toisaalta sen kykyä tarkastella poliittisen eliitin argumentaation legitimitettä. Argumentaation analyysi on lisäksi kytköksissä deliberatiivisen demokratian ideaaliin ja deliberatiivisen demokratian voi nähdä nojaavan ensisijaisesti ja syvällisesti argumentaatioon. Myös kriittinen diskurssianalyysi tarjoaa välineitä kritisoida manipulatiivista kommunikaatiota ja voi näin ohjata poliittista diskurssia kohti deliberatiivisen demokratian ideaalisia diskursiivisia käytäntöjä. (Rheg 2009, 9-10, 13-14; Fairclough & Fairclough 2012, 30-34; Poutanen 2018, 42, 51; Elster 1998a, 9–10, teoksessa Fairclough & Fairclough 2012, 30.)

Olen edellä esittänyt, miksi juuri käytännöllisten (toimintaa ehdottavien) argumenttien rekonstruktio on erityisen hedelmällistä. Esitin myös, miksi argumentteja on hyödyllistä evaluoida kriittisesti. Sen lisäksi, että käyttämäni teoreettis-metodologinen kehys on tarkoitettu juuri käytännöllisten argumenttien rekonstruktioon ja evaluaation, sillä on etunaan (suhteessa muihin diskurssianalyttisiin metodeihin) konkreettisuus ja systemaattisuus. Tällä tarkoitan sitä, että käyttämäni metodi perustuu argumenttien konkreettiselle ja systemaattiselle purkamiselle ja arvioimiselle, joka on sovellettavissa hyvinkin erilaisille aineistoille ja on suhteellisen yksinkertaista toteuttaa ja toistaa. Poutanen (2018, 146-147) esittää samansuuntaisesti, että Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistapa tarjoaa selkeän tavan ryhmitellä argumentteja ja niiden osia, mikä helpottaa niiden vertailua. Lisäksi ennalta määritellyt argumenttien rakenteet tarjoavat konkreettisen ja selkeän pohjan argumenttien rakenteen vertailulle ja vastakkainasettelulle (Poutanen 2018, 146-147).

¹⁴ Standards of good politics

Sen lisäksi, että pyrin tutkimuksellani paikkaamaan aukkoa suomalaisessa Katalonian ja Espanjan tutkimuksessa, pyrin myös antamaan oman rajatun panokseni teoreettiseen keskusteluun liittyen kriittiseen diskurssianalyysiin, argumentaatioteorioihin ja näiden metodologiaan.

Edellä kuvattuun perustuen tutkimukseni tavoitteena on selvittää:

- 1. Minkälaisia käytännöllisiä argumentteja Quim Torra esittää puheessaan? Toisin sanoen, millaista toimintaa tai ratkaisua Torra ehdottaa? Minkälaisiin premisseihin Torra perustaa toimintaehdotuksensa?*
- 2. Kuinka rationaalisesti vakuuttavaa Quim Torran argumentaatio on analysoitavassa puheessa? Kuinka valideja ja totuudenmukaisia Torran käytännölliset argumentit ovat? Miltä osin Torran argumentit voidaan tulkita normatiivisesti tarkastellen hyväksyttäviksi?*

Vaikka tämä ei olekaan varsinainen tutkimuskysymys, tarkastelen tutkimuksessani (erityisesti alaluvussa 6.6) myös sitä, miten Katalonian umpisolmu voitaisiin mahdollisesti avata. Toisin sanoen, mitkä olisivat mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja ja mitä eri vaihtoehtoista on kirjoitettu. Jos lukijaa kiinnostaa, kuinka Katalonian kriisi olisi mahdollista ratkaista, niin tutkimukseni voi antaa oman rajatun panoksensa myös tähän kysymykseen vastaamisessa. Mitään lopullista totuutta tai varmaa ratkaisua ei kukaan (saati allekirjoittanut) ole kuitenkaan onnistunut keksimään. Mahdollisten ratkaisuvaihtoehtojen esittely antaa kuitenkin lukijalle viitteitä joistain suunnista, joihin kriisin ratkaisuyrityksissä voidaan pyrkiä.

Tutkimukseni rakentuu niin, että tämän johdannon jälkeen esitän tiiviin taustoituksen Katalonian (ja Espanjan) lähihistoriaan. Katsaus historiaan on mielestäni välttämätön Torran puheen analyysin ja samalla koko tutkimukseni ymmärtämiseksi. Tämän jälkeen siirryn esittämään tutkimukseni teoria- ja metoditaustaa. Tässä osassa avaan myös tutkimukseni kannalta olennaisia käsitteitä. Teoria- ja metodiosuuden jälkeen esittelen tarkemmin tutkimuksessa käytettävän aineiston, minkä jälkeen siirryn itse analyysiin ja sitä kautta loppupäätelmiin.

2 Historiallinen tausta

Francon¹⁵ kuoltua vuonna 1975¹⁶ Espanja siirtyi vaiheittain diktatuurista demokratiaan. Valtiomuodoksi tuli perustuslaillinen monarkia. Vuonna 1978 espanjalaiset (katalonialaiset mukaan lukien) hyväksyivät kansanäänestyksessä demokraattisen Espanjan perustuslain, joka perustuu Espanjan jakamattomuudelle, mutta antaa samalla autonomisille alueille laajan itsehallinnon. Vuonna 1979 säädettiin Katalonian itsehallintolaki, jonka katalonialaiset hyväksyivät perustuslain tapaan kansanäänestyksellä. Tänä päivänä Katalonian ja muiden Espanjan autonomisten alueiden itsehallinto on maailmanlaajuisestikin vertaillen erittäin laaja. (Kekkonen 2016, 283; Constitución Española 1978; Elliott 2018, 229; El País 17.10.2017).

Pitkien neuvotteluiden ja muutosten jälkeen sosialistijohtoinen Katalonian aluehallitus sai vietyä läpi (Espanjaa tuolloin hallinneen PSOE:n¹⁷ tuella) uuden Katalonian itsehallintolain. Itsehallintolaki hyväksyttiin Kataloniassa kansanäänestyksellä (äänestysprosentin jäädessä kuitenkin alhaiseksi) kesäkuussa 2006. Uusi itsehallintolaki oli kompromissi, joka ei tyydyttänyt jyrkempiä itsenäisyysmielisiä. Myöskään toinen Espanjan pääpuolueista, Partido Popular¹⁸, ei hyväksynyt uutta itsehallintolakia ja vei sen perustuslakituomioistuimen käsiteltäväksi. Perustuslakituomioistuin antoi päätöksensä 28.6.2010, missä se muutti tai torjui osia vuoden 2006 itsehallintolaista. Tuomio raivostutti Katalonian aluehallinnon ja itsenäisyysmieliset organisaatiot ja nämä jyrkensivät julkisia kannanottojaan tilanteen kiristyessä. Vuonna 2014 Katalonian aluehallitus järjesti Espanjan perustuslain vastaisen äänestyksen Katalonian itsenäistymisestä, jossa noin 40% äänioikeutetuista antoi äänensä. Kriisiytynyt poliittinen tilanne saavutti eräänlaisen kulminaatiopisteen Katalonian johdon järjestettyä toistuvista poliittisista ja oikeudellisista vastalauseista huolimatta 1.10.2017 kansanäänestyksen Katalonian itsenäistymisestä. Äänestyksessä alle puolet äänioikeutetuista antoi noin 90% kannatuksen Katalonian itsenäistymiselle. Itsenäisyyspyrkimysten paineissa (tietäen, että itsenäinen Katalonia jäisi ulos

¹⁵ Kenraali Francisco Franco oli Espanjan diktaattori vuosina 1939-1975 (ks. esim. Kekkonen 2016; Fusi 2013).

¹⁶ Francon ilmoitettu kuolinpäivä on 20.11.1975.

¹⁷ Espanjan sosialistinen työväenpuolue, Partido Socialista Obrero Español. Käytän edellä mainitusta vakiintunutta lyhennettä PSOE.

¹⁸ Kansanpuolue.

EU:sta) tuhannet yritykset siirsivät pääkonttorinsa Kataloniasta muualle Espanjaan. (Elliott 2018, 238-241, 248, 252, 254; El País 13.12.2017.)

Kansanäänestystä oli edeltänyt lakien käsittely 6-8.9.2017 Katalonian alueparlamentissa, jonka toteutus rikkoi monelta osin voimassaolevaa lainsäädäntöä.¹⁹ Itsenäisyysmieliset puolueet käyttivät hyväkseen tiettyjä parlamentin sääntöjä nopeuttaakseen käsittelyä ja muuttaakseen käsittelyjärjestystä ajamiensa lakien²⁰ kohdalla, joiden ne tiesivät olevan ristiriidassa voimassa olevan perustuslaillisen järjestyksen kanssa. Pyrkimyksenä oli saada lait hyväksytettyä ennen kuin perustuslakituomistuin ehtii tuomita ne laittomiksi. Samalla oppositio menetti mahdollisuutensa toteuttaa perustavanlaatuisia demokraattisia ja laillisia kontrollikeinoja, kuten tarkastella esityksiä hyvissä ajoin ennen niistä äänestämistä ja lähettää lausuntopyyntö neuvostoon²¹, joka valvoo Katalonian autonomian perussäädösten (itsehallintolain) toteutumista. Jopa parlamentin omat lakimiehet varoittivat itsenäisyysmielisiä toiminnan laittomuudesta ja mahdollisista seuraavista sanktioista. Parlamentissa rikottiin tuolloin myös voimassaolevia päätöksentekosääntöjä. Perustuslakituomioistuin otti myöhemmissä tuomiossaan kantaa sekä prosessiin, jolla edellä mainitut lait ajettiin läpi että itse hyväksytyihin lakeihin ja säädöksiin. Lainsäädäntöprosessi, säädökset ja lait tuomittiin perustuslain vastaisiksi ja pätemättömiksi ainakin seitsemällä eri tuomiolla.²² Yksi tuomioista antoi hyväksynnän itsenäisyysmielisten parlamentissa käyttämälle sääntömuutokselle, jolla käsittelyä nopeutettiin, kunhan opposition demokraattiset oikeudet muuten taataan. (Elliott 2018, 251; Fernández Cañueto 2018; Quico Sallés 6.9.2017; TC 10/2018; 27/2018; 114/2017; 120/2017; 121/2017; 122/2017; 124/2017; 139/2017.)

3.10.2017 eli vain muutamia päiviä rauhattomasti, sekavasti ja osin väkivaltaisestikin²³ sujuneen kansanäänestyksen jälkeen Espanjan kuningas Felipe VI piti dramaattisen puheen, jonka viestin hän

¹⁹ Koko monimutkainen prosessi ja useat sitä edeltäneet ja seuranneet perustuslakituomioistuimen tuomiot sekä muut asiaan liittyvät lausunnot on kuvattu yksityiskohtaisesti artikkelissa Fernández Cañueto 2018.

²⁰ Lait kansanäänestyksen järjestämisestä sekä oikeudellisesta ja perustavasta siirtymästä (de transitoriedad jurídica y fundacional de la República y del referéndum de autodeterminación).

²¹ Consejo de Garantías Estatuarías

²² Kuten lukuisat perustuslakituomioistuimen langettavat tuomiot osoittavat, Katalonian itsenäisyysliikkeen johto on ollut valmis toimimaan voimassaolevan lainsäädännön ulkopuolella. Lisäksi Katalonian itsenäisyysliike on ollut valmis kyseenalaistamaan voimassaolevan lainsäädännön ja tuomioistuinten päätökset, jos lainsäädäntö ja tuomiot eivät ole suosiollisia sen tavoitteille (Camilo S. Baquero 29.11.2017). Jos taas tuomiot ovat antaneet hyväksynnän liikkeen toimille, niistä on riemuittu (Luis B. García 5.9.2018). Tämä luo kuvaa Katalonian itsenäisyysliikkeestä ristiriitaisena toimijana.

²³ Kansanäänestyspäivänä Espanjan poliisin operaatio äänestyksen estämiseksi epäonnistui ja poliisi käytti osin liiallista voimaa. Loukkaantuneiden määrää on kuitenkin myös liioiteltu ja osa kuvista, joiden väitettiin kuvaavan Espanjan poliisin väkivaltaa, olivat todellisuudessa muista mielenosoituksista. Samalla Espanja joutui

osoitti koko Espanjan kansalle. Tätä puhetta voi perustellusti luonnehtia tärkeimmäksi Espanjan kuninkaan pitämäksi puheeksi sitten vuoden 1981 vallankaappausyrityksen. Myös tuolloin, 23.2.1981, kuningas – Felipe VI:n isä Juan Carlos I – piti puheen demokraattisen Espanjan kriittisellä hetkellä.²⁴ Felipe VI otti puheessaan tiukasti kantaa meneillään olleeseen kriisiin, ilmaisi ettei hyväksy Katalonian johdon toimia ja asettui tukemaan Espanjan perustuslakia ja niitä katalonialaisia ja espanjalaisia, jotka eivät toivo alueen itsenäistyvän. Puheessaan Felipe VI esitti, että laillisen hallinnon olisi toimittava kriisin ratkaisemiseksi. Puhe nostatti Espanjassa isänmaallista tunnelmaa ja rohkaisi itsenäisyyttä vastustavia katalonialaisia ilmaisemaan mielipiteensä. Itsenäisyyden kannattajat olivat ymmärrettävästi vähintäänkin pettyneitä puheeseen. (Elliott 2018, 255-256, Felipe VI 3.10.2017; Javier Ayuso 23.2.2018.) Espanjan kuninkaan esittämät näkemykset on syytä ottaa huomioon siitakin syytä, että Espanjan kuninkaan tehtävä on (hallituksen, armeijan ja perustuslakituomioistuimen rinnalla) puolustaa Espanjan perustuslakia (Tomas y Valiente 1983).

10.10.2017 Katalonian aluehallinnon presidentti Carles Puigdemont julisti Katalonian itsenäiseksi, mutta tietoisena julistuksen laittomuudesta asetti julistuksen ikään kuin lepäämään ja ehdotti dialogia Espanjan hallituksen kanssa. Keskushallitus vaati Katalonian aluehallitusta tarkentamaan, oliko julistus voimassa vai ei – sillä uhalla, että keskushallitus käyttäisi Espanjan perustuslain artiklaa 155. Vapaasti suomennettuna perustuslain artikla 155 antaa keskushallitukselle oikeuden pakottaa autonominen alue noudattamaan lakia ja yleistä etua, jos jokin autonominen alue ei noudata lakeja tai muita velvoitteita tai toimii niin, että sen että toiminta uhkaa vakavasti Espanjan yleistä etua.²⁵ Tähän hallitus tarvitsee Senaatin absoluuttisen enemmistön tuen. Artiklaa 155 ei oltu käytetty koskaan Espanjan historiassa. (Elliott 2018, 256; Constitución Española 1978.)

27.10.2017 Katalonian alueparlamentti äänesti yksipuolisen itsenäisyysjulistuksen puolesta perustuslaillisten boikotoidessa äänestystä. Keskushallitus reagoi välittömästi ja asetti artiklan 155 voimaan. Artikla syrjäytti Katalonian aluehallituksen ja toi alueen keskushallituksen suoraan kontrolliin, mutta ei vienyt Katalonialta sen autonomiaa. Presidentti (tuolloin jo entinen) Carles

laajan disinformaatiokampanjan kohteeksi, jossa kansaaäänestyspäivän tapahtumista levitettiin virheellisiä kuvia ja tietoja internetissä. (Elliott 2018, 255.)

²⁴ Vuoden 1981 vallankaappausyrityksestä ja Espanjan historiasta yleisesti katso. esim. Fusi 2013 ja Kekkonen 2016.

²⁵ “Si una Comunidad Autónoma no cumpliere las obligaciones que la Constitución u otras leyes le impongan, o actuare de forma que atente gravemente al interés general de España, el Gobierno, previo requerimiento al Presidente de la Comunidad Autónoma y, en el caso de no ser atendido, con la aprobación por mayoría absoluta del Senado, podrá adoptar las medidas necesarias para obligar a aquélla al cumplimiento forzoso de dichas obligaciones o para la protección del mencionado interés general.”

Puigdemont lähti maanpakoon. Osa itsenäisyysliikkeen johtohahmoista vangittiin syytettyinä kavalluksesta, tottelemattomuudesta, kansankiihotuksesta ja/tai kapinasta. Espanjan tuolloinen pääministeri Mariano Rajoy kutsui uudet aluevaalit järjestettäväksi 21.12.2017. Suurimmaksi puolueeksi nousi perustuslaillinen Ciudadanos, mutta itsenäisyysmieliset säilyttivät koalitiona enemmistöasemansa. (Elliott 2018, 257-261; Generalitat de Catalunya 2017.) Katalonian uudeksi presidentiksi nousi jyrkän itsenäisyysmielinen Quim Torra. Myös Espanjan hallituksessa tapahtui muutos, kun Espanjaa hallinnut Partido Popular pakotettiin parlamentin epäluottamusäänestyksellä luopumaan vallasta. Uuden hallituksen muodosti Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiin edellistä hallitusta pehmeämmin suhtautuva keskustavasemmistolainen PSOE.

Enemmän tai vähemmän kansallismieliset puolueet tai poliitikot ovat hallinneet Katalonian autonomista aluetta jo Francon diktatuurin loppumisesta asti, joskin ajoittain ei-itsenäisyysmielisten puolueiden tuella (Lepič 2017, 193-194; Elliott 2018, 237-238). Katalonian aluevaaleissa käytettävä järjestelmä suosii maaseudun kuntia (joissa itsenäisyysmielisten puolueiden kannatus on suurinta) suurten kaupunkien kustannuksella, jolloin annettujen äänten ja saavutettujen parlamenttipaikkojen välillä ilmenee voimakastakin epäsuhtaa. Kirjoitushetkellä edellisissä Katalonian alueparlamentin vaaleissa (21.12.2017) itsenäisyysmieliset puolueet saavuttivat parlamentissa absoluuttisen enemmistön, vaikka itsenäisyyttä vastustavat puolueet saivat yhteensä enemmän ääniä. Tämä herätti keskustelua käytössä olevasta vaalijärjestelmästä ja sen tarjoamasta edusta itsenäisyysmielisille puolueille. Itsenäisyysmieliset puolueet ovat samalla pyrkineet virheellisesti esittämään itsensä enemmistön äänenä. (López Carmona ym. 2014, 839; Elliott 2018, 248-249, 252, 254, 260-261; Generalitat de Catalunya 2017; Luis Cano 26.12.2017.)

Katalonian historiassa on esiintynyt pyrkimyksiä sekä autonomian eli itsehallinnon lisäämiseen että täyteen itsenäisyyteen. Käytän näistä pyrkimyksistä selkeyden vuoksi vain itsenäisyyteen liittyviä termejä (esim. itsenäisyysmielinen, itsenäisyyspyrkimys). Itsenäisyyttä ajavista henkilöistä tai tahoista voidaan käyttää lähteissä esimerkiksi termejä ”secessionista” (irtautumisen ajaja, separatisti) ja ”independista” (itsenäisyyden ajaja, itsenäisyysmielinen) ja luonnollisesti sanoja²⁶, joista edelliset on johdettu (ks. esim. Ucelay-da Cal 2018). Käytän näistä suomennoksena itsenäisyysmielistä. Itsenäisyyden vastustajista voidaan taas käyttää esimerkiksi termejä ”unionist”,

²⁶ Esp. *Independencia*, suom. itsenäisyys, kat. *secessió*, suom. eroaminen, separaatio

"unionista"²⁷, "anti-independista" tai "constitucionalista"²⁸ (perustuslaillinen). Näistä käytän suomennoksia itsenäisyyden vastustaja tai perustuslaillinen.

²⁷ Esp. tai eng. sanoista *unión*, *union*

²⁸ Esp. sanasta *constitución*, suom. perustuslaki

3 Teoriatausta ja tutkimusmetodi

Kuten olen jo edellä esittänyt, tutkimukseni tärkeimmät teoreettis-metodologiset lähteet (Fairclough & Fairclough 2011; 2012; 2013) syntetisoivat argumentaatioteoriaa kriittiseen ja poliittisen diskurssianalyysiin. Voidaan siis sanoa, että kyseessä on diskurssianalyttinen teoria- ja metodikehys, joka asettaa argumentit (erityisesti toimintaa ohjaavat käytännölliset argumentit) analyysinsä ytimeen. Fairclough:n ja Fairclough:n viitekehys on osa jatkumoa, jossa kielen (diskurssien) tutkimus on noussut yhä merkittävämpään asemaan yhteiskuntatieteiden piirissä. Norman ja Isabela Fairclough ovat taustaltaan kielitieteilijöitä (eivät politiikan tutkijoita) ja tämä on varmasti vaikuttanut heidän luomansa teoria- ja metodikehysten luonteeseen. Vuoden 2011 artikkelissaan ja vuoden 2012 kirjassaan Norman ja Isabela Fairclough esittelevät kehittämänsä metodia ja sen teoriataustaa. Vuoden 2013 artikkelissaan he puolustavat näkemyksiään kritiikkiä vastaan. Samana vuonna on julkaistu myös Norman Fairclough:n artikkeli, jossa hän käsittelee kriittisen diskurssianalyysin suhdetta sille läheisiin tutkimussuuntiin. Vuoden 2016 artikkelissaan Isabela Fairclough kehittää edelleen Norman Faircloughin kanssa rakentamaansa metodia ja tuo siihen mukaan uusia aspekteja liittyen erityisesti käytännöllisten argumenttien evaluaatioon ja vasta-argumenttien analyysiin. Samalla hän käsittelee lyhyesti kehysten²⁹ ja kehystämisen merkitystä argumenttien analyysille. Oma kiinnostukseni puheena olevaan viitekehykseen syntyi heti luettuani kehysten pääteoksen (*Political discourse analysis 2012*).

Norman Fairclough (2013, 32) tuo esille, että hänen Isabela Fairclough:n kanssa luomansa teoria- ja metodikehysten lähtöoletus on empiiris-lingvistinen havainto käytännöllisten argumenttien ensisijaisuudesta poliittisessa diskurssissa. Juuri käytännölliset argumentit ovat poliittisen diskurssin keskiössä, koska politiikassa on loppujen lopuksi kysymys toimintaan liittyvien päätösten tekemisestä ja niiden perustelemisesta. Tästä syystä, jos tarkoituksena on analysoida politiikkaa, taloutta tai poliittisia prosesseja, täytyy löytää tapoja analysoida poliittisten toimijoiden käytännöllistä argumentaatiota. (Fairclough & Fairclough 2011, 1-3; 2013, 32.)

Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistapa linkittyy siis sekä diskurssianalyttiseen tutkimukseen että tarkemmin määriteltynä diskurssianalyttisen tutkimuksen argumentatiiviseen käännteeseen (Fairclough 2016, 58; Fairclough & Fairclough 2013, 344; Poutanen 2018, 8). Voidaan myös sanoa,

²⁹ frames

että Fairclough:n ja Fairclough:n teoreettis-metodologinen viitekehys kuuluu diskurssianalyttisen tutkimuksen piiriin, mutta asettaa argumentit analyysin keskiöön.

Fairclough ja Fairclough nojaavat erityisesti dialektisiin argumentaatioteorioihin kuten pragma-dialektiikkaan (ks. esim. van Eemeren & Grootendorst 2004; van Eemeren 2010; 2012) ja ovat ottaneet teoriaansa aineksia myös filosofian eri suuntauksista kuten Searlen (2010) teoriasta sosiaalisen maailman rakentumisesta puheaktien kautta. Edellisten lisäksi Audi (2006) ja Walton (2006; 2007a; 2007b) toimivat tärkeinä vaikutteiden antajina. (Poiklik 2016, 175; Fairclough & Fairclough 2013, 337.) Seuraten pragma-dialektiikkaa Fairclough ja Fairclough näkevät argumentaation verbaalis-sosiaalisena toimintana. Argumentaation yleinen määritelmä on aktiviteetti, jossa esitetään syitä puolesta ja vastaan – puolustetaan ja kritisoidaan ehdotuksia. (Fairclough & Fairclough 2013, 337, 339.)

Deliberaation voi määritellä yhdessä, yhteistyössä tapahtuvaksi näkemysten tai perusteluiden vaihdoksi, jonka tarkoituksena on selvittää ongelmallisia tilanteita. Sitä voi toisin sanoen kutsua kollektiiviseksi argumentaatioksi. Toisaalta deliberoida voi myös yhden henkilön kontekstissa, jolloin kyseessä on monologimuotoinen konduktiivinen³⁰ järkeily. Molemmissa tapauksissa deliberaation rakenne on samankaltainen ja yhden henkilön deliberaatio seuraa dialogisen deliberaation mallia. Molempiin kuuluu syiden punnitseminen väitteen puolesta ja vastaan eli jotain ehdotusta tukevien perustelun punnitseminen verrattuna perusteluihin, jotka tukevat vaihtoehtoista toimintaa tai vähintään sitä, ettei alun perin ehdotettua toimintaa tulisi suorittaa. (Bohman 1996, 27; Fairclough & Fairclough 2012, 34, 50, 133; 2013, 338-339.)

Avainkäsite tutkimukselleni on *käytännöllinen järkeily*, jolla tarkoitetaan järkeilyä tai pohdintaa liittyen siihen, *mitä tulisi tehdä*. Käytännöllinen järkeily ilmenee käytännöllisinä argumentteina. Käytännöllisen järkeilyn vastakohta on *teoreettinen järkeily* eli pohdinta siitä, *miten asia on*. Teoreettinen järkeily voi olla myös ennustavaa eli pohdintaa siitä, millainen tilanne on tulevaisuudessa – *miten jokin asia tulee olemaan*. On tärkeää huomata, että teoreettinen ja käytännöllinen järkeily eivät tarkoita tässä yhteydessä arkiajattelua asetettuna vastakkain tieteellisen ajattelun kanssa. Sekä tieteellisessä että arkikontekstissa esiintyy sekä teoreettista että käytännöllistä järkeilyä. (Fairclough & Fairclough 2011, 2; 2012, 35-36, 122; ks. myös Gómez 2017, 218, 223).

³⁰ Conductive

Fairclough ja Fairclough³¹ erottelevat abstraktit genret (esimerkiksi deliberaatio), aktiviteettityypit (esimerkiksi parlamenttidebatti) ja konkreettiset puhetapahtumat (esimerkiksi yksi tietty debatti kahden presidenttiehdokkaan välillä). Narratiivit, selitykset ja kuvailut ovat ”esi-genrejä” ja nämä tulisi nähdä suhteessa argumentteihin, joihin ne ovat usein sidottuja tai niille alisteisia. Narratiivit tai selitykset voivat toimia osana pmissettä (olosuhteiden kuvauksena) käytännöllisissä argumenteissa. (Fairclough & Fairclough 2012, 1, 13-14, 22, 54, 200.)

Deliberaatio on siis argumentatiivinen genre, jossa käytännöllinen argumentaatio on tärkein argumentaation tyyppi. Siinä missä deliberaatio on genre, argumentaatio on ”monimutkainen puheteko”³², jossa annetaan ja vastaanotetaan perusteluita ja puolustetaan ja kritisoidaan väitteitä. Argumentaatio on siis tietyllä tapaa abstraktion tasolla deliberaation alapuolella ja samalla tasolla kuin esi-genret (esimerkiksi narratiivi ja selitys). Käytännöllinen järjely taas on mentaalinen prosessi, joka vastaa käytännöllistä argumentaatiota linqvistisenä objektina tai premissi-väite rakenteena. (Fairclough & Fairclough 2012, 13.)

Deliberaatio on siis mahdollista joko yksin tai yhdessä. Yhden henkilön käytännöllinen järjely toimii usein kuten (varsinainen) deliberaatio ja sisältää ehdotusta tukevien perustelun punnitseminen verrattuna perusteluihin, jotka tukevat vaihtoehtoista toimintaa tai vähintään sitä, ettei alun perin ehdotettua toimintaa tulisi suorittaa. Deliberaatio sisältää siis vaihtoehtoisten ja eri toimintaehdotuksia tukevien käytännöllisten argumenttien punnitsemista. Vähintään punnitaan syitä suorittaa ehdotettu toiminta verrattuna syihin olla suorittamatta sitä. Toisin sanoen verrataan argumenttia väitteen (toimintaehdotuksen) puolesta argumenttiin, joka tukee vastaväitettä (toimintaa ei tule suorittaa). (Fairclough & Fairclough 2012, 50.)

Kuvio 1. (alempana) ei vielä sisällä deliberaatiota. Vasta kuvio 2. sisältää deliberaatiota, koska siinä on mukana vastaväite. Tässäkin deliberaatio esiintyy vain minimaalisessa muodossaan, koska mukana on vain vastaväite ”ehdotettua toimintaa ei tule suorittaa”. Mukana ei ole muita vaihtoehtoja (vaihtoehtoisia toimintatapoja). Lisäksi tulee huomioida, että deliberaatio on mahdollista sekä keinoja että maaleja punniten. Punnitsemista (deliberaatiota) voi siis tapahtua liittyen siihen, mitkä ovat parhaat keinot maalien saavuttamiseksi sekä liittyen siihen, mitkä ovat sopivimmat maalit tai, mitkä maalit ylipäätään tulisi huomioida. Jos deliberaation seurauksena

³¹ Fairclough ja Fairclough seuraavat tässä van Eemereniä (2010). Termin ”esi-genre” (pre-genre) he ovat lainanneet Swalesilta (1990).

³² Complex speech act.

maalit muuttuvat, on selvää, että myös keinoja voidaan joutua pohtimaan uudelleen. (Fairclough & Fairclough 2012, 51.)

Fairclough ja Fairclough eivät väitä, että poliittinen diskurssi sisältäisi vain argumentaatiota. Muilla ei-argumentatiivisilla genreillä tai esi-genreillä (esimerkiksi narratiiveilla ja kuvauksilla) on merkittävä asema poliittisessa diskurssissa. Käytännöllisen argumentaation ensisijaisuus analyysissa juontuu siitä, että muut (esi)genret ovat useimmiten argumentteihin sidottuja tai niille alisteisia ja toimivat käytännöllisten argumenttien premisseinä (esimerkiksi olosuhteiden kuvauksessa). Fairclough ja Fairclough eivät myöskään väitä, että poliittisessa diskurssissa kaikki argumentit olisivat käytännöllisiä argumentteja. Argumentit, jotka esittävät, millainen todellisuus on, ovat myös yleisiä poliittisessa diskurssissa. Mutta – kuten jo edellä on esitetty – ne ovat usein käytännöllisille argumenteille alisteisia, koska poliittisen diskurssin viimekätinen tarkoitus ei ole kuvata maailmaa vaan pohjustaa toimintaa. Lisäksi tulee muistaa, että vaikka paras argumentti ei aina voita (poliittisessa päätöksenteossa) ja argumentit voivat olla hyviä tai huonoja, poliittinen diskurssi on silti luonteeltaan argumentatiivista. (Fairclough & Fairclough 2012, 13-14.)

3.1 Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan suhde kriittiseen diskurssianalyysiin

Kriittinen diskurssianalyysi, jonka piiriin Fairclough:n ja Fairclough:n teoria ja menetelmä sijoittuvat, on laajahko tutkimuskehys tai tutkimuksellinen ohjelma. Sillä ei ole yhtä yhteneväistä teorianmuodostusta tai menetelmää ja se sulattaa yhteen kieli- ja sosiaalitieteitä. Kriittistä diskurssianalyysia voi kutsua teoriaohjelmaksi, jolla on monia metodologisia sovelluksia. Sen jaettu perspektiivi liittyy vallan ja ideologian konsepteihin. Kriittiseen diskurssianalyysiin liittyy pyrkimys arvioida kommunikaatiota siitä oletuksesta käsin, että kaikki kommunikaatio palvelee jotain agenda. (Wodak 2011, 34; van Dijk 2008, 87; Poutanen 2018, 38, 144.) Van Dijk muistuttaa, että kriittinen diskurssianalyysi ei ole itsessään metodi, vaan käyttää mitä vain metodia, joka sopii tutkimuksen tavoitteisiin. Diskurssianalyysiin ja erityisesti kriittiseen diskurssianalyysiin kuuluu teorian, metodin ja empirian yhteispeli eikä ole olemassa yhtä kriittistä diskurssianalyysia metodina. Näin luonnollisesti myöskään diskurssianalyysi ei ole metodi itsessään vaan monitieteellinen akateemisen tutkimuksen ala. Tästä johtuen van Dijk ehdottaa, että kriittisestä diskurssianalyysistä käytettäisiin nimeä *kriittinen diskurssitutkimus* ja diskurssianalyysistä *diskurssitutkimus*. (Van Dijk

2008, 2.) Pitäydyn kuitenkin itse vakiintuneimmissa termeissä *kriittinen diskurssianalyysi ja diskurssianalyysi*.

Kriittinen diskurssianalyysi on kiinnostunut erityisesti siitä, miten sosiaalista vallan väärinkäyttöä, dominanssia ja epätasa-arvoa luodaan, pidetään yllä tai vastustetaan. Samalla kriittinen diskurssianalyysi pyrkii tutkimaan sitä, kuinka institutionaaliset diskurssit pitävät yllä yhteiskunnallisia valtasuhteita esimerkiksi peittämällä yhteiskunnallisia valta- ja voimaeroja ja lähestyy näin diskurssien tutkimusta kriittisestä asemasta. Tästä johtuen kriittinen diskurssianalyttikko asemoi itsensä eksplisiittisesti ja pyrkii ymmärtämään, paljastamaan ja vastustamaan edellä mainittuja sosiaalisen väärinkäytöksen muotoja. Kriittiselle diskurssianalyysille on elintärkeää eksplisiittinen tietoisuus asemastaan yhteiskunnassa. Kriittinen diskurssianalyysi jatkaa näin perinnettä, jossa arvovapaan tieteen mahdollisuus kielletään. Kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta tieteen ja yhteiskunnan suhteita tulisi pikemmin tutkia kuin kieltää suhteiden olemassaolo. Samalla tulisi tunnustaa, että myös tieteellinen tutkimus on sosiopoliittisesti asemoitunutta – halusimme sitä tai emme. Kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta ihmiset, jotka väittävät olevansa epäpoliittisia tai epäideologisia, ovat vilpittömiä, mutta väärässä tai esittävät väitteen tahallaan osana diskursiivista strategiaa. Tässä kriittinen diskurssianalyysi linkittyy gramskilaiseen traditioon, joka esittää, että hegemoniset ideologiat esiintyvät usein neutraaleina eikä niiden lähtöoletuksia juuri kyseenalaisteta. (Van Dijk 2008, 85-86; Willig 2013, 3; Poutanen 2018, 145.)

Kriittinen diskurssianalyysi tuo sosiaalitieteiden kriittisen tradition kielen tutkimukseen ja antaa kriittisille sosiaalitieteille oman kielellisen panoksensa liittyen erityisesti diskurssien ja muiden sosiaalisten elementtien (kuten ideologioiden ja instituutioiden) välisiin suhteisiin. Kriittiset sosiaalitieteet sisältävät sekä selittävää että normatiivista kritiikkiä. Tällä tarkoitetaan sitä, että tarkoitus ei ole vain kuvata todellisuutta, vaan myös selittää sitä (tarkastella syitä ja seurauksia). Lisäksi todellisuutta voidaan arvioida (evaluoida) peilaten sitä esimerkiksi luovuttamattomiksi katsottuihin arvoihin. Kriittisten sosiaalitieteiden traditiossa kieli on nähty myös todellisuutta rakentavaksi (ei vain sitä kuvaavaksi) ja näin todellisuus ja kieli (diskurssit) yhteen kietoutuneiksi. Tästä syystä kriittiset sosiaalitieteet ovat lähtökohtaisesti poikkitieteellisiä (yhdistävät kieli- ja sosiaalitieteitä). (Fairclough 2013, 3-4.)

Siinä missä kriittinen diskurssianalyysi antaa merkittävän panoksen erityisen diskurssien ja diskurssien ja muun sosiaalisen elämän suhteiden tutkimukselle, Fairclough ja Fairclough ovat

pyrkineet lähestymistavallaan tarjoamaan kriittiselle diskurssianalyysille systemaattisen tavan ulottaa analyysi teksteihin. Keskittyminen käytännölliseen järkeilyyn ja käytännöllisiin argumentteihin on uusi suunta kriittisen diskurssianalyysin piirissä. Fairclough ja Fairclough esittävät, että kriittisen diskurssianalyysin piirissä on otettu aivan liian vähän huomioon käytännöllisten argumenttien merkitys poliittisessa kommunikaatiossa. Toisin sanoen kriittisen diskurssianalyysin piirissä ei ole pyritty systemaattisesti analysoimaan poliittista argumentaatiota, käyttäen hyväksi argumentaation ja logiikan teorioita. (Fairclough & Fairclough 2011, 1-2, 17; 2012, 35-36, 122)

Usein, jos argumentit pyritään nostamaan politiikan kielen analyysin keskiöön, esitetään vastaväite, jonka mukaan rationaalinen ja järkevä argumentointi ei ole merkittävässä osassa politiikassa, koska todellisuudessa valta ja voimasuhteet ratkaisevat lopputulokset. Fairclough ja Fairclough vastaavat tähän kuitenkin niin, että vaikka useinkaan poliittinen deliberaatio ei ole demokraattista tai rationaalista, se on yhtä kaikki deliberaatiota. Huonotkin perustelut ovat perusteluita. Toisin sanoen käytännölliset argumentit ovat joka tapauksessa merkittävä osa poliittista kommunikaatiota. Toinen usein esitetty vastaväite käytännöllisen järkeilyn analyysille on se, että todellisuudessa politiikka on tunteiden maailma, jossa järkiperustelut eivät hallitse. Fairclough ja Fairclough vastaavat tähän, että heidän mallissaan tunteet ja huolenaiheet toimivat käytännöllisten argumenttien pmissenä ja näin ehdotetun toiminnan motivaattoreina. (Fairclough & Fairclough 2011, 1-2.)

Koska Fairclough:n ja Fairclough:n kehys sijoittuu kriittisen diskurssianalyysin piiriin, on sillä myös normatiiviset tavoitteensa. Fairclough ja Fairclough esittävät, että kriittisen diskurssianalyysin kannalta argumenttien arvioiminen on hyödyllistä ja auttaa vastaamaan kysymyksiin esimerkiksi siitä, miksi jotkut argumentit vioistaan huolimatta saavuttavat vastakaikua. Käytännöllisen argumentaation tutkimus voi siis toimia suhteessa ideologioiden ja manipulaation tutkimukseen. Nämä ovat merkittäviä käsitteitä myös ”perinteisemmässä” kriittisessä diskurssianalyysissä. (Fairclough & Fairclough 2011, 15.)

Diskurssi voi itsessään olla tekstiä, puhetta, kuvia ja symboleita, mutta ulottuu syvemmälle kuin yksittäinen teksti tai puheakti. Diskurssi ei vain kuvaa todellisuutta vaan myös rakentaa sitä. Kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta sosiaalinen toiminta ei ole erillään diskurssista. Diskurssi ei ole pelkästään sanoja tai kommunikaatiota vaan myös sosiaalista toimintaa ja se toimii dialektisessa suhteessa materiaaliseen maailmaan. Diskurssi tulisi ymmärtää sulautuneiksi teksteiksi tai tekstiryhmäksi niin, että on mahdollista ymmärtää näiden diskursiivinen konteksti ja sen

merkitys. Teksti tulee merkityksellisimmäksi kontekstissaan ja suhteessa muihin teksteihin. (Poutanen 2018, 39.) Osaltaan tästä syystä myös tämän tutkimuksen kohteena olevan puheen syvempi ymmärtäminen vaatii tietoa puheen kontekstista.

Diskurssi voidaan myös määritellä seuraavilla tavoilla: 1. tarkoituksen ilmauksena, osana sosiaalisia prosesseja; 2. Jonkin sosiaalisen ryhmän tai lohkon kieleksi (esim. poliittinen diskurssi); 3. Tapana rakentaa maailmaa jostain sosiaalisesta näkökulmasta käsin (esim. uusliberalistinen globalisaatiodiskurssi) (N. Fairclough 2013, 4). Norman Fairclough esittää, että edeltävistä kategorioista ensimmäisestä (abstrakteimmasta) voidaan ja kannattaa käyttää termiä *semioosi*. Semioosi tuo terminä paremmin esille, että diskurssianalyysi on kiinnostunut erilaisista semioottista modaliteeteista, joista puhuttu kieli on vain yksi (toiset ovat visuaaliset kuvat ja kehonkieli). Semioosi voidaan nähdä sosiaalisten prosessien osaksi, joka on dialektisessa suhteessa muihin osiin. Tällä tarkoitetaan sitä, että sosiaalisten prosessien osat ovat erillisiä, mutta eivät täysin. Toisin sanoen sosiaalisen maailman osat ovat osittain semioottisia, mutta olisi virheellistä redusoida tai nähdä ne puhtaasti ja täysin semioottisiksi. Kriittinen diskurssianalyysi keskittyy juurikin tarkastelemaan semioosin ja muiden sosiaalisen maailman osien suhteita. (N. Fairclough 2013, 4-5.)

3.2 Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan suhteet muihin tutkimussuuntiin

Fairclough ja Fairclough (2013, 344) esittävät, että heidän teoriakehyksensä pyrkii vuorovaikutukseen muiden diskurssianalyttisten metodien ja teorioiden kanssa. Erityisesti he mainitsevat kulttuuris-poliittisen talouden³³, moraalisen talouden lähestymistavan³⁴ ja sosiaali- ja politiikkatieteiden “argumentatiivisen käänteän”.

Norman Fairclough (2013) on verrannut kriittistä diskurssianalyysia postrukturalistiseen diskurssiteoriaan³⁵ ja kulttuuris-poliittiseen talouteen (tai talouden tutkimukseen)³⁶. Hän pyrkii tällä vertailulla osoittamaan kriittisen diskurssianalyysin suhteet edellä mainittuihin, sille läheisiin tutkimussuuntiin. Näitä kolmea tutkimussuuntaa yhdistää lähtöoletus poliittisen diskursiivisesta, semioottisesta tai lingvistisestä luonteesta. Tämä taas yhdistää nämä tutkimussuunnat politiikan

³³ Cultural political economy (CPE)

³⁴ The moral economy approach

³⁵ Post-structural discourse Theory (PDA)

³⁶ CPE

tutkimuksen anti-positivistiseen tutkimusperinteeseen. Näiden kolmen suunnan suurimmat erot liittyvät siihen, että kriittinen diskurssianalyysi ja kulttuuris-poliittinen talous nojaavat kriittiseen realismiin siinä missä postrukturalistinen diskurssiteoria nimensä mukaisesti postrukturalismiin. Samalla kriittinen diskurssianalyysi ja kulttuuris-poliittinen talous keskittyvät analyysissään pikemminkin sosiaalisen elämän materiaalisten ja diskursiivisten elementtien dialektisiin suhteisiin (vastakohtana keskittyminen puhtaasti diskurssiin). Kriittinen diskurssianalyysi eroaa sekä kulttuuris-poliittisesta taloudesta että postrukturalistisesta diskurssiteoriasta siinä, että se asettaa kielellisen tai tekstien (laajassa merkityksessä) analyysin tärkeämpään asemaan. Kulttuuris-poliittinen talous on poliittis-taloudellisen tutkimuksen teoriakehys ja postrukturalistinen diskurssiteoria vastaavasti politiikan tutkimuksen teoriakehys. Kriittinen diskurssianalyysi taas on teoreettis-metodologinen suuntaus tai tutkimuskehys, jonka tarkoituksena on analysoida diskurssia ymmärrettynä osaksi (dialektisessa suhteessa) sosiaalista maailmaa, politiikkaa ja taloutta. (N. Fairclough 2013, 177-178.)

Kriittinen diskurssianalyysi, postrukturalistinen diskurssiteoria ja kulttuuris-poliittinen talous eroavat siinä, miten ne ymmärtävät diskurssin käsitteen ja samalla semioottisen ja epä-semioottisen suhteen. Suurin ero tässä suhteessa on yhtäältä postrukturalistisen diskurssiteorian ja toisaalta kriittisen diskurssianalyysin ja kulttuuris-poliittisen talouden välillä. Postrukturalistinen diskurssiteoria näkee diskurssin käsitteen laajemmin kuin kriittinen diskurssianalyysi ja kulttuuris-poliittinen talous. Suuntausten erot ovat osittain seurausta niiden asemoitumisesta postrukturalismiin tai kriittiseen realismiin. (N. Fairclough 2013, 181-185.)

Merkittävä ero yhtäältä postrukturalistisen diskurssiteorian ja kulttuuris-poliittisen talouden ja toisaalta kriittisen diskurssianalyysin välillä on näiden suhteessa ongelmanratkaisuun. Kaksi edeltävää suuntausta eivät ole ottaneet ongelmanratkaisua kovin keskeiseksi osaksi teorianmuodostustaan. Toisaalta taas kriittinen diskurssianalyysi – erityisesti, kun siihen yhdistetään argumentaatioteoriaa Fairclough:n ja Fairclough:n kehysten tapaan – ottaa ongelmanratkaisurakenteen merkittäväksi lähtökohdaksi. Norman Fairclough tuo esille, että poliittisen toiminnan luonne on juuri ongelmanratkaisukeskeinen ja käytännöllisten argumenttien analyysi antaa siis koherentin välineen analysoida poliittisten prosessien ongelmien ja ratkaisuiden välisiä suhteita. (N. Fairclough 2013, 183-184.) Käytännöllinen argumentti on jo itsessään ongelmanratkaisukeskeinen analyttinen konsepti. Olosuhdepremississä on kuvattu ongelmallinen

tila, josta tulisi siirtyä toivottuun tilaan, jota kuvaa maalipremissi. Tämän tulisi tapahtua arvopremissin pohjustamana, keinopremississä kuvatuin keinoin.

Entä mikä tarkasti ottaen on Fairclough:n ja Fairclough:n kehyksen suhde deliberatiivisen demokratian käsitteeseen ja teorioihin? Fairclough ja Fairclough (2013, 336) tuovat esille, että vaikka heidän kehyksessään deliberaation käsitteellä on merkittävä rooli, he näkevät silti myös vallan merkittävänä käsitteenä. Toisin sanoen deliberaatio ja sen ideaalit eivät sulje pois vallan käsitettä ja merkitystä poliittisessa elämässä ja politiikan analyysissä. Lisäksi on otettava huomioon deliberaation rooli analyttisena käsitteenä, joka ei mitenkään automaattisesti ole sidoksissa deliberatiiviseen demokratiaan. Norman Fairclough (2013, 32-33) esittääkin, että heidän lähestymistapansa (ja argumentaation analyysi yleensäkin) sopii myös grammatilaiseen asemoitumiseen eikä ole sitoutunut vain ja ainoastaan deliberatiivisen demokratian rawlsilaisiin ja habermasilaisiin teorioihin.

Vaikka kriittinen diskurssianalyysi antaa välineitä kritisoida manipulatiivista kommunikaatiota ja tukee näin deliberatiivisen demokratian ideaaleja, kriittinen diskurssianalyysi suhtautuu diskursiiviseen deliberaatioon ihanteena ja normatiivisena tavoitteena, ei kiinteänä osana käytännön diskurssia. Kriittinen diskurssianalyysi suhtautuu nimensä mukaisesti kriittisesti ajatukseen deliberaation itsearvokkuudesta hyödyllisyydestä. Kriittisen diskurssianalyysin teoria ei esitä, että paras tai laadukkain argumentti voitaisi automaattisesti. Argumentit perustuvat tiettyyn diskurssiin ja sen pohjana oleviin arvoihin ja lähtökohtaisesti uskottavalta vaikuttavakin argumentti voi murtua kriittisessä tarkastelussa. (Poutanen 2018, 48, 51.)

Fairclough:n ja Fairclough:n kehyksellä on siis kytköksensä sekä deliberatiivisen demokratian teorioihin että grammatilaiseen perinteeseen. Norman Fairclough (2013, 32-33) esittää, että tutkijat, jotka kannattavat ”kriittisiä lähestymistapoja” politiikan ja talouden tutkimuksessa torjuvat usein argumentaation analyysin sillä perusteella, että argumentaation analyysi sitoo käyttäjänsä deliberatiivisen demokratian koulukuntiin ja näiden näkemyskseen demokraattisesta politiikasta prosessina, jonka päämäärä on rationaalinen konsensus. Hän jatkaa kertomalla, että on totta, että politiikan tutkimuksen argumentatiivinen käänne on osin kulkenut käsi kädessä deliberatiivisen demokratian kanssa. Hän muistuttaa kuitenkin, että argumentaation analyysin käyttäminen ei mitenkään automaattisesti tarkoita sitoutumista deliberatiiviseen demokratiaan. Käytännöllisten argumenttien analyysi ei ole vain mahdollista, vaan myös tarpeellista myös kriittisessä

(gramskilaisessa) politiikan tutkimuksessa eikä sido tutkijaa vain ja ainoastaan Habermasin-Rawlsin teoreettisiin linjoihin. (N. Fairclough 2013, 32-33.)

3.3 Argumenttien rekonstruktio

Konkreettisesti argumenttien rekonstruktio tapahtuu niin, että aineisto (esimerkiksi puhe) analysoidaan ja siitä etsitään käytännölliset argumentit, minkä jälkeen nämä argumentit puretaan osiin eli niistä eritellään premissit ja väite. Tämän jälkeen argumentit rekonstruoidaan käytännöllisen järjestyksen muotoon. Premissit jakautuvat arvopremissiin³⁷, olosuhdepremissiin³⁸, maalipremissiin³⁹ ja keinopremissiin⁴⁰. (Fairclough & Fairclough 2012, 11.)

Olosuhdepremissi kuvaa tilannetta – usein jollain tavalla ongelmallista – josta toimija pyrkii siirtymään toivottuun tilanteeseen. Tätä tilannetta kuvaa puolestaan maalipremissi. Maalipremissin ja toimijan halujen välille ei kuitenkaan voi vetää yhtäläisyysmerkkiä vaan maalipremissi on mahdollinen tulevaisuuden tila, jonka toimija kuvittelee ja joka on sopusoinnussa arvopremissin kanssa. Olosuhdepremissiin sisältyvät myös fyysiset, sosiaaliset ja institutionaaliset faktat. Nämä luovat toiminnan reunaehdot ja niihin sisältyvät esimerkiksi lait ja muut sosiaaliset ja institutionaaliset normit. Nämä normit ja velvoitteet ovat olemassa institutionaalisina ja sosiaalisina faktoina halusi toimija noudattaa niitä tai ei. (Fairclough & Fairclough 2012, 11, 39-50.) Fairclough ja Fairclough (2011, 5) puhuvat myös strategioista, joilla he tarkoittavat pidempiä lähtötilanteiden ja maalien ketjuja, joissa lyhyen tähtäimen maaleista tulee olosuhteita seuraavan tason tai pidemmän tähtäimen maaleille.

Arvopremissiin sisältyvät toimijan halut⁴¹, huolenaiheet⁴², arvot, normit ja velvoitteet, joiden toteutuminen on toimijalle merkityksellistä. Toimijan arvot tai huolenaiheet rajaavat sitä, millainen toiminta on mahdollista. Arvopremissiin kuuluvat lisäksi normit, velvoitteet ja huolenaiheet, joiden toteutumisesta toimijan *tulisi olla kiinnostunut*. Jos argumentoija ja toimija eivät ole sama henkilö,

³⁷ Values

³⁸ Circumstances

³⁹ Goal

⁴⁰ Means-goal

⁴¹ Desire

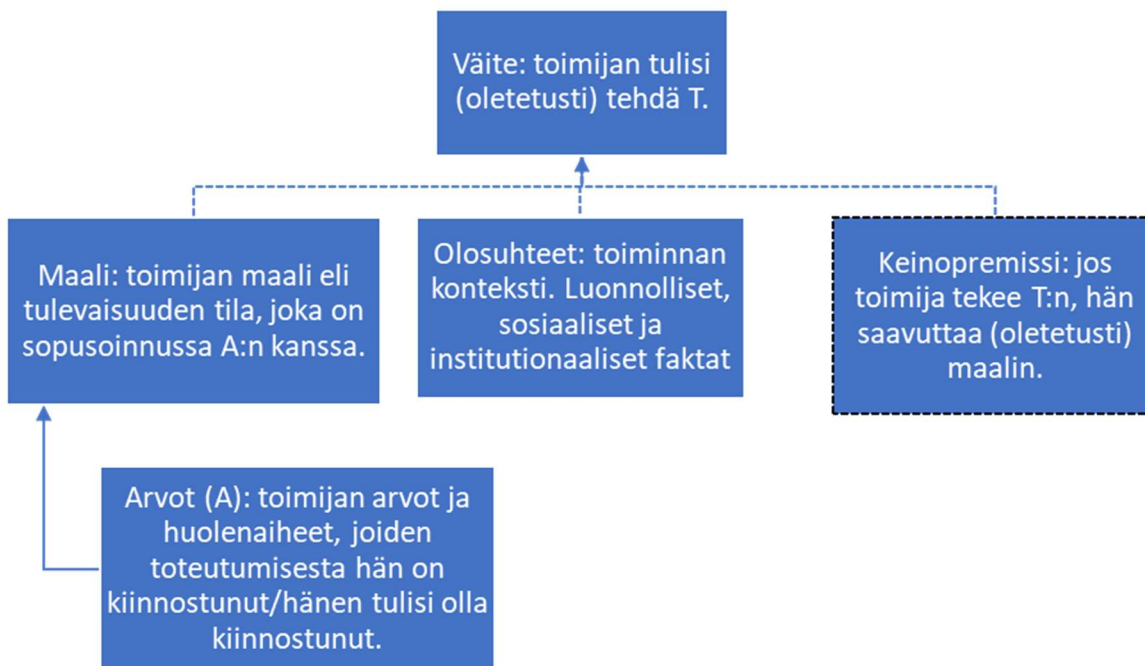
⁴² Concerns

jälkimmäinen tilanne on erityisen relevantti. Esitän tästä tapauksesta esimerkin alempana. Argumenttia pohjustavat arvot ja huolenaiheet vaikuttavat myös siihen, kuinka argumentin olosuhdepremissi esitetään. Erilaiset arvot ja huolenaiheet saavat olosuhteet näyttämään erilaisilta ja olosuhteiden kuvailu voi saada vähintään erilaisia painotuksia riippuen argumenttia pohjustavista arvoista. (Fairclough & Fairclough 2012, 11, 47-48.)

Olosuhde- ja arvopremissin suhde voidaan esittää niin, että normit itsessään (institutionaalisina faktoina) kuuluvat olosuhdepremissiin. Arvopremissiin kuuluu toimijan pyrkimys tai tarve noudattaa noita normeja, toimia niiden puitteissa. Tällöin toimija pitää niiden toteutumista tärkeänä ja merkityksellisenä. Toisaalta toimija voi myös päättää jättää normit huomiotta tai olla noudattamatta niitä. Tästä huolimatta ne ovat olemassa osana olosuhdepremissiä institutionaalisina faktoina. Lisäksi tulee huomioida, että toimijan arvot ja huolenaiheet vaikuttavat siihen, miten hän näkee toiminnan olosuhteet. Toimija voi nähdä arvojensa takia jonkin tilanteen ongelmana ja toinen toimija positiivisena. (Fairclough & Fairclough 2012, 47-48.)

Väite on argumenttiin kuuluva osa, jossa esitetään mitä tulisi tehdä. Se on ikään kuin argumentin kärki, jota premissit tukevat. Samaa väitettä voi myös tukea monella argumentilla. Väite on siis tietyllä tapaa argumentista erillinen, mutta se on silti argumenttiin tai argumentteihin sidoksissa ja niiden kannattelema. *Käytännöllinen päätös* on rinnasteinen väitteen kanssa. Argumentin väite on samalla argumentin taustalla olevan käytännöllisen järkeilyn lopputulema – toisin sanoen käytännöllinen päätös. (Fairclough & Fairclough 4, 11, 122-124, 126.)

Keinopremissi kuvaa keinoa, jolla toimija voi oletettavasti siirtyä olosuhteista maaliin. Tämä premissi on usein implisiittinen. (Fairclough & Fairclough 2012, 11, 45.) Esimerkiksi, jos argumentin väite olisi ”meidän tulee korottaa varakkaiden veroja” ja maalipremissinä olisivat pienemmät tuloerot, olisi keinopremissi ”korottamalla varakkaimpien veroja saavutamme pienemmät tuloerot”. Tällöin keinopremissi jäisi todennäköisesti eksplisiittisesti ilmaisematta, kun maalipremissi ”tavoittemme ovat pienemmät tuloerot”, olosuhdepremissi ”tuloerot ovat liian korkeat” ja väite ”meidän tulee korottaa varakkaiden veroja”, olisi ilmaistu.

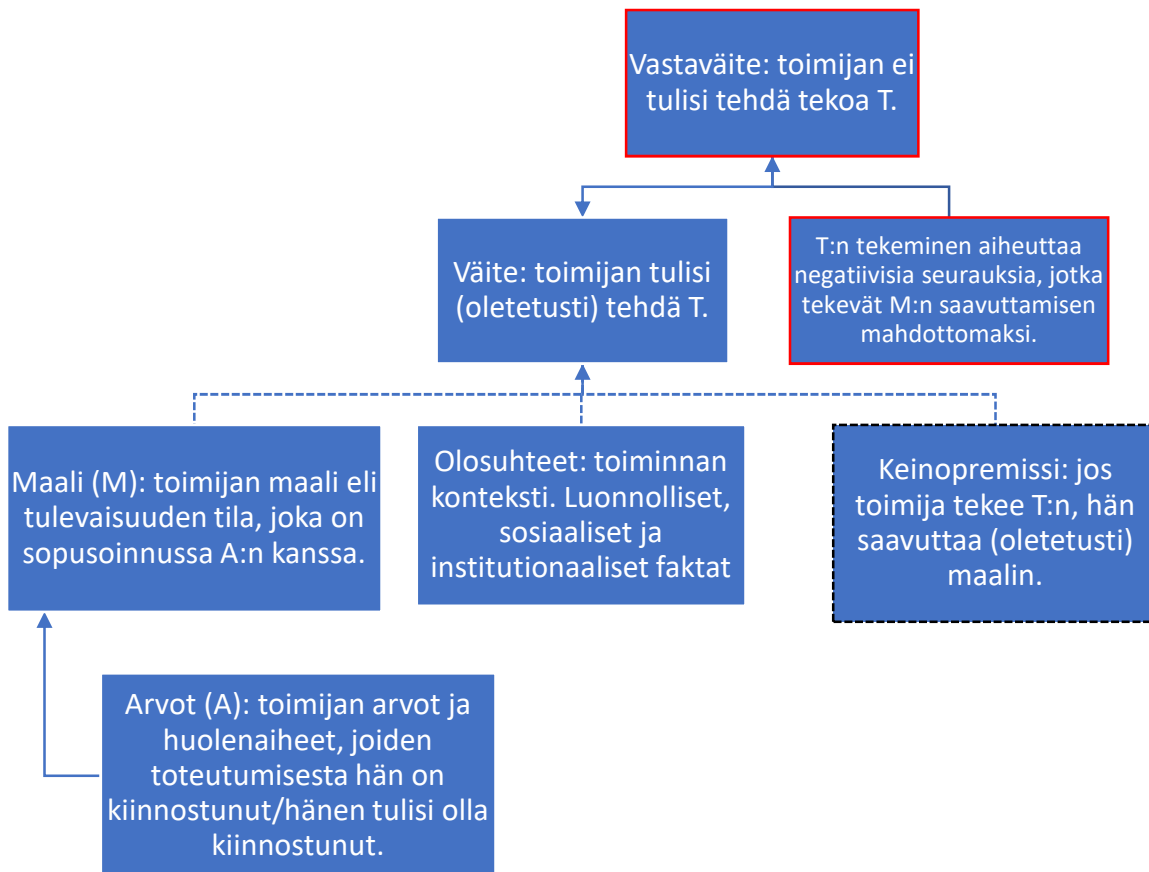

Kuvio 1. Esimerkki käytännöllisten argumenttien rakenteesta (Fairclough & Fairclough 2012, 45).

Lisäksi on tärkeää huomata, että argumentin esittäjä ja toimija eivät välttämättä ole sama henkilö (mutta voivat olla). Argumentin esittäjä voi esittää väitteen, että toimijan olisi tehtävä jotain, ja perustaa tämän osaltaan siihen, että toimijan tulisi haluta toimia jonkin tietyn normin tai arvon puitteissa. Argumentin esittäjä A voi siis esittää, että meidän (A ja B) tulisi tehdä jotain. Tai A voi päätellä tai esittää, että hänen (A:n) olisi järkevää tehdä jotain. Toisaalta A voi esittää, että B:n tulisi toimia jollain tavalla, jonkin normin tai arvon puitteissa. Jonkin normin tai veloitteen tulisi siis ohjata B:n toimintaa. A voi esimerkiksi esittää, että B:n (poliitikon) tulisi tehdä päätös, joka vähentää epärehellisyysmahdollisuutta ja toimia näin yleisesti tunnustetun rehellisyyden normin puitteissa. Rehellisyyden tulisi olla B:lle merkityksellistä (halusi B aidosti olla rehellinen tai ei).

Edellisten lisäksi käytännölliseen argumenttiin voi kuulua myös yritys kumota mahdollinen tai jo esitetty vastaväite⁴³ tai esimerkiksi vetoaminen auktoriteettiin. Argumentoijat tuovat usein esitykseensä mukaan myös muita mahdollisia toimintavaihtoehtoja ja kuvaavat niiden sopimattomuutta ratkaisuksi. (Fairclough & Fairclough 2012, 40, 47-48, 88.)

⁴³ Counter-claim

Kuvio 2. Esimerkki käytännöllisen argumentin rakenteesta, jossa on mukana vastaväite (Fairclough & Fairclough 2012, 55).

3.4 Argumenttien evaluaatio

Käyttämäni tutkimusmenetelmään kuuluu olennaisesti - argumenttien rekonstruktion lisäksi - argumenttien evaluaatio eli arvioiminen. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tekijä arvioi aineistosta erottamiaan käytännöllisiä argumentteja sekä niiden rakenneosia eli premissejä ja väitteitä. Fairclough ja Fairclough näkevät käytännöllisten argumenttien evaluaation siltana argumentaatioteorian normatiivisten tavoitteiden ja kriittisen diskurssianalyysin välillä. Kriittinen diskurssianalyysi pyrkii laajentamaan kriittisten sosiaalitieteiden harjoittaman kritiikin diskurssiin ja argumentaatioteoria voi auttaa tämän tavoitteen toteuttamisessa tarjoamalla tehokkaita välineitä argumentatiivisen diskurssin analyysiin. (Fairclough & Fairclough 2012, 12; I. Fairclough 2016.)

Omasta näkökulmastani Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan elementeistä juuri argumenttien arvioiminen normatiivisia kriteerejä vasten (evaluaatio) on kehyksen (tai metodin) mielenkiintoisin osa. Koska mainittu lähestymistapa sijoittuu osaksi kriittistä diskurssianalyysia, sen metodologia sisältää sekä normatiivista että selittävää kritiikkiä (N. Fairclough 2013, 19). Fairclough ja Fairclough esittävät, että käytännöllisen järkeilyn (ja argumentaation laajemminkin) analysoiminen on tärkeä osa panoksesta, jonka kriittinen diskurssianalyysi voi antaa kriittisille sosiaalitieteille. Samalla käytännöllisen järkeilyn (käytännöllisten argumenttien) analyysi ja kriittinen arvioiminen täytyy sitoa kriittisten sosiaalitieteiden selittävään ja normatiiviseen kritiikkiin. (Fairclough & Fairclough 2011, 18.)

On tärkeää huomata, että Fairclough:n ja Fairclough:n mallissa käytännöllisten argumenttien evaluaatio suoritetaan dialektisesti. Dialektinen, retorinen ja looginen ovat kaikki argumentaation eri perspektiivejä ja argumentteja voidaan arvioida dialektisilla, retorisilla ja loogisilla kriteereillä. Dialektisessa arvioinnissa argumentointi ymmärretään prosessiksi, jossa argumentoija on suhteessa argumentin vastaanottajaan ja argumentoija ikään kuin varautuu dialogin toisen osapuolen vastaväitteisiin jo argumenttia muodostaessaan. Dialogin toinen osapuoli voi olla kuviteltu siinä mielessä, että esimerkiksi poliittisen puheen pitäjä ei puhetta pitäessään (välttämättä) kohtaa tätä konkreettisesti. On huomattava, että sama argumentti voi olla retorisesti vakuuttava, mutta dialektisesti arvioiden heikko tai epähyväksyttävä. Esimerkiksi manipulatiivinen argumenttityyppi, *rationalisaatio*, voi olla retorisesti tehokas, mutta dialektisesti arvioiden epähyväksyttävä. Samalla dialektista arvioita ei voi toteuttaa tuntematta argumentoinnin kontekstia eikä manipulatiivista (mutta mahdollisesti retorisesti tehokasta) argumentointia voi aina lukea suoraan tekstistä. (Fairclough & Fairclough 2012, 96-97, 167-168; 2013, 343.)

Dialektinen, retorinen ja looginen ovat siis kaikki eri perspektiivejä, joiden kautta on mahdollista tarkastella argumentteja. Samoin argumenteilla on loogiset, retoriset ja dialektiset aspektinsa, joita kaikkia tulee analysoida ja arvioida. Hyvä argumentti on hyvä loogisessa, retorisessa ja dialektisessa mielessä. Fairclough:n ja Fairclough:n analyysimallissa retorinen (ja looginen) analyysi ja argumenttien retoristen ja loogisten aspektien tarkastelu on kuitenkin yhdistetty ensisijaisesti dialektiseen tarkastelutapaan. Fairclough ja Fairclough esittävät, että järkeenkäypää (käytännöllistä) argumentaatiota⁴⁴ on hyödyllisintä evaluoida dialektisesti, koska dialektinen

⁴⁴ Plausible argumentation. Käytännölliset argumentit edustavat järkeenkäypää argumentaatiota.

tarkastelu tarjoaa rakentavan ja systemaattisen tavan arvioida käytännöllisiä argumentteja. (Fairclough & Fairclough 2012, 12, 52-55, 63, 129; 2013, 342-343.)

Tiivistetysti sanottuna hyvä käytännöllisen järkeilyn esitys on validi tai induktiivisesti vahva argumentti, jonka premissit ovat totta tai uskottavia ja jonka loppupäätelmä seuraa hyväksyttävästi – sekä argumentoijan että vastaanottajan näkökulmasta – argumentin premisseistä. Tarkemmin ilmaistuna esimerkiksi toiminta, joka selvästi tulee vaarantamaan omat esitetyt maalinsa (maalipremissin), voidaan tulkita epärationaaliseksi ja järjettömäksi. Prosessi maalien saavuttamiseksi voi myös aiheuttaa tahattomia kriittisiä sivuvaikutuksia, jotka tekevät maalien saavuttamisen mahdottomaksi. Toisaalta, vaikka toiminta olisi esitettyjen maalien valossa sopivaa (instrumentaalisisessa mielessä), se voi olla epäsopivaa, koska itse esitettyjä maaleja ei voida hyväksyä. Lisäksi, jos ehdotetun toiminnan voidaan arvioida aiheuttavan muita (tahattomia) seurauksia, jotka vaarantavat muiden toimijoiden legitiimit maalit tai olevan ristiriidassa hyväksytyjen ja ylittämättömien arvojen tai institutionaalisten faktojen kanssa, ehdotettu toiminta voidaan tulkita epähyväksyttäväksi. (Fairclough & Fairclough 2011, 15-16; I. Fairclough 2016, 65.)

Fairclough ja Fairclough seuraavat pragma-dialektiikkaa⁴⁵ ja informaalia logiikkaa⁴⁶, joiden piirissä puhutaan argumentin järkevyydestä tai rationaalisesta vakuuttavuudesta ja tehdään ero edellisten ja ”pelkän” vakuuttavuuden välille. Vakuuttava argumentti ei välttämättä ole rationaalisesti vakuuttava, ja argumentti, joka on rationaalisesti vakuuttava jollekin henkilölle ei välttämättä ole sitä toiselle (esimerkiksi, jos tällä henkilöllä on tiedossaan seikkoja, jotka lisätynä argumentin premisseihin saavat argumentin häviämään). Rationaalisen vakuuttavuuden ja vakuuttavuuden erot ovat relevantteja myös kriittiselle diskurssianalyysille, koska ne liittyvät ideologioihin, manipulaatioon ja kysymyksiin siitä, miksi ihmiset ovat vakuutettavissa argumenteilla, joiden ei tulisi (tutkijan näkökulmasta) vakuuttaa heitä. (Fairclough & Fairclough 2011, 15.) On yleisestikin mielenkiintoinen kysymys, miksi esimerkiksi useat populistiset argumentit, jotka luhistuvat nopeasti kriittisessä tarkastelussa, vaikuttavat onnistuvan vakuuttamaan jopa yhteiskunnallisen älymystön jäseniä.

Toimintaehdotuksen (väitteen) mahdollisten sivuvaikutusten sekä maalien hyväksyttävyyden lisäksi voidaan arvioida olosuhteiden kuvauksen (olosuhdepremissi) rationaalista hyväksyttävyyttä ja

⁴⁵ Esim. Van Eemeren & Grootendorst 2004.

⁴⁶ Informal logic (Johnson 2000 teoksessa Fairclough & Fairclough 2011, 15; Bowell & Kemp teoksessa Fairclough & Fairclough 2011, 15).

ehdotettuja keinoja (keinopremissi). Voidaan esimerkiksi kysyä, onko esitettyssä kontekstissa otettu huomioon kaikki relevantit faktat, jotka voivat vaikuttaa päätökseen. Onko olosuhteissa seikkoja, jotka tekevät ehdotetun toiminnan mahdottomaksi toteuttaa? Tai onko olemassa parempia keinoja maalien saavuttamiseksi, joita ei ole otettu huomioon? On mahdollista, että ehdotetuilla keinoilla ei voida mitenkään saavuttaa esitettyjä maaleja, jolloin keinopremissi häviää. Keinopremissin hyväksyttävyyys riippuu periaatteesta siitä, kuinka uskottavia ovat sitä tukevat perustelut. Toisaalta premissiä tukevia seikkoja voidaan tulkita eri tavoin, mikä voi johtaa eri keinojen näyttäytymiseen sopivimpina. (I. Fairclough 2016, 61, 65-66.)

Käytännöllisen argumentin väite on samalla *käytännöllinen päätös*⁴⁷. Tällä tarkoitetaan ehdotusta, jossa jotain tekoa esitetään tehtäväksi (jonkin toimijan toimesta). Käytännöllinen päätös on käytännöllisen järjelyn loppupäätelmä, jossa vastataan käytännölliseen ongelmaan tai kysymykseen, *mitä tulisi tehdä*. (Audi 2005, 68-71; 2015, 19, teoksessa Gómez 2017, 223). Päätös taas on järkeenkäypä, jos se on muodostettu järkevän (dialektisen) prosessin kautta. Toisin sanoen prosessin, jossa väitteet, syyt, premissit ja näistä rakentuneet argumentit altistetaan systemaattiselle kriittiselle tarkastelulle. Käytännölliseen järjelyyn kuuluukin olennaisesti väitteiden kriittinen tarkastelu, jossa pyritään etsimään syitä, *miksi ei pitäisi toimia niin kuin on ehdotettu*. Argumentti on vahva, jos se kestää kriittisen tarkastelun. Pelkkä väitteen tukeminen ja oikeuttaminen ei riitä. (Fairclough & Fairclough 2012, 17, 36-39, 132, 237.) Päättyäkseen rationaalisesti toimijan on siis tarkasteltava mahdollisia toimintaehdotuksia (hypoteeseina) ja pyrittävä paljastamaan ja ottamaan huomioon ehdotetun toiminnan mahdolliset negatiiviset seuraukset (I. Fairclough 2016, 58-79).

Argumentit jaetaan usein induktiivisiin ja deduktiivisiin argumentteihin. Käytännöllinen järjely ja käytännölliset argumentit eivät noudata tätä jaottelua vaan ovat konduktiivista ja uskottavaa tai järkeenkäypää⁴⁸ argumentaatiota. Konduktiivinen argumentointi tarkoittaa sitä, että toisistaan riippumattomia premissejä tuodaan väitteen tueksi ja nämä ovat jo itsessään riittäviä tukemaan väitettä, mutta yhdessä tuki on suurempi. Konduktiiviseen argumentaatioon kuuluu hyötyjen ja haittojen punnitseminen toisiaan vasten. Uskottava argumentaatio tulee kyseeseen, kun on tehtävä johtopäätös puutteellisen tiedon valossa. Johtopäätös on uskottava ja järkeenkäypä senhetkisten tietojen perusteella, mutta voidaan milloin vain kumota, jos esitetään riittävät todisteet sen

⁴⁷ Practical judgement, juicio práctico

⁴⁸ Plausible

puolesta, että johtopäätös ei päde. Suuri osa todellisen elämän päätöksistä tehdään ilman täydellisiä tietoja ja perustellaan uskottavalla argumentaatiolla. (Fairclough & Fairclough 2012, 36-39).

Argumentatiivisessa diskurssissa argumentoija pyrkii samanaikaisesti sekä argumenttien järkevyyteen että niiden retoriseen vakuuttavuuteen. Argumentointi on siis jatkuvaa tasapainoilua näiden kahden aspektin välillä. Argumentoinnin järkevyyden voi kärsiä retorisen vakuuttavuuden korostuessa tai toisinpäin. Esimerkiksi, jos argumentointi keskittyy maksimaaliseen järkevyyteen, sen retorinen vakuuttavuus voi heikentyä. Van Eemeren kutsuu tätä luovimista näiden aspektien välillä *strategiseksi liikehtimiseksi*⁴⁹. (Van Eemeren 2010, 40-43.)

Jos argumentin voi osoittaa sisäisesti ristiriitaiseksi tai sen premissit virheellisiksi, argumentti häviää. Jos taas voidaan osoittaa argumentissa ehdotetun toiminnan aiheuttavan todennäköisesti vakavia negatiivisia seurauksia, argumentin väite (ehdotettu toiminta) torjutaan. Näistä jälkimmäinen on vahvempi tapa peitota esitetty käytännöllinen argumentti. Vaikka argumentti voitaisiin osoittaa ristiriitaiseksi tai sen premissit virheellisiksi, se ei tarkoita, että argumentin väitteessä ehdotettu toiminta olisi automaattisesti epäsopivaa. Se osoittaa vain, ettei ehdotettu toiminta seuraa argumentin premisseistä. Toisin sanoen, vaikka argumentti olisi huono, ehdotettu toiminta ei ole välttämättä epäsopivaa tai ehdotettu toimintatapa väärä. Väitteen eli toimintaehdotuksen osoittamiseen vääräksi tarvitaan rationaalisesti vakuuttava vasta-argumentti, joka tukee väitettä, että alkuperäisessä argumentissa ehdotettu toiminta on epäsopivaa. Tällaisena voi toimia esimerkiksi vasta-argumentti alkuperäisen ehdotetun toiminnan negatiivisten seurausten pohjalta. (Fairclough & Fairclough 2012, 50, 53, 63-64; I. Fairclough 2016, 59-60, 63, 66.)

Isabela Fairclough (2016, 60)⁵⁰ esittää sarjan kysymyksiä, joiden avulla käytännöllisiä argumentteja voidaan evaluoida kriittisesti ja joita voidaan käyttää hyväksi käytännön aineiston arvioinnissa.⁵¹ Kysymykset 4 ja 5 pyrkivät testaamaan käytännöllisen argumentin väitettä (toimintaehdotusta) ja voivat osoittaa, että väite on järjenvastainen ja tulisi hylätä. Kysymykset 1-3 pyrkivät kumoamaan argumentin premissit ja kyseenalaistaan niiden rationaalisen hyväksyttävyyden (totuudenmukaisuuden). Kysymys 6 pyrkii kumoamaan yhteyden premisseistä väitteeseen esittämällä, että argumenttiin on mahdollista lisätä premissejä, joiden lisäämisen jälkeen väite ei

⁴⁹ Strategic maneuvering

⁵⁰ Isabel Fairclough nojaa Waltoniin (2007).

⁵¹ Lisäksi esimerkiksi artikkelissa Fairclough & Fairclough (2011, 16) esitetään vielä laajempi sarja kysymyksiä argumenttien arvioimisen tueksi.

enää seuraa loogisesti premisseistä. Kysymykset tulee esittää kriitikon perspektiivistä – ikään kuin argumentoijan *vastustajana*. (I. Fairclough 2016, 60.) Esitän tässä kysymykset hivenen muokatussa muodossa.⁵²

1. Onko totta, että ehdotettu toiminta voi (periaatteessa) johtaa maaliin?
2. Onko totta, että toimija on argumentissa esitetyissä olosuhteissa?
3. Onko totta, että toimijalla/argumentoijalla todella on tavoitteena esitetyt maalit ja arvoina esitetyt arvot? Ovatko esitetyt motiivit todellisia vai onko taustalla mahdollisesti piilotettuja motiiveja?
4. Ovatko esitetyn toiminnan tavoitellut seuraukset (maalit) hyväksyttävissä?
5. Ovatko esitetyn toiminnan tahattomat (mutta odotettavissa olevat) seuraukset (riskit) hyväksyttävissä?
6. Onko ehdotettu toiminta, valittuna muiden järkevien vaihtoehtojen joukosta, paras tapa toimia?

Edeltävän listan kysymys 3. on tutkimukseni kannalta erityisen merkityksellinen. Fairclough ja Fairclough (2012, 96) tuovat esille⁵³ argumentatiivisen manipulaation tyyppin, jota kutsutaan *rationalisaatioksi*⁵⁴. Tämä manipulaation tyyppi sotii rationaalisen argumentaation vilpittömyyden vaatimusta vastaan ja tekee argumentista normatiivisesti tarkastellen virheellisen. Rationalisaatio tarkoittaa sitä, että premissit, jotka on tuotu tukemaan väitettä, eivät ole aitoja premissejä argumentoijan näkökulmasta. Argumentoija siis uskoo ehdotukseensa (väitteeseen) muista syistä. Rationalisaatiot voivat olla suhteellisin hyviä argumentteja ulkoapäin katsoen – tilanteessa, jossa ei ole saatavilla tietoa argumenttien laajemmasta kontekstista. Tästä syystä rationalisaatiot voivat olla uskottavia ja onnistua manipulaatiopyrkimyksessään. Usein väite voi loogisesti seurata premisseistä ja – jos premissit ovat hyväksyttäviä – argumentti on hyväksyttävä. Ongelma on siis pikemminkin episteeminen. Argumentoijan näkökulmasta premissit eivät aidosti tuekaan väitettä. Argumentoija itse tietää, että hänen syynsä esittää ehdotus (väite) perustuu muihin, piilotettuihin motiiveihin ja esitetyt premissit on tuotu mukaan vain retorisisista syistä. Hänen näkökulmastaan väite ei seuraa premisseistä, vaikka ulkopuolelta katsoen argumentti olisi validi. Tästä voi olla vaikea löytää todisteita ja rationalisaation todistaminen vaatii, että voidaan uskottavasti esittää manipulaatiopyrkimys. Tätä manipulaatiota ei voi suoraan lukea argumentista. Tarvitaan laajemman

⁵² Käännökset omiani.

⁵³ He taas nojaavat esityksessään Audiin (2006).

⁵⁴ Rationalization

kontekstin tuntemusta. Voidaan esimerkiksi tarkastella muita tilanteita, joissa argumentoija on esittänyt muita, tutkittavan argumentin kanssa ristiriidassa olevia esityksiä. Arvioit rationalisaatiosta täytyy joka tapauksessa tehdä harkiten, jopa varovaisesti. (Fairclough ja Fairclough 2012, 96-97, 167-168.)

Argumenttien arvioijalla on etunaan jälkiviisauden tuoma näkemys, jonka avulla voidaan osoittaa jonkin menneisyydessä järkevältä näyttäneen toimintaehdotuksen olleen todellisuudessa epäsopiva tai järjenvastainen. Käytännöllinen järjeily tapahtuu tyypillisesti puutteellisen tiedon olosuhteissa, joissa toimintaehdotus on tehtävä perustuen kaikkeen saatavilla olevaan tietoon ja ottaen huomioon toiminnan potentiaaliset seuraukset. On myös mahdollista, että toiminta paljastuu jälkikäteen virheelliseksi tai järjenvastaiseksi perustuen faktoihin, jotka olisi voitu tunnistaa ja jotka toiminnan ehdottajien olisi tullut ottaa huomioon. Vain siinä tapauksessa, että toimintaehdotuksen jälkikäteen havaittu puutteellisuus perustuu aidosti siihen, ettei kaikkia relevantteja faktoja voitu ehdotuksen tekohetkellä havaita tai ottaa huomioon, voidaan legitimiin vedota ns. ihmisen erehtyvyyteen ja näin vilpittömyyteen. (Poutanen 2018, 58; I. Fairclough 2016, 57.)

Kuten toin jo ylempänä esille, on tärkeää huomata, että koska kriittinen diskurssianalyttikko analysoi vallan väärinkäyttöä, dominanssia ja manipulaatiota, hänen täytyy asemoida itsensä eksplisiittisesti. Kriittinen diskurssianalyttikko ei siis voi olla pelkkä (näennäisesti) neutraali sivustakatsoja ja huomioiden esittäjä. Kriittinen diskurssianalyysi on sitoutunut perinteeseen, jossa tiedettä ei nähdä arvovapaana. Kriittinen diskurssianalyysi tunnustaa tieteen monimutkaiset suhteet yhteiskuntaan – jota yhteiskuntatiede samalla pyrkii tutkimaan – ja myöntää tieteellisen tutkimuksen olevan sosiopoliittisesti asemoitunutta. Voidaan jopa sanoa, että jos esimerkiksi tutkija, tieteilijä tai toimittaja esittää tai väittää olevansa epäpoliittinen tai epäideologinen, se merkitsee sitä, että väitteen esittäjä ei ymmärrä asemaansa tai – mikä vakavampaa – esittää neutraalia osana diskursiivista, manipulatiivista strategiaa. (Van Dijk 2008, 85-86; Poutanen 2018, 145.) Toisin sanoen kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta lienee selvää, että analysoitaessa esimerkiksi populistista tai äärinationalistista aineistoa tutkijan ei tule pyrkiä (ainakaan liioitellusti) esiintymään näennäisen neutraalina tarkkailijana, vaan hän voi ottaa eksplisiittisen aseman, josta käsin hän pyrkii paljastamaan mahdolliset ideologisen tai muun manipulaation muodot, joita tutkittavassa aineistossa mahdollisesti esiintyy. Kaiken kaikkiaan käytännöllisten argumenttien arvioiminen ja päätelmien tekeminen niiden rationaalisesta vakuuttavuudesta tai

hyväksyttävyydestä ei kuitenkaan ole aivan yksinkertaista, ja eri analyytikot voivat luonnollisesti (riippuen heidän tiedoistaan, kontekstin tuntemuksestaan ja ajattelua pohjustavista arvoistaan) tulla myös erilaisiin päätelmiin siitä, onko jokin käytännöllisen argumentti hyväksyttävä tai rationaalisesti vakuuttava.

3.5 Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistavan kritiikki

Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistapa (teoreettis-metodologinen kehys) on herättänyt myös kriittistä keskustelua. Kuvaan seuraavaksi kolmea kriittistä puheenvuoroa liittyen Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistapaan ja vastauksia näihin puheenvuoroihin. Keskityn Alan Finlaysonin (2013) artikkeliin, joka on mielestäni näistä kriittisistä puheenvuoroista mielenkiintoisin.

Finlayson (2013, 317) tarkastelee Fairclough:n ja Fairclough:n kehystä ja sen suhdetta kolmeen tutkimusperinteeseen: kantilaiseen, wittgensteiniläiseen/skinneriläiseen ja marxilaiseen. Hän sijoittaa kehysten kuuluvaksi uus-kantilaisuuden⁵⁵ piiriin. Fairclough ja Fairclough (2013, 341) tuovat kuitenkin omassa vastauksessaan esille, etteivät he sijoita kehystään eksplisiittisesti osaksi mitään näistä traditioista.

Finlaysonin (2013) artikkelissa, joka on kirjoitettu kommentiksi kehysten pääteokselle, on muitakin teräviä ja mielenkiintoisia huomioita. Finlayson näkee PDA:n (*Political Discourse Analysis* 2012) pyrkimyksenä ratkaista joitain ongelmia, joita edeltävään kriittisen diskurssianalyysin teoriaan on sisältynyt. Samalla hän näkee kuitenkin PDA:n muuttavan kriittisen diskurssianalyysin tavoitteita ja toimintalogiikkaa. Finlayson näkee PDA:n rakentuvan vanhemman kriittisen diskurssianalyysin kritiikiksi, joka vaihtaa kriittisen diskurssianalyysin uus-marxilais-sosiologisen otteen yleismaailmallisiin liberaalis-filosofisiin arvoihin. (Finlayson 2013, 315.)

Finlayson esittää, että PDA:n normatiivinen argumentaatioanalyysi eroaa kriittisen diskurssianalyysin representaatioiden analyysistä. Hän esittää, että tässä suhteessa PDA on ottanut erityisesti vaikutteita pragma-dialektiikasta ja sen dialektisesta lähestymistavasta. Finlaysonin mukaan PDA ottaa analyysiin mukaan uus-aristotelisia⁵⁶ objektiivisia moraalivelvoitteita ja tämä

⁵⁵ Neo-Kantianism

⁵⁶ Neo-Aristotelian

syryttää kriittisen diskurssianalyysin kiinnostuksen liittyen siihen, miten ideologiat toimivat kielessä ja kielen kautta. Yhdistäessään kriittisen diskurssianalyysin käytännölliseen järjelyyn PDA nostaa toiminnan representaatioita tärkeämmäksi ja asettaa representaatiot toiminnan alaisuuteen. Tämä on Finlaysonin mukaan suoraa kritiikkiä kriittistä diskurssianalyysia ja muita poliittis-lingvistisiä tieteitä sekä näiden representaatiokeskeisyyttä kohtaan. (Finlayson 2013, 315-317.)

Toisaalta Van Dijk (2008, 2) kirjoittaa, että ei ole olemassa vain yhtä kriittistä diskurssianalyysia metodina. Toisin sanoen se, että Fairclough ja Fairclough ovat ikään kuin laajentaneet kriittisen diskurssianalyysin analyysikenttää ja ottaneet mukaan uusia elementtejä, ei ole itsessään välttämättä mitenkään negatiivista. Samalla tämä teoreettis-metodologisen näkökentän laajentaminen ja uusien aspektien mukaan ottaminen ei tarkoita, etteikö Fairclough:n ja Fairclough:n lähestymistapa olisi silti osa kriittisen diskurssianalyysin tutkimusperinnettä.

Edellisiä huomioita seuraavat Finlaysonin esityksen mielenkiintoisimmat osat. Finlayson esittää, että vaikka Aristoteles kannatti käytännöllistä järjelyä moraalisten ja rationaalisten ongelmien ratkaisussa, hän tunnusti tarpeen retoriikan (dialektisen vastinparina) käyttöön julkisessa elämässä. Finlaysonin mukaan Aristoteles piti itsestään selvänä – ja tämän deliberaation teoreetikot Finlaysonin mukaan ohittavat – että poliittinen toimija esittää argumenttinsa ”kolmannelle” osapuolelle (yleisölle), jonka hän yrittää vakuuttaa. Argumentteja ei siis esitetä ikään kuin poliittisen väittelyn vastustajalle (kuten dialektisessa katsantokannassa). Samalla retorisisessa tulkinnassa poliittiset väittelyt liittyvät kiistoihin premiseistä (olosuhteista, konsepteista) eivät loppupäätelmistä (toimintaehdotuksista). Näin poliittisessa kiistassa poliittiset toimijat eivät pyri saamaan yleisöä vakuutettua toimintaehdotuksestaan jaettujen premissien olosuhteissa, vaan jakamaan premissit, jolloin ”yhteinen” loppupäätelmä seuraa kuin itsestään. Näin politiikassa juuri representaatiot (jotka siis sijoittuvat olosuhdepremissiin Fairclough:n ja Fairclough:n kehyksessä) ovat fundamentaalisen tärkeitä ja tekevät päätökset mahdollisiksi. Samalla syvät (premissien ja representaatioiden tasolla esiintyvät) erimielisyydet ovat politiikan perusta. Toisin sanoen poliittisen perusta ei ole jaettujen premissien olosuhteissa esiintyvä kiista parhaasta tavasta toimia – kuten Finlayson näkee PDA:n esittävän. (Finlayson 2013, 317-320.)

Itse en lue PDA:asta tai Fairclough:n ja Fairclough:n teoriasta edellä kuvattuja esityksiä niin voimallisina tai läpitunkevinä kuin Finlayson (2013) vaikuttaa tekevän. Fairclough ja Fairclough näkevät kyllä toiminnan ja toimintaehdotukset tietyllä tapaa analyysin tärkeimmäksi tasoksi, mutta

itse luen heidän teoria- ja metodikehystään niin, että myös argumenttien premisseillä on siinä merkittävä asema. Esimerkiksi Fairclough:n ja Fairclough:n teoksissa (ks. esim. 2011, 16) esitellyt kysymykset, joilla käytännöllisiä argumentteja voidaan arvioida, sisältävät useita kysymyksiä, jotka tähtäävät analysoitavan argumentin premissien haastamiseen. Mielestäni representaatiolla (esimerkiksi argumentin olosuhteiden kuvauksessa) on yhtä lailla merkittävä asema kuin argumentin loppupäätelmällä (ehdotetulla toiminnalla) ja merkittävä poliittinen kiista voi liittyä sekä premissien että loppupäätelmien tasolle. Nämä tasot eivät siis sulje toisiaan pois niin voimallisesti kuin Finlayson (2013, 318-319) vaikuttaa esittävän. Samoin näkemykseni mukaan poliittinen toimija voi pyrkiä vakuuttamaan samaan aikaan sekä yleisön että poliittisen vastustajansa. Argumentoinnin yleisö ei ole vain passiivinen vastaanottaja, vaan – kuten dialektinen katsantokanta myös esittää – vastaanottaja, joka kykenee vasta-argumentin esittämiseen. Ei ehkä aina konkreettisesti, mutta periaatteessa kyllä. Oma kantani perustuu tietenkin ainakin osittain – ja ehkä jopa suurelta osin – Fairclough:n & Fairclough:n esityksiin, kuten seuraavaan, joka ansaitsee tulla käännettyksi suoraan (2013, 343):

Emme näe syytä hylätä pragma-dialektiikan omaa tapaa ottaa huomioon argumentoijan kaksiosainen (dialektinen ja retorinen) maali, emmekä voi olla samaa mieltä [Finlaysonin kanssa] siitä, että politiikka ei ole dialektisen, vaan vain retorisen maailma. Kuten analyysimme osoittaa, argumentit jonkin poliittisen toiminnan puolesta voivat olla sidottuja uskomuksiin ja arvoihin, joihin yleisö uskoo tai joihin yleisö voidaan saada uskomaan, mutta ne ovat myös tarkoitettu kestämään todelliset tai odotetut kriittiset kysymykset yleisöltä, joka puhuu takaisin. Tämä tapahtuu laajennetun julkisen dialogin prosessissa, ristiriitatilanteessa. Meidän ei ole mahdollista sanoa, että poliittinen puhe olisi vain retorista tai ettei sitä voisi keskustella dialektisesta perspektiivistä. Meidän kantamme mukaan looginen, retorinen ja dialektinen ovat kolme mahdollista perspektiiviä, joista tarkastella mitä tahansa argumenttia ja mikä vain argumentti voi olla retorisesti vahva, mutta dialektisesti heikko tai päinvastoin.

Finlayson (2013, 319) esittää myös, että Fairclough:n ja Fairclough:n PDA:ssa analysoima Tony Blairin puhe, jonka Fairclough ja Fairclough ovat rekonstruoineet käytännöllisen järkeilyn muotoon, ei tosiasiallisesti edusta ”käytännöllistä deliberaatiota, ei muodon eikä tarkoituksen puolesta” ja näin heidän luomansa rekonstruktio on (ainakin jollain tasolla) keinotekoinen.

On toki selvää, että aineistoja voi rekonstruoida monella tavalla – eikä ainoastaan käytännölliseksi järkeilyksi. Ylempänä lainaamani Fairclough:n ja Fairclough:n esitys tuo kuitenkin hyvin esille dialektisen lähestymistavan ajatuksen. Toisin sanoen, vaikka Tony Blair (tai joku muu poliitikko) ei olisi eksplisiittisesti tarkoittanut puhettaan käytännölliseksi järkeilyksi siinä mielessä kuin se voidaan teoreettisesti esittää, se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö Blair olisi esityksessään – ainakin

implisiittisesti – ottanut huomioon yleisön, joka kykenee vastaamaan. Tämä on ilman suurta vaivaa tai teoriarakennelmiakin nähtävissä suurimassa osassa poliittisista puheista, joissa esitetään jotain tehtäväksi (ja voidaan perustellusti esittää, että suuri osa poliittisista puheista tai vastaavista sisältää jonkinlaisen toimintaehdotuksen tai ehdotuksia). Näin en itse näe poliittisen puheen rekonstruktiota käytännölliseksi järkeilyksi enempää keinotekoiseksi kuin mitä teoreettinen mallinnus joka tapauksessa vaatii – *on argumentoitu itse tarkoittanut tai ajatellut esityksensä käytännölliseksi järkeilyksi tai ei.*

Samalla Finlaysonin (2013) esityksessä nousee esiin – oman näkemykseni mukaan – ajatus dialektisen ja normatiivisen mallin, kuten Fairclough:n ja Fairclough:n kehysten, jonkintasoisesta epärealismista tai utopistisuudesta. Tarkoitin tällä sitä, että Finlayson (2013, 318-320) näkee politiikan syvien ristiriitojen kenttänä, jossa dialektis-deliberatiivinen ideaali ristiriitojen ratkaisemisesta rationaalisen järkeilyn ja keskustelun avulla on epätodennäköistä. Henkilökohtaisesti näen mahdollisuuden rationaaliseen keskusteluun ristiriitojen ratkaisukeinona poliittisessa elämässä toki osin idealistisena, mutta tavoitteena, jota kohti on kannattavaa pyrkiä. Tässä pyrkimyksessä kriittinen diskurssianalyysi, pragma-dialektiikka ja Fairclough:n ja Fairclough:n kehys tarjoavat analyytikolle (ja tätä kautta parhaimmillaan laajemmalle kansalaisyhteiskunnalle) erinomaisia välineitä.

Colemanin (2013) mukaan Fairclough ja Fairclough eivät ota huomioon, että poliittisen diskurssin analyysi kaipaa myös ”dramatistista” lähestymistapaa. Colemanille Fairclough ja Fairclough (2013, 343) vastaavat, ettei heidän mallinsa pyrikään olemaan kaikkivoipa, vaan antaa oman rajatun kontribuutionsa poliittiseen analyysiin. Hay (2013) taas kritisoi lähestymistapaa siitä, että siinä politiikka nähdään liian kapeasti. Hayn mukaan Fairclough ja Fairclough tekevät virheen nostaessaan deliberaation ja argumentit keskiöön ja he jättävät näin muita tärkeitä aspekteja analyysin ulkopuolelle. Hayn mukaan Fairclough ja Fairclough esittävät, että heidän metodinsa on ainoa oikea ja sortuvat näin metodologiseen absolutismiin. Lisäksi Hay näkee, että lähestymistapa suosii poliittista eliittidiskurssia ja analysoi maallikkodiskurssia virheellisesti saman mallin mukaan. (Hay 2013.) Fairclough ja Fairclough vastaavat, etteivät he näe politiikkaa niin laajasti kuin Hay. Heidän mielestään – toisin kuin Hayn – poliittinen diskurssi on pääasiallisesti deliberatiivista. Heidän mukaansa poliittisessa diskurssissa esiintyy muitakin ”aktiiviteetteja” kuin argumentaatiota, mutta nämä ovat kuitenkin tavallisesti argumenteille alisteisia ja toimivat argumenttien premisseinä sekä toiminnan motivaattoreina. (Fairclough & Fairclough 2013, 338.) Kuten jo johdannossa mainitsin,

Fairclough:n ja Fairclough:n metodin konkreettisuus ja systemaattisuus tekevät siitä selkeän tavan analysoida argumentaatiota sekä suorittaa ryhmittelyä ja vertailua argumenttien ja niiden osin välillä. Tästä johtuen Hay:n (2013) kritisoima (jonkintasoinen) metodologinen tiukkuus asettuu mielestäni pikemminkin Fairclough:n ja Fairclough:n mallin eduksi.

4 Quim Torran puhe

Tutkimusaineistonani on puhe, jonka on pitänyt Katalonian aluehallituksen presidentti Quim Torra. Puhe on pidetty konferenssissa Geneven yliopistossa 17.10.2018 ja se on tekstimuodossa noin yhdeksän sivua pitkä (alkuperäisessä asussaan). Puheen otsikkona on ”An international mediation for Catalonia”. Puhe on pidetty englanniksi ja se on saatavilla Katalonian aluehallituksen presidentin internet-sivuilla. Olen kääntänyt puheen suomeksi säilyttäen puheen alkuperäisen kappalejaon.

Puhe on pidetty kansainväliselle yleisölle ja se näyttää muun ohessa, minkälaisilla argumenteilla Katalonian itsenäisyysliike pyrkii ajamaan kyseisen konfliktin kansainvälistämistä. Tässä mielessä juuri tämä puhe on tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoinen.

Tämänkaltaista puhetta käännettäessä on selvää, että kääntäjä joutuu tasapainoilemaan luontevan kielen ja käännöksen tarkkuuden välillä. Niissä kohdin, joissa olen luontevuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi joutunut muuttamaan alkuperäisiä sanavalintoja tavallista enemmän, olen sijoittanut alkuperäisen kohdan alaviitteeseen. Olen tehnyt näin myös niissä kohdissa, joissa on mielestäni tarpeellista, että lukija näkee helposti alkuperäisen version. Lisäksi on huomautettava, että alkuperäisen puheen (englanninkielinen) kieliasu ei ole aivan täydellinen. Torran puheen kieli on ainakin paikoittain kankeaa ja joitain selkeitä virheitäkin esiintyy.

Olen jättänyt kääntämättä (enkä luonnollisesti käytä analyysissani) joitain lyhyitä pätkiä Torran puheesta, jotka käsittelevät näkemykseni mukaan analyysilleni epäolennaisia seikkoja. Näitä kohtia ovat esimerkiksi alun ja lopun tervehdykset ja kiitokset sekä kohdat, joissa Torra kertoo nykyiseen konfliktiin liittymättömistä maanpakolaisista ja omasta asumisestaan Sveitsissä.

- 1 Kansainvälinen sovittelu Katalonialle
- 2 Geneven yliopisto, 17.10.2018
- 3
- 4 [Tervehdykset]
- 5 Viimeisen vuoden aikana Katalonian kansa on joutunut ymmärtämään, että ne perusoikeudet,
- 6 joita olimme pitäneet itsestään selvinä sitten kenraali Francon kuoleman, eivät olleet sitä.
- 7 Kokoontumisenvapaus, liikkumisen vapaus, mielipiteenilmaisun vapaus ja itse demokratia on

8 asetettu kyseenalaisiksi. Ja ennen kaikkea, kansainväliseen oikeuteen perustuvaa kansamme
9 itsemääräämisoikeutta on vainottu kuin se olisi vaarallinen rikos.⁵⁷

10 Tämän takia olen kiitollinen Geneven yliopistolle siitä, että se on antanut meille tämän
11 mahdollisuuden kertoa mielipiteistämme ja perustella, miksi Katalonia tarvitsee
12 kansainvälistä sovittelua löytääkseen poliittisen ratkaisuun tämänhetkiseen tilanteeseen. En
13 ole täällä vaatimassa kansainvälistä sovittelua. En ole täällä painostaakseni Sveitsiä tai ketään
14 muutakaan. Olen täällä vain kertomassa syyt sille, miksi kansainvälinen sovittelu on niin
15 äärimmäisen tarpeellista.

16 Kaksi kollegaamme, jotka ovat Espanjan viranomaisten hajottaman Katalonian
17 alueparlamentin jäseniä, Marta Rovira ja Anna Gabriel asuvat maanpaossa täällä Sveitsissä.
18 On nöyryyttävää, että Eurooppa tarvitsee turvapaikkoja vainotuille demokraateille, mutta se
19 on fakta. Olemme myös kiitollisia Sveitsin yhteiskunnalle siitä kohtelusta, jota he ovat saaneet.
20 Katalonia ei tule koskaan unohtamaan asennettanne.

21 Katalonia on muistamassa taas, mitä tarkoittaa maanpakoon lähteminen. Ja taas kerran,
22 jotkut kansalaisistamme ovat tulleet Sveitsiin. Sitä tapahtui 30- ja 40-luvuilla, kun jotkut
23 parhaista poliitikoistamme, yrittäjistämme ja taiteilijoistamme joutuivat lähtemään
24 Kataloniasta pelastaakseen henkensä Espanjan sisällissodan aikaan.

25 [Kohta, jossa Torra kertoo maanpakolaisista Sveitsissä, omasta työhistoriastaan ja Sveitsistä
26 yleisesti]

27 Sentralismi on houkutus, johon liian moni maa sortuu oikeuttaakseen vallan keskittämisen,
28 jota ei varmasti ole tarkoitettu kansalaisten oikeuksien, vapauksien tai vaurauden tukemiseen.

29 Me olemme täällä Genevessä, kaupungissa, joka on sekä YK:n ja muiden kansainvälisten
30 organisaatioiden, mutta myös Calvinin kotikaupunki. Vanha protestanttinen erillisuus juuri
31 Ranskan rajan toisella puolella. Se ei ole sattumaa. Sveitsiläinen federalismi on aina ollut
32 institutionaalinen suunnitelma, jonka tarkoitus on suojella sen kansojen kollektiivisia
33 oikeuksia. Suojella kansojen uskonnollista ja kielellistä monimuotoisuutta sortumatta
34 yhdenmukaistamiseen.⁵⁸

35 Euroopan tulisi ottaa oppia sveitsiläisiltä selvitäkseen pitkällä tähtäimellä.

36 Espanjan olisi tullut ymmärtää jo pitkän aikaa sitten, että omia vähemmistöjään vastaan
37 käyminen on resepti sen omalle tuholle.

38 Katalonian tulee aina muistamaan tämän sitten, kun meistä tulee itsenäisiä.⁵⁹ Meidän tulee
39 olla sitoutuneita kunnioittamaan sisäistä poliittista, kulttuurista ja taloudellista
40 monimuotoisuuttamme, jos haluamme onnistua.

41 Itsemääräämisoikeuden periaate, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja suora demokratia on
42 menestyksen resepti mille tahansa demokraattiselle yhteiskunnalle. Sveitsi on tästä johtuen
43 esimerkki, kuinka 2000-luvun haasteet tulisi kohdata.

⁵⁷ "And, above all, our international right to self-determine as a nation has been persecuted as if it was a dangerous crime."

⁵⁸ "without opting for uniformity."

⁵⁹ "Catalonia shall always remember it once we become independent."

44 Vuonna 2014 Sveitsi järjesti 12 kansanäänestystä. Vuonna 2015 6 kansanäänestystä. Vuonna
45 2016 13 kansanäänestystä. Vuonna 2017 7 äänestystä ja vuonna 2018 7 lisää. 45
46 kansanäänestystä vain viidessä vuodessa. Voitteko kuvitella kenenkään joutuvan vankilaan,
47 koska järjesti näistä yhden tai poliisin hakkaavan kansalaisia äänestysuurnien edessä?

48 Sveitsissä kansanäänestykset ovat demokraattinen rutiini. Kataloniassa kansanäänestys on –
49 Espanjan lain mukaan – täydellinen mahdottomuus, jota yritettäessä joutuu rangaistuksi
50 fyysisellä ja institutionaalisella väkivallalla. Tai, mikä vielä pahempaa, vankilalla ilman
51 oikeudenkäyntiä.

52

53 Mitä Kataloniassa tapahtuu?

54

55 Niin oudolta kuin se teistä mahtaa kuulostaakaan, Katalonian aluehallitus ei nykyään voi
56 konsultoida omia kansalaisiaan missään asiassa. Jokainen poliittinen konsultaatio tulkitaan
57 perustuslainvastaiseksi! Minkälainen demokraattinen perustuslaki kieltää kansan
58 konsultoinnin?

59 Maailmassa, jossa kansalaiset vaativat lisää selkeyttä, lisää vastuullisuutta ja lisää
60 osallistumista demokraattisiin päätöksiin, monet katalaanit tuntevat olevansa loukussa
61 valtiossa, joka on päällisin puolin demokraattinen, mutta jonka autoritaariset vaistot pitävät
62 hallussaan todellista valtaa. Espanjassa on monia valtiorakenteita, jotka eivät ole koskaan
63 käyneet läpi minkäänlaista demokraattista muutosta: yksi näistä on oikeuslaitos, toinen on
64 poliisi. Jotkut unohtavat, että asevoimat kirjoittivat perustuslain artiklan, joka pyhittää
65 Espanjan yhtenäisyyden ja tämän jälkeen se annettiin poliitikoille kopioitavaksi. Kaikella tällä
66 on seurauksensa.

67 Kuten tiedätte, järjestimme viime vuonna kansanäänestyksen itsenäisyydestä, joka perustui
68 kansainvälisen oikeuden ja sopimusten mukaiseen itsemääräämisoikeuteemme.⁶⁰ Noin 2,3
69 miljoona ihmistä äänesti, 90% heistä tekivät sen itsenäisyyden puolesta. Poliisin väkivalta ei
70 kyennyt pysäyttämään heitä. Monet meistä joutuivat ensi kertaa elämässään kohtaamaan
71 väkivallan pelon, mutta me vastustimme sitä ja puolustimme väkivallattomasti
72 äänestysuurniamme omilla vartaloidemme.

73 Suosittelen teitä kaikki lukemaan Human Watch Rightsin raportin tapahtuneesta, jossa
74 Espanjan poliisin liiallinen voimankäyttö on selitetty.

75 Vuosi sitten en ollut poliitikko vaan siviili, kulttuuriaktivisti. Mutta puolustin perheeni,
76 ystäväni, naapurieni ja tuntemattomien, joita en ehkä enää koskaan tapaa, kanssa
77 rauhanomaisesti vaalipaikkaani. Olimme siellä koko päivän, odottaen poliisien tuloa, valmiina
78 maksamaan hinnan sitoumuksestamme demokratiaan, jotta ihmiset saisivat äänestää.

79 Tuona päivänä jotain uutta syntyi Kataloniassa. Jotain, josta ei enää ole paluuta takaisin.

⁶⁰ "based on our right to self-determination according to international law and treaties."

80 Tuo kansanäänestys suoritettiin sekä kansani, mutta myös poliitikkojemme, hallituksemme ja
81 yhteiskunnallisten johtajiemme sitoutumisen ansiosta. Tänä 9 heistä ovat poliittisia
82 vankeja, 7 on maanpaossa.

83 Olen ylpeä, olen todella ylpeä, heidän rohkeudestaan. Olen ylpeä voidessani sanoa, että
84 poliittinen luokkamme on ollut valmis maksamaan henkilökohtaisen hinnan ideoistaan.
85 Olemme ylpeitä heistä eivätkä ponnistuksemme koskaan heikkene ennekuin heidät on
86 vapautettu ja päästetty palaamaan kotiin ja itsemääräämisoikeuttamme kunnioitetaan.

87 On yksi erityinen tapaus, joka selittää erittäin hyvin, mitä Kataloniassa tapahtuu. Adrià ja
88 Tamara ovat kaksi nuorta, joita syytetään terrorismista, koska he osallistuivat tien
89 sulkemiseen. Terrorismista. Nyt Adrià on maanpaossa Brysselissä eikä hän voi palata kotiin.
90 Tamara on kotona, mutta hän päinvastoin ei voi poistua sieltä. Espanjalainen ”oikeus” kieltää
91 häntä poistumasta kotikaupungistaan, ja jos hän poistuu, hän joutuu vankilaan. Adrià ja
92 Tamara ovat valtion sorron vastaisen demokraattisen ja väkivallattoman katalaanivastarinnan
93 tuntemattomia kasvoja.⁶¹

94 Tässä poliittisessa ympäristössä on ihme, että itsenäisyysmieliset puolueet voittivat taas vaalit
95 21.12.2017. Vaalit, jotka Madridin hallitus oli määrännyt Katalonian parlamentin pakotetun
96 hajottamisen jälkeen, joka taas tapahtui heti julistettuumme poliittisen itsenäisyyden.⁶² Tuo
97 parlamentin absoluuttinen enemmistö oli varmasti vastoin kaikkia enteitä ja Madridin
98 laskelmia. Ja 80% osallistumisella se näytti, että halu itsemääräämiseen ei ole väliaikainen asia
99 Katalonian politiikassa vaan demokraattisen enemmistön pysyvä tahto.⁶³

100

101 Marssi eteenpäin

102

103 Olemme keskellä jotain suurta. Viimeisen 12 kuukauden tapahtumien jälkeen on ollut paljon
104 keskustelua seuraavasta askeleesta. Jotkut - tavallisesti unionistit - sanovat, että Katalonian
105 on jakautunut kahteen leiriin.⁶⁴ Että ilmassa on paljon jännitystä.

106 Jännitystä selvästi on, mutta se on jännitystä, jota esiintyy yhteiskunnassa, joka on nähnyt
107 legitiimien poliittisten johtajiensa joutuvan vankilaan tai maanpakoon. Yhteiskunnassa, joka
108 on nähnyt tuomareiden kävelevän vaalitulosten yli.

109 Tästä johtuen hallitukseni on sitoutunut palauttamaan valtaan heti ensimmäisen
110 mahdollisuuden noustua Katalonian legitiimin presidentin Carles Puigdemontin ja koko hänen
111 hallituksensa.

⁶¹ “Adrià and Tamara are unknown faces of the Catalan democratic and non-violent resistance to the abuses of the State.”

⁶² “Elections imposed by Madrid after the forced dissolution of the Catalan Parliament just after our declaration of political independence.”

⁶³ “with 80% of participation, it showed that the will for self-determination is not a temporary feat of Catalan politics, but a permanent will of democratic majority.”

⁶⁴ “Some, normally unionist, say that Catalonia is divided into two camps.”

112 Joka tapauksessa Katalonian yhteiskunnassa on kolme suurta asiaa, joista löytyy
113 mielipidetutkimusten mukaan yhteisymmärrys.⁶⁵ Yhteisymmärrys, joka ylittää puoluerajat ja
114 vetoaa suoraan kansalaisiin.

115 Ensinnäkin 80% Katalonian kansasta on monarkian olemassaoloa vastaan. Unionistit,
116 epäilevät tai itsenäisyysmieliset. Sillä ei ole väliä. 8 kymmenestä katalaanista uskoo, että
117 kuninkaalla ei ole legitimizeettii olla valtionpäämies.

118 Toiseksi 80% Katalonian kansasta⁶⁶ vastustaa sarron käyttämistä poliittisena välineenä
119 Katalonian konfliktin ratkaisemiseksi ja erityisesti poliitikkojemme vangitsemista. 80%.
120 Tarkoittoaen, että jopa moni Ciudadanos-puolueen ja Partido Popularin⁶⁷ äänestäjistä –
121 puolueiden, jotka tukevat vangitsemisia täysin – on itseasiassa vangitsemista vastaan.

122 Viimeiseksi 80% katalaaneista⁶⁸ kannattaa laillisesti sitovan kansanäänestyksen sopimista
123 Katalonian ja Espanjan kesken, kuten laillisesti sitovasta kansanäänestyksestä sovittiin
124 Skotlannin ja Yhdistyneiden Kuningaskuntien kesken.⁶⁹

125 Espanjan puolella on huomattavaa, että koko vuonna ei ole ollut yhtään mielenosoitusta, joka
126 tukisi poliittisten vankien ja maanpakolaisten vapauttamista.⁷⁰ Ne, jotka kääntyvät Espanjan
127 median puoleen järkyttyvät huomattavasti, että yksimielisyys on sääntö. He rikkoivat lakia ja
128 ansaitsevat sen. Mutta kysymys on: mitä lakia? Onko rikollista harjoittaa demokratiaa? Voiko
129 olla rikollista äänestää?

130 Tietääkö joku, että Espanjan rikoslain mukaan itsenäisyyden julistaminen tai
131 kansanäänestyksen järjestäminen eivät ole rangaistavia rikoksia? Ovatko espanjalaiset
132 poliitikot, syyttäjät ja tuomarit lukeneet omaa rikoslakiaan?

133 Ehkä he ovat tehneet sen ja siksi heidän täytyi keksiä rikokset kapinasta ja kansankiihotuksesta
134 poliitikkojamme ja yhteiskunnallisia johtajiamme vastaan. Koska molempien rikosten täytyy
135 liittyä väkivaltaan, tuomarit ja syyttäjät keksivät ne.⁷¹

136 Täytyy huomauttaa, että kaikissa Kataloniassa viimeisten kahdeksan vuoden aikana
137 järjestetyissä massiivisissa mielenosoituksissa, joissa on ollut yli miljoona osallistujaa, ei ole
138 koskaan tapahtunut väkivaltaista välikohtausta.⁷² Ei koskaan. Ei edes rikottua lasia. Aina
139 rahanomaisia, aina sivistyneitä, aina radikaalin demokraattisia.

140 Eilen ole Jordi Sánchez ja Jordi Cuixartin vangitsemisen ensimmäinen vuosipäivä. He ovat
141 Katalonian yhteiskunnallisia johtajia, joita syytetään väkivallan lietsomisesta

⁶⁵ "However, there are three very big issues where Catalan society has a consensus according to the polls."

⁶⁶ "Catalan people"

⁶⁷ "voters from C's and PP"

⁶⁸ "Catalans"

⁶⁹ "that there is a legally binding referendum agreed between Catalonia and Spain, as there was a legally binding referendum agreed between Scotland and the UK."

⁷⁰ "From the Spanish side it is notable that in a whole year with political prisoners and exiles, there has not been a single demonstration to support their freedom."

⁷¹ "As both crimes need to be associated with violence, judges and prosecutors made it up."

⁷² "It must be noted that in all the massive demonstrations with more than 1M held in Catalonia during the last 8 years, there has never been a violent incident."

142 mielenosoituksessa, joka oli täysin väkivallaton. Ja he ovat olleet vuoden vankilassa. Tämän
143 lisäksi löytyy videoita, joissa he jopa kehottavat ihmisiä menemään kotiin!⁷³

144 Vuosi vankilaa ennen oikeudenkäyntiä on pitkä aika.⁷⁴ Pitkä varastettu aika heiltä ja heidän
145 perheiltään. Johtajiamme kohdellaan huonommin kuin tavallisia rikoksia kostona heitä
146 vastaan. Jopa Espanjan korkeimman oikeuden ja perustuslakituomioistuimen entinen
147 presidentti, herra Pascual Sala on sanonut, että ”kapinasyytteitä on mahdoton pitää yllä”.⁷⁵
148 Mutta he ovat silti vankilassa.

149 On myös loistava uutinen, että Amnesty International on vaatinut heidän välitöntä
150 vapauttamistaan ja luopumista syytteistä heitä vastaan. Lisäksi hallituksemme toivoo, että
151 tämä olisi ensimmäinen monista kansainvälisistä organisaatioista, jotka tulisivat puhumaan
152 tätä oikeudetonta vangitsemista vastaan.⁷⁶

153 Täytyy muista, että kapina- ja kansankiihotusrikoksista⁷⁷ voidaan rangaista 15-30 vuoden
154 vankilatuomiolla. Valtionsyyttäjä, joka on Pedro Sanchezin nimittämä ja hänestä riippuvainen,
155 on jo vuotanut, ettei hän tule luopumaan näistä syytteistä.

156 Sillä ei näytä oleva merkitystä, että Scheswig-Holsteinin tuomioistuin torjui kapinarikoksen⁷⁸
157 presidentti Puigdemontin tapauksessa. Sillä ei ole väliä, että Belgia torjui suoralta kädeltä
158 eurooppalaisen pidätysmääräyksen⁷⁹. Kaikki informoidut ihmiset Euroopassa tietävät, ettei
159 Kataloniassa tapahtunut kapinaa tai kansankiihotusta. Yksinkertaisesti, koska väkivaltaa ei
160 esiintynyt ollenkaan eikä äänestäminen voi olla rikos. Espanjan oikeuslaitoksen tahto ei
161 kuitenkaan ole palvella nimeään vaan rangaista. Nykyinen Espanjan hallitus ei tee mitään
162 muuttaakseen asioita.⁸⁰

163 Jokainen tietää, että Espanjan oikeistopuolueet ovat erittäin radikaaleja uskossaan Espanjan
164 yhtenäisyyteen. He pitävät sitä pyhänä kokonaisuutena, niin kuin rajat olisivat ikuisia, jotain,
165 jota ei voi demokraattisesti muuttaa. Mutta he eivät ole ainoita. Tähän asti vaikuttaa, että
166 PSOE on ollut samaa mieltä. Tämän takia esiintyy niin suurta mediapainetta minkäänlaisia
167 mahdollisia hallituksen avauksia vastaan ja tämän on yksi syistä, miksi kansainvälistä sovittelua
168 tarvitaan niin nopeasti.⁸¹

169 Oikeusprosessi alkaa pian. Hetki, jolloin monen vuoden vankilatuomio katalaanipoliitikoille⁸²
170 on lähempänä kuin moni luulee, eikä Katalonian yhteiskunta tulee hyväksymään sitä. Ei
171 myöskään hallitukseni. Koska se on itsessään epähyväksyttävää, että demokraattista tekoa

⁷³ “What’s more, there are videos where they were even calling people to go home!”

⁷⁴ “One year in pre-trial prison is a long time.”

⁷⁵ “rebellion charges are impossible to sustain’.”

⁷⁶ “In addition, our government hopes that this will be the first of many international organizations that shall speak up against this unjust imprisonment.”

⁷⁷ “crimes of rebellion and sedition”

⁷⁸ “crime of rebellion”

⁷⁹ “euro-arrest warrant”

⁸⁰ Alkuperäinen kohta on “charge things”. Kyseessä lienee virhe ja oikea sana olisi change, muuttaa.

⁸¹ “This is why there is such a media pressure against any possible opening by the government, and this is one of the reasons why an international mediation is so urgent.”

⁸² “Catalan politicians”

172 kuten kansanäänestystä kohdellaan rikoksena⁸³. Koska ei ole hyväksyttävää⁸⁴ kohdella
173 äänestysuurnia väkivallan lähteinä eikä ratkaisuin.

174 Jos he haluavat lähettää hallituksemme moneksi vuodeksi vankilaan, voin kertoa teille, etten
175 minä ja hallitukseni tule pysymään välinpitämättöminä tällaisen ihmisoikeusloukkauksen
176 edessä.

177 Tulemme vastaamaan siihen radikaalin demokraattisella, rauhanomaisella ja väkivallattomalla
178 tavalla. Samalla hengellä, jolla toimimme viime vuonna sen päivän aikana, jolloin järjestettiin
179 itsemääräsoikeuskansanäänestyksemme.⁸⁵ Me emme ikinä pysähdy, koska puolustamme
180 demokratiaa ja itsemääräämisoikeuttamme.⁸⁶

181 Elämme vuoden 2018 Euroopassa emmekä me aio kestää Espanjan inkvisition uudelleen
182 heräämistä.⁸⁷

183

184 Miksi sovittelua tarvitaan Kataloniassa

185

186 Tässä kohtaa arvelen sen olevan selvää, miksi Katalonia tarvitsee kansainvälistä sovittelua
187 löytääkseen ratkaisun tulevaisuudelleen. Mutta mennään ajassa taaksepäin
188 ymmärtääksemme sen syvällisemmin.

189 Sen ymmärtämiseksi, miksi tarvitsemme kansainvälisiä toimijoita osaksi neuvotteluita, on
190 elintärkeää tietää, että jopa silloin, kun virallinen sopimus on saavutettu Espanjan ja
191 Katalonian välillä – kuten vuoden 2006 uusi Katalonian itsehallintolaki⁸⁸ – Espanjan puoli ei ole
192 noudattanut sen sääntöjä. Espanjan puoli on päinvastoin rikkonut niitä.

193 Jotkut tulevat sanomaan, että nyt kun Sánchez on pääministeri, kaikki muuttuu. Se ei ole ikävä
194 kyllä totta.⁸⁹ Hän puhuu totta kai enemmän dialogista kuin herra Rajoy, mutta hän ei ole
195 näyttänyt ollenkaan tahtoa mennä sen pidemmälle. Valitettavasti Sánchez ja sosialistipuolue⁹⁰
196 olivat tarpeellisia yhteistyökumppaneita tämän vuoden tapahtumissa. He äänestivät
197 Katalonian hallituksen ja parlamentin hajottamisen⁹¹ puolesta. Eivätkä he ole tehneet mitään
198 muuttaakseen poliittisten vankiemme ja maanpakolaisten tilannetta. Eikä tilannetta liittyen
199 itsemääräämisoikeuteemme.⁹²

200 Kuinka voimme luottaa hallitukseen, joka on hyväksynyt sen, että poliisi lähetetään
201 hakkaamaan kansalaisiamme kansanäänestyksen aikana? Kuinka voimme luottaa
202 hallitukseen, joka on käynyt taloudellista sotaa kansaamme vastaan vetämällä pois talletuksia

⁸³ "criminal crime"

⁸⁴ "it is unacceptable"

⁸⁵ "With the same spirit, we acted one year ago during the day of our self-determination referendum."

⁸⁶ "We will never stop in order to defend democracy and our right to self-determination."

⁸⁷ "a revival of the Spanish Inquisition."

⁸⁸ "the new Charter of Autonomy of 2006", perustuslain tasoinen asiakirja, joka määrittelee itsehallinnon toimivallan ja rajat.

⁸⁹ "That is unfortunately false."

⁹⁰ Tarkoittaa samaa kuin PSOE

⁹¹ "dissolution"

⁹² "Neither regarding our right to self-determination."

203 pankeistamme ja kiristämällä yrityksiä muuttamaan pois Kataloniasta. Kuinka voimme luottaa
 204 hallitukseen, joka suojelee kuningasta, joka sen sijaan että toimisi tuomarina, käyttäytyi viime
 205 vuonna kuin kruunupäinen huligaani? Kuinka voimme luottaa hallitukseen, joka osallistui
 206 autonomiamme jäädyttämiseen?⁹³ Hallitukseen, joka on de facto tukenut poliitikkojemme ja
 207 yhteiskunnallisten johtajiemme vangitsemista ja maanpakoon ajamista? Kuinka hallitus, joka
 208 on sallinut kaiken tämän, voi saavuttaa luottamuksen?

209 Tarve kansainväliselle sovittelulle on näin ollen kaksiosainen: ensimmäiseksi, on tarve
 210 varmistaa, että poliittista ratkaisua tavoitellaan aktiivisesti. Toiseksi, on tarve varmistaa, että
 211 jos poliittinen ratkaisu Espanjan hallituksen kanssa koskaan hyväksytään, Madrid noudattaa
 212 sitä tämän jälkeen.⁹⁴

213 Lopuksi: me kaikki tiedämme, mikä on Madridin kanta tähän kaikkeen. Täydellinen
 214 torjuminen. Mutta tästä syystä me tarvitsemme julkista, poliittista painetta tehdäksemme
 215 sovittelun mahdolliseksi.

216 Se, että Madrid torjuu sovittelun, ei voi olla tekosyy kansainvälisille toimijoille olla ottamatta
 217 rakentavaa roolia.⁹⁵ Elämme aikana, jolloin autoritaariset poliitikot ja hallinnot keräävät
 218 voimaa. Myös EU:n ja Euroopan sisällä. Espanjan Katalonian kanssa asettama esimerkki on
 219 erittäin vaarallinen. Voiko poliittisten vastustajien vangitseminen olla hallituksille legitiimi
 220 ongelmanratkaisutyökalu? Mitä tapahtuu eurooppalaisille demokratian, solidaarisuuden ja
 221 monimuotoisuuden ideoille?⁹⁶

222 Tämän lisäksi, ilman sovittelua Katalonian kysymys pahenee entisestään ja jatkaa kaiken
 223 poliittisen huomion viemistä Espanjassa.

224 Tämä on ongelma monesta syystä.

225 Jos Katalonia on koko poliittisen debatin keskiössä, ei ole tilaa debatille monista muista
 226 kysymyksistä, jotka vaativat Madridin hallituksen huomiota. Toimiiko koulutus hyvin, kun
 227 poissaolot ovat yhä noin 25%? Onko julkista hallintoa uudistettu? Mikä on demografinen
 228 trendi Espanjan yhteiskunnassa? Pitäisikö palkkoja keskittää vai hajauttaa?

229 Nämä ovat vain joitain debateista, joihin ei riitä aikaa tai poliittista pääomaa. Kaikki Espanjan
 230 poliittiset puolueet ovat keskittyneet siihen, kuka on pehmeämpi tai kovempi koskien
 231 Kataloniaa⁹⁷. Kuka antaa etuoikeuksia Katalonian kansalle⁹⁸ tai kuka haluaa pitää kovaa linjaa.
 232 Kuka kannattaa tai kuka vastustaa katalaanin käyttämistä kouluissa yms.

⁹³ "suspending our autonomy"

⁹⁴ "The need for an international mediation has thus two sides: first, the need to ensure that a political solution is actively looked for. Secondly, to ensure that if ever a political solution is agreed with the Spanish government, it is complied with by Madrid afterwards."

⁹⁵ "Madrid's refusal to have a mediation cannot be an excuse for international actors to have a constructive role."

⁹⁶ "The precedent set by Spain with Catalonia is a very dangerous one: can the imprisonment of political rivals be a legitimate tool for governments to solve their problems. What is going to happen with the idea of democracy, solidarity and plurality of Europe?"

⁹⁷ "who is softer or who is harder on Catalonia."

⁹⁸ "Catalan people"

233 Tästä huolimatta maailma liikkuu eikä se pysähdy odottamaan, että Espanja ratkaisee sisäiset
 234 ongelmansa. Eurooppa tarvitsee Espanjan, joka on varautunut seuraavan taantumaa.

235 Katalonian kysymys voidaan ratkaista helposti, jos löytyy poliittista tahtoa. Kuten olen jo
 236 aiemmin sanonut, 80% katalaaneista kannattaa kansanäänestystä Skotlannin tyyliin. Se olisi
 237 siisti ja nopea ratkaisu. Päinvastoin on mahdotonta uudistaa Espanjan perustuslakia ja, koska
 238 katalaanit ovat väestön vähemmistö, heidän itsemääräämisoikeuttaan ei koskaan tunnusteta.
 239 Uusi itsehallintolaki olisi absurdia kaikille viime vuoden
 240 itsemääräämisoikeuskansanäänestyksen ja itsenäisyysjulistuksen jälkeen.⁹⁹

241 Totta kai on myös toinen vaihtoehto. Se, että Katalonia ei löydä ratkaisua Espanjan sisällä ja
 242 jatkaa pyrkimystään itsemääräämiseen ilman Madridin hyväksyntää.¹⁰⁰ Jotkut tulevat
 243 leimaamaan tämän yksipuoliseksi, mikä ei kuitenkaan olisi reilua, koska todellinen
 244 yksipuolisuus tässä on siinä, että Madrid torjuu systemaattisesti bilateraalisesti sovitun
 245 kansanäänestyksen.¹⁰¹ Tämän vuoden sorron jälkeen ja monien vuosien vankilatuomion
 246 uhatessa poliitikkojamme ja yhteiskunnallisia johtajiamme, Katalonian argumentti korjaavan
 247 irtautumisen puolesta on yhä vahvempi ja vahvempi.¹⁰²

248 Niin kauan, kun Kataloniassa on poliittisia vankeja ja maanpakolaisia ja meidän
 249 itsemääräämisoikeutemme torjutaan, sekä Katalonia että Espanja tulevat kärsimään
 250 poliittisesta epävakaudesta. Espanjan valtionvelka on saavuttanut 100 prosenttia Espanjan
 251 bruttokansantuotteesta. Katalonian väestömäärä on 16% Espanjan väestöstä ja talouden koko
 252 on 200 miljardia euroa, yhtä suuri kuin Suomella tai Portugalilla. Katalonia on myös Espanjan
 253 alue, jolla on suurin vienti, 25 prosentin osuudella kokonaisviennistä. Lisäksi Katalonia on
 254 Espanjan suurin uusien patenttien rekisteröijä 38 prosentin osuudellaan. Kataloniassa
 255 rekisteröidään uusia patenteja kolme kertaa enemmän kuin muualla Espanjassa väkilukuun
 256 suhteutettuna.¹⁰³

257 Poliittinen epävakaus ei ole hyväksi kenellekään. Joko Espanja antaa Katalonian mennä tai
 258 neuvottelee vilpittömästi. Mikään muu vaihtoehto ei ole mahdollinen. Viime viikolla Espanjan
 259 varapääministeri kielsi, että Skotlannin kansanäänestyksestä oli koskaan sovittu Lontoon
 260 kanssa torjuakseen ajatuksen, että Katalonian tilanteessa olisi jotain samaa kuin
 261 Skotlannissa.¹⁰⁴ Joten kysymys on, kuinka kauan Espanjan poliittinen luokka voi torjua

⁹⁹ "In contrast, it is impossible to reform the Spanish Constitution and being a demographic minority Catalans will never have recognized their right to self-determination. A new Charter of Autonomy would be absurd for everyone, after last year referendum of self-determination and declaration of independence. "

¹⁰⁰ "That Catalonia doesn't find a solution in Spain and will continue its quest for self-determination without Madrid's consent."

¹⁰¹ "Some will label this as unilateral, however, that wouldn't be fair as the real unilateral action here is the systematic rejection by Madrid of a bilaterally agreed referendum."

¹⁰² "After the repression suffered this year and the many years in prison that our politicians and social leaders could be condemned to, the Catalan case for a remedial secession is more and more strong."

¹⁰³ "Spain's public debt has reached 100% of GDP and Catalonia is, with 16% of its population, an economy worth 200 billion euros, as much as Finland or Portugal. Catalonia is also the main export region with 25% of the total and the main producer of patents of the state with 38% of them, 3 times its natural per capita ratio."

¹⁰⁴ "Last week the Spanish VP denied that the Scottish referendum was ever agreed with London in order to deny that Catalonia has anything similar to it"

262 todellisuuden? Kuinka on mahdollista 2000-luvulla hallita maata ilman sen kansojen
263 suostumusta?¹⁰⁵

264 Kuten näette, minun ja hallitukseni tahto on löytää poliittinen ratkaisu, joka perustuu
265 itsemääräämisoikeuteen¹⁰⁶. Näemme kuitenkin, että Espanjan poliittinen luokka ei ole avoin
266 ratkaisulle.¹⁰⁷ Tämän takia tarvitaan kansainvälistä sovittelua. Me tulemme tuomaan
267 asiaamme kansainväliselle näyttämölle.¹⁰⁸ Katalonian ja Espanjan tulevaisuus sekä
268 demokratian laatu Euroopassa ovat panoksina.

269 [Kiitokset]

¹⁰⁵ "How in the 21st Century is it possible to rule over nations without the consent of their peoples?"

¹⁰⁶ "the right of self-determination"

¹⁰⁷ "However, we see that the Spanish political class is not at all open to it."

¹⁰⁸ "We'll push our case in all international fora."

5 Torran argumenttien rekonstruktio

Torran puheen pääsanoma on se että, Katalonia tarvitsee ulkomaisia toimijoita sovitteluun poliittista konfliktia Espanjan keskushallinnon ja Katalonian aluehallinnon välillä. Puheen tärkein käytännöllinen argumentti onkin esitys sovittelun tarpeesta. Tämä argumentti esitetään puheessa useaan kertaan hieman eri tavoin muotoiltuna. Ensimmäinen esitys tulee heti puheen alussa ja seuraa Torran tervehdystä puheen yleisölle (kohta, jota en ole kääntänyt). Toisen kerran argumentti esitetään noin puheen puolivälissä ja vielä viimeisen kerran se toistetaan aivan puheen lopussa. Tähän argumenttiin Torra tuo mukaan (yhdessä argumentin muotoiluista) myös näkemyksensä Espanjan keskushallituksen kannasta sovitteluun liittyen (joka on Torran mukaan sovittelun täydellinen torjunta). Samalla Torra esittää, mitä negatiivisia seurauksia tällä (sovittelun torjumisella) hänen mielestään on.

Edellä kuvatun pääargumentin lisäksi Torra esittää puheen alkuosassa käytännöllisen argumentin, jossa hän ehdottaa, että muiden valtioiden tulisi seurata Sveitsin esimerkkiä institutionaalisten rakenteidensa järjestämisessä. Torran kolmas argumentti taas on osin limittäinen ensimmäisen argumentin kanssa, mutta eroaa siitä maalin ja toimintaehdotuksen osalta. Tässä argumentissa ensimmäisen argumentin väite (sovittelun tarpeesta) onkin toiminnan maalina (tilanne, jossa sovittelu on mahdollista).

Puheensa loppupuolella Torra esittää limittäiset neljännen ja viidennen käytännöllisen argumentin, joissa hän esittää, että Espanjan tulisi joko sallia kansanäänestyksen järjestäminen Katalonian itsenäisyydestä tai vaihtoehtoisesti Katalonian tulee jatkaa itsenäisyyden tavoittelemista ilman Espanjan hyväksyntää. Näissä argumenteissa voidaan nähdä myös laajempaa deliberaatiota, koska Torra esittää kaksi toimintavaihtoehtoa (keskushallituksen kanssa sovitun kansanäänestyksen tai yksipuolisen itsenäisyyden tavoittelun) ja samalla hieman pohdintaa vaihtoehtojen eduista ja haitoista. Torra esittää myös, että vain nämä kaksi vaihtoehtoa ovat kelvollisia ja muut vaihtoehdot (kuten uusi Katalonian itsehallintolaki tai Espanjan perustuslain uudistaminen) eivät ole hyväksyttäviä. Samalla hän tuo esille (osana vastaväitteen torjuntaa), mitä negatiivisia seurauksia seuraa, ellei kriisiä saada ratkaistuksi.

Torra käyttää puheessaan paljon tilaa Espanjan tilanteen, toisin sanoen olosuhteiden, kuvaukseen. Alussa hän kuvaa lyhyesti myös olosuhteita Sveitsissä (myönteisesti). Nämä kuvaukset toimivat käytännöllisten argumenttien olosuhdepremissinä. Hän pyrkii esittämään Espanjan valtiolliset instituutiot, oikeuslaitoksen ja poliisin negatiivisessa valossa – osana puoli-diktatorista ja post-francolaista valta- ja väkivaltakoneistoa, joka sortaa Kataloniaa ja estää sitä toteuttamasta sille kuuluvaa itsemääräämisoikeutta ja demokratiaa. Päinvastoin taas omiksi ja liikkeensä arvoiksi Torra ilmaisee useassa kohtaa itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen ja sitoutumisen demokratiaan. Nämä kuvaukset sijoittuvat argumenttien arvopremisseiksi. Torra puhuu itsemääräämisoikeudesta useaan otteeseen ”kansainvälisenä itsemääräämisoikeutena”, jolla hän oletettavasti viittaa siihen, että itsemääräämisoikeus on kansainvälisen oikeuden tunnustama konsepti.

Torra kritisoi erityisen paljon Espanjan oikeuslaitosta ja esittää sen kävelleen vaalitulosten yli (kritisoiden samalla Espanjan demokratian toimintaa). Torran esityksen mukaan Espanjan oikeuslaitos ei ole riippumaton poliittisesta vallasta eikä poliittinen valta siitä. Samalla Torra kuvaa useasti, että vangitut katalaanipoliitikot ja vaikuttajat ovat poliittisia vankeja ja heitä vastaan nostetut syytteet perusteettomia. Käytännöllisten argumenttien maaleiksi Torra nostaa esimerkiksi ”poliittisen ratkaisun tämänhetkiseen tilanteeseen” ja Euroopan selviämisen ”pitkällä tähtäimellä”. On toki huomattava, että koska kyseessä on yksi puhe, siinä esiintyvien käytännöllisten argumenttien premissit (ja samalla itse argumentit) voivat olla osittain limittäisiä ja esimerkiksi sama maali- tai olosuhdepremissi voi esiintyä useamassa kuin yhdessä argumentissa.

Torra antaa myös ymmärtää, että Espanja ei ole taloudellisesti menestyvä – vähintään niin, että Katalonia on Espanjan muita osia menestyvämpi – ja että Espanjassa on muitakin vakavia ongelmia (esimerkiksi koulutuksessa). Myös Espanjan media ja kansalaisyhteiskunta saavat osansa Torran kritiikistä. Torran mukaan Espanjan media esittää vangittujen poliitikkojen tilanteen yksipuolisesti ja Espanjan kansalaisyhteiskunta on yksimielisesti vangitsemisen kannalla. Toisaalta hän esittää myös, että Katalonian väestö on yllättävän yksimielinen monissa (itsenäisyysliikkeelle tärkeissä) kysymyksissä ja vähättelee erityisesti itsenäisyyden vastustajien esiin tuomaa väestön jakaantumista. Katalonian väestö on Torran esityksen mukaan yllättävän suurelta osin samoilla linjoilla kuin itsenäisyysliike ja hän väittää jopa, että ”halu itsemääräämiseen” on katalonialaisten enemmistön pysyvä tahto.

Torra esittää, että hänen tarjoamansa vaihtoehdot ja toimintaehdotukset ovat ainoita mahdollisia ja toteuttamiskelpoisia tapoja toimia. Samalla Torra esittää ratkaisunsa niin, että ne eivät palvele

pelkästään Katalonian etua, vaan ovat hyväksi myös Espanjalle ja koko Euroopan unionille. Torran puhe on kohdistettu kansainväliselle yleisölle ja sen pääargumentti koskee kansainvälisen sovittelun tarpeellisuutta Katalonian kriisin ratkaisemiseksi. Katalonian itsenäisyysliike on pyrkinyt jo pitkään hakemaan tukea kansainvälisiltä areenoilta ja puheensa lopuksi Torra kertoo näiden pyrkimysten myös jatkuvan.

Torra pyrkii kuvaamaan omaa viiteryhmäänsä (Katalonian itsenäisyysliikettä) positiivisesti ja samalla kuvaamaan vastapuolta (Espanjaa ja sen instituutioita) negatiivisesti. Tällainen kuvaus on yleistä poliittisissa puheissa (Van Dijk 2005, 76-82). Tiivistä ja yleistä määritelmää, millainen on poliittinen puhe, on vaikea löytää. Poliittiset puheet eivät ole homogeeninen ryhmä ja erilaisia poliittisen puheen alatyyppejä on useita (Schäffner 1997, 3). Poliittisen puheen määritelmät keskittyvät pikemmin siihen, mikä tekee jostain puheesta *poliittisen* (ks. esim. Schäffner 1997, 1-4). Van Dijkä (2005) seuraten voidaan kuitenkin sanoa, että poliittisiin puheisiin kuuluu tarkoitushakuisuus sekä erilaiset retoriset ja argumentatiiviset keinot, joilla puheesta pyritään luomaan vakuuttava. Torran puhe noudattelee näin normaalia poliittisen puheen kaavaa.

On kuitenkin huomattava, että poliittisten puheiden tarkoitushakuisuudessa (ja jossain tapauksissa suoraan manipulatiivisuudessa) on vähintään aste-eroja. Kuten tulen tässä tutkimuksessa osoittamaan: 1. Torra jättää puheessaan ottamatta huomioon seikkoja, jotka eivät tue hänen esitystään; 2. osa Torran esityksestä on ristiriidassa yleisen tutkimuksellisen näkemyksen tai arvostettujen tutkimuslaitosten tuottaman datan kanssa; 3. Torra esittää monia seikkoja erittäin tarkoitushakuisesti tai jopa manipulatiivisesti. Toisaalta taas aiemmin esiintuomani (samaa teemaan liittyvä) Espanjan kuninkaan Felipe VI:n puhe (ks. s. 10-11) on tarkoitushakuinen siinä mielessä, että Felipe VI jättää kuvaamatta seikkoja, jotka eivät palvele hänen argumenttinsa tarkoitusta. Lisäksi hän käyttää osin tunteisiin vetoavaa retoriikkaa eikä ota toisen osapuolen näkemyksiä huomioon. Felipe VI:n puhe on kuitenkin muilta osin maltillisempi. Tarkoitan tällä sitä, että Felipe VI ei esitä juurikaan seikkoja, jotka olisivat (Torran esityksen tapaan) suoraan ristiriidassa tosiasioiden, tutkimuslaitosten tuottaman datan tai yleisen tutkimuksellisen näkemyksen kanssa. Esimerkiksi Elliott (2018, 255) jakaa kanssani positiivisen näkemyksen Felipe VI:n puheesta. Torran ja Felipe VI:n puheet ovat siis molemmat tarkoitushakuisia poliittisia puheita, mutta niiden tarkoitushakuisuudessa on *aste-ero*. Ei siis voida sanoa, että kaikki poliittiset puheet olisivat *yhtä* tarkoitushakuisia, manipulatiivisia, tunteisiin vetoavia, uskottavia, rationaalisesti vakuuttavia tai totuudenmukaisia.

Kuten esitin jo tutkimukseni johdannossa, Quim Torran puhetta voi pitää jonkinlaisena Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaation arkkityyppinä ja tästä syystä on perusteltua puhua Torran argumenteista myös *itsenäisyysliikkeen argumentteina*. Samat tai samankaltaiset perustelut, premissit ja johtopäätökset esiintyvät usein myös muissa Katalonian aluehallituksen (itsenäisyysmielisten) presidenttien puheissa sekä muussa Katalonian itsenäisyysliikkeen viestinnässä.¹⁰⁹

Seuraavaksi rekonstruoin Torran puheessaan esittämät käytännölliset argumentit siinä järjestyksessä kuin ne on puheessa esitetty. Ensimmäinen argumentti, joka on samalla puheen pääargumentti, esiintyy puheessa hiukan muunneltuna eri kohdissa. Viittaan siihen ensimmäisenä argumenttina, koska se esiintyy ensimmäisen kerran heti puheen alussa. Esitän jokaisesta argumentista – ensimmäisen argumentin tapauksessa jokaisesta sen muotoilusta – ensin lyhyen yleiskatsauksen ja sen jälkeen tarkemman taulukon ja kuvaajan. On huomattava, että kaikki käytännöllisen argumentin osat eivät välttämättä esiinny yhtä selkeästi jokaisessa argumentissa tai argumentin muotoilussa. Kuten olen jo maininnut, jotkut premisseistä voivat myös olla samoja tai limittäisiä useissa argumenteissa – kyseessä on kuitenkin yksi ja sama puhe, joka sisältää useita käytännöllisiä argumentteja.

5.1 Argumentti kansainvälisen sovittelun tarpeesta

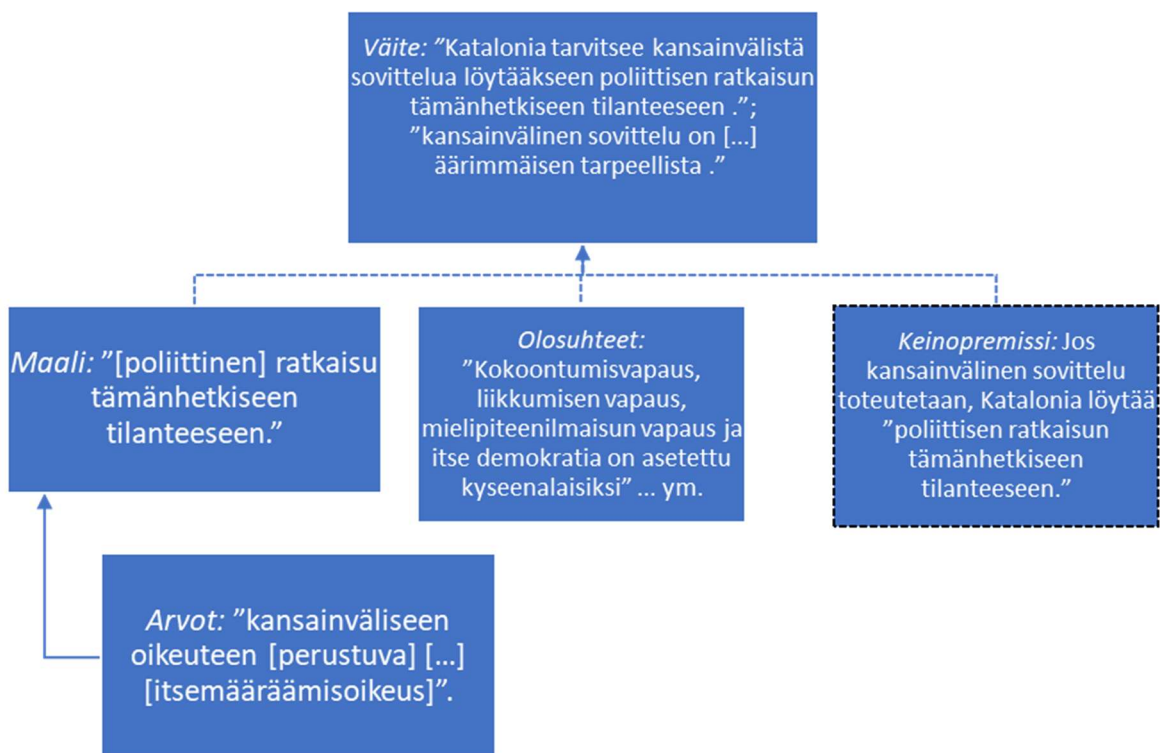
Torra esittää ensimmäisessä ja tärkeimmässä käytännöllisessä argumentissaan, että Katalonia (ja Espanja) tarvitsee kansainvälistä sovittelua, jotta kriisiytynyt poliittinen tilanne voidaan ratkaista. Tämän argumentin ensimmäinen muotoilu (riveillä 5-24) voidaan rekonstruoida näin:

<i>Väite</i>	”Katalonia tarvitsee kansainvälistä sovittelua löytääkseen poliittisen ratkaisun tämänhetkiseen tilanteeseen.”; ”kansainvälinen sovittelu on [...] äärimmäisen tarpeellista.”
<i>Olosuhdepremissi</i>	”Kokoontumisenvapaus, liikkumisen vapaus, mielipiteenilmaisun vapaus ja itse demokratia on asetettu

¹⁰⁹ Katalonian aluehallituksen presidentin internet-sivuilla on saatavilla aluehallituksen presidenttien puheita (http://www.catalangovernment.eu/pres_gov/government/en/president/speeches-remarks-official-statements.html).

	kyseenalaisiksi”; ”kansainväliseen oikeuteen perustuva kansamme itsemääräämisoikeutta on vainottu kuin se olisi vaarallinen rikos.”; ”Eurooppa tarvitsee turvapaikkoja vainotuille demokraateille [...] se on fakta.”; ”Katalonia on muistamassa taas, mitä tarkoittaa maanpakoon lähteminen”.
<i>Maalipremissi</i>	”[poliittinen] ratkaisu tämänhetkiseen tilanteeseen.”
<i>Arvopremissi</i>	”kansainväliseen oikeuteen [perustuva] ... [itsemääräämisoikeus]”.
<i>Keinopremissi (osin implisiittinen)</i>	Jos kansainvälinen sovittelu toteutetaan, Katalonia löytää ”poliittisen ratkaisun tämänhetkiseen tilanteeseen.”

Taulukko 1: ensimmäisen käytännöllisen argumentin ensimmäinen muotoilu.

Kuvio 3: ensimmäisen argumentin ensimmäinen muotoilu

Ensimmäisen käytännöllisen argumentin toinen esitys tai muotoilu seuraa riveillä 55-234, eli se täyttää suuren osan puheesta. Suurin osa tästä on olosuhteiden kuvailua ja siihen sisältyvää

narratiivia Espanjan Kataloniaan kohdistamasta sorrosta. Olen ottanut alempana seuraaviin taulukkoon ja kuvaajaan mukaan vain osan tästä sisällöstä, etteivät ne paisuisi liiallisesti. Olosuhteiden kuvailuun sisältyy tässä osuudessa myös teoreettinen argumentti (argumentti siitä, miten jokin asia on), jossa Torra esittää, että vangitut katalaanipoliitikot ja yhteiskunnalliset johtajat ovat poliittisia vankeja ja että heitä syytetään väärin perustein (rivit 125-162). Teoreettinen argumentti on siis tässä kohtaa alisteinen käytännölliselle argumentille ja toimii osana sen olosuhdepremissiä. Tähän teoreettiseen argumenttiin sisältyy kolme auktoriteettiin vetoamista, joissa Torra vetoaa espanjalaisen entiseen tuomariin, Amnesty Internationaliin ja Scheswig-Holsteinin tuomioistuimeen tukeakseen omaa esitystään.

Tässä esityksessä väite eli toimintaehdotus esitetään tarkemmin kuin ylempänä tai puheen lopussa eli Torra kertoo konkreettisemmin, mitä kansainvälisen sovittelu hänen mielestään tarkoittaa (tässä tapauksessa). Myös maalipremissi on laajempi kuin argumentin ensimmäisessä esityksessä. Torra tuo maaleiksi ”poliittisen ratkaisun” lisäksi muita, konkreettisempia tavoitteita. Lisäksi on huomattava, että Torran argumentissa yksi maaleista pyrkii tuomaan esille sen, että toiminnalla ei tavoitella yksin Katalonian etua vaan ehdotetun toiminnan tavoitteeksi on asetettu myös taantumaan varautunut (taloudellisesti vahva) Espanja. Arvopremissiin taas sisältyy huoli eurooppalaisten arvojen kohtalosta (riveillä 220-221).

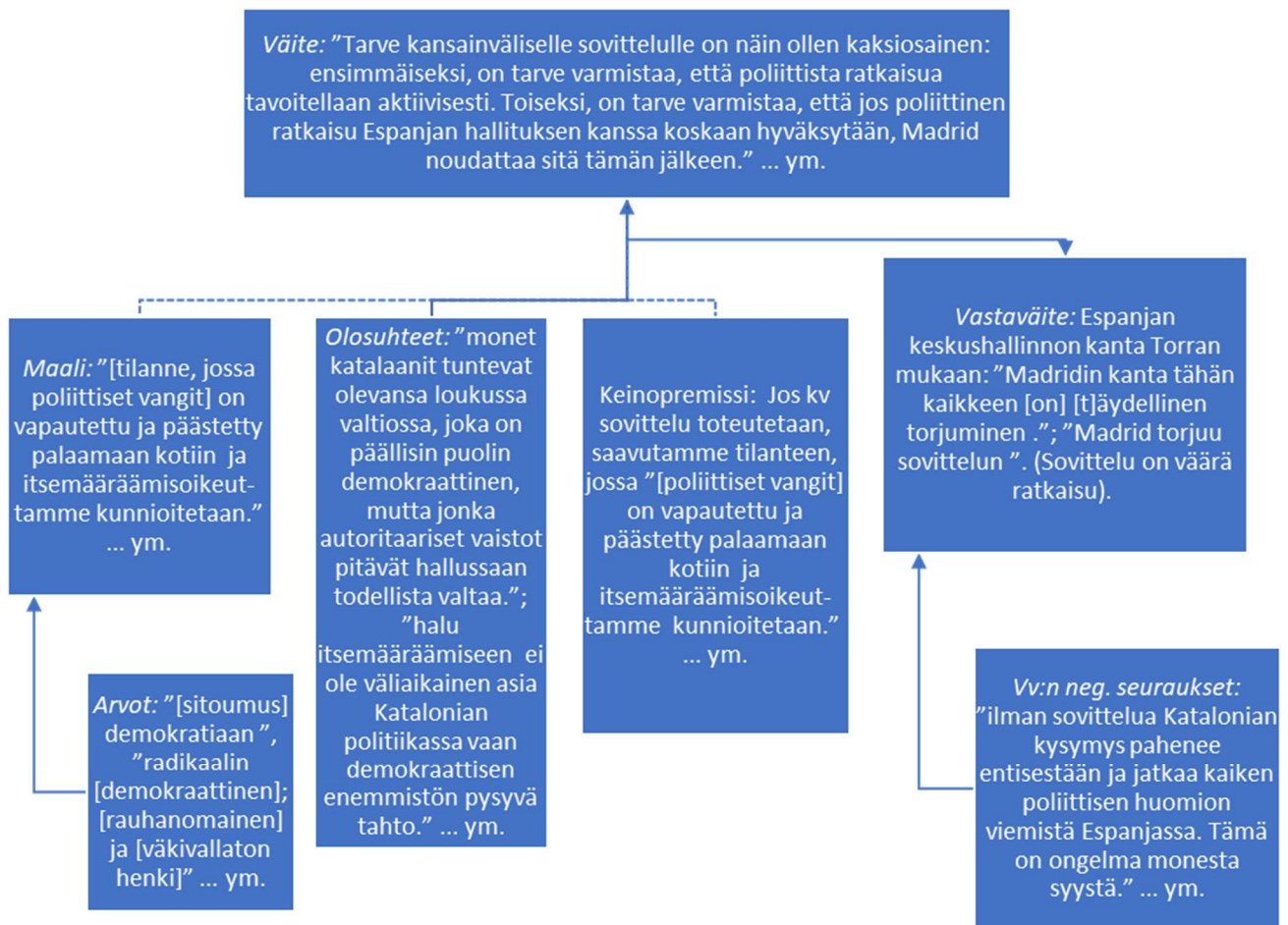
Tähän käytännöllisen argumentin esitykseen Torra tuo mukaan myös vastaväitteen. Torran mukaan Madrid (eli Espanjan keskushallinto) torjuu sovittelun täysin. Toisin sanoen Espanjan keskushallitus ikään kuin esittää (vasta)väitteen, jonka mukaan sovittelu on väärä ratkaisu tai epäsopiva toimintatapa. Torra pyrkii kumoamaan tämän (itse esille tuomansa) vastaväitteen esittämällä, mitä negatiivisia seurauksia sovittelun torjunnalla on ja näin tukemaan omaa alkuperäistä väitettään. Samalla tässä käytännöllisessä argumentissa esiintyy deliberaatiota siinä mielessä, että Torra tuo esiin pohdintaa toisesta vaihtoehdosta ja sen seurauksista. Toisena vaihtoehtona esitetään sovittelun torjuminen eli alkuperäisen toimintaehdotuksen vastakohta eikä muita mahdollisia toimintavaihtoehtoja esitellä. Näin argumentissa esiintyvä deliberaatio on deliberaatiota kapeimmassa merkityksessään.

Väite	”kansainvälistä sovittelua tarvitaan [...] nopeasti.”, ”Tarve kansainväliselle sovittelulle on näin ollen kaksiosainen: ensimmäiseksi, on tarve varmistaa, että poliittista ratkaisua
-------	---

	tavoitellaan aktiivisesti. Toiseksi, on tarve varmistaa, että jos poliittinen ratkaisu Espanjan hallituksen kanssa koskaan hyväksytään, Madrid noudattaa sitä tämän jälkeen.”, ”tarvitsemme kansainvälisiä toimijoita osaksi neuvotteluita.”
<i>Olosuhdepremissi</i>	”monet katalaanit tuntevat olevansa loukussa valtiossa, joka on päällisin puolin demokraattinen, mutta jonka autoritaariset vaistot pitävät hallussaan todellista valtaa.”; ”asevoimat kirjoittivat perustuslain artiklan, joka pyhittää Espanjan yhtenäisyyden”; ”halu itsemääräämiseen ei ole väliaikainen asia Katalonian politiikassa vaan demokraattisen enemmistön pysyvä tahto.”; ”kaikissa Kataloniassa viimeisten kahdeksan vuoden aikana järjestetyissä massiivisissa mielenosoituksissa [...] ei ole koskaan tapahtunut väkivaltaista välikohtausta.”; ”Elämme aikana, jolloin autoritaariset poliitikot ja hallinnot keräävät voimaa. Myös EU:n ja Euroopan sisällä.” ... ym.
<i>Maalipremissi</i>	”[Palauttaa valtaan] Katalonian [legitiimi presidentti], Carles [Puigdemont] ja koko hänen hallituksensa.”; ”[Espanja], joka on varautunut seuraavan taantumaa.”; ”[tilanne, jossa poliittiset vangit] on vapautettu ja päästetty palaamaan kotiin ja itsemääräämisoikeuttamme kunnioitetaan.”; poliittinen ratkaisu Katalonian tulevaisuudelle.
<i>Arvopremissi</i>	”kansainvälisen oikeuden ja sopimusten [mukainen] [itsemääräämisoikeutemme]; ”[sitoumus] demokratiaan”, ”radikaalin [demokraattinen]; [rauhanomainen] ja [väkivallaton henki]”; ”[eurooppalaiset] demokratian, solidaarisuuden ja monimuotoisuuden [ideat]”.
<i>Keinopremissi (osin implisiittinen)</i>	Jos kansainvälinen sovittelu toteutetaan, voimme ”[palauttaa] valtaan Katalonian legitiimin presidentin, Carles Puigdemontin ja koko hänen hallituksensa.”; saavutamme ”Espanjan, joka on varautunut seuraavan taantumaa.”; saavutamme tilanteen, jossa ”[poliittiset vangit] on vapautettu ja päästetty palaamaan

	kotiin ja itsemääräämisoikeuttamme kunnioitetaan.”; saavutamme poliittisen ratkaisun Katalonian tulevaisuudelle.
<i>Vastaväite</i>	Espanjan keskushallinnon kanta Torran mukaan: ”Madridin kanta tähän kaikkeen [on] [t]äydellinen torjuminen.”, ”Madrid torjuu sovittelun”. (Sovittelu on väärä ratkaisu).
<i>Vastaus vastaväitteeseen/sovittelun torjumisen negatiiviset seuraukset</i>	”Se, että Madrid torjuu sovittelun, ei voi olla tekosyy kansainvälisille toimijoille olla ottamatta rakentavaa roolia.”; ”ilman sovittelua Katalonian kysymys pahenee entisestään ja jatkaa kaiken poliittisen huomion viemistä Espanjassa. Tämä on ongelma monesta syystä.”; ”Jos Katalonia on koko poliittisen debatin keskiössä, ei ole tilaa debatille monista muista kysymyksistä, jotka vaativat Madridin hallituksen huomiota.”

Taulukko 2: ensimmäisen käytännöllisen argumentin toinen muotoilu.

Kuvio 4: ensimmäisen argumentin toinen muotoilu

Pääargumenttinsa kolmannessa esityksessä (riveillä 264-268) Torra tuo yhteen kompaktiksi käytännölliseksi argumentiksi edellisten esitysten osin rönsyilevät premissit. Tämä muotoilu ikään kuin summaa puheen tärkeimmän käytännöllisen argumentin. Fairclough ja Fairclough (2012, 122) esittävät, että tämä on jokaisen käytännöllisen argumentin perusrakenne. Esitetään nykyinen (ongelmallinen) tilanne ja maali eli kuviteltu tulevaisuuden tilanne, joka on sopuinnossa arvopremississä kuvattujen arvojen ja normien kanssa. Nämä kulminoituvat väitteeseen, *mitä tulisi tehdä/mikä teko olisi oikea tässä tilanteessa*. Voidaan jopa sanoa, että tämä Torran pääargumentin kolmas muotoilu on käytännöllisen argumentin esitys *par excellence*.

Väite	"tarvitaan kansainvälistä sovittelua."
-------	--

<i>Olosuhdepremissi</i>	"Espanjan poliittinen luokka ei ole avoin ratkaisulle."; "Katalonian ja Espanjan tulevaisuus sekä demokratian laatu Euroopassa ovat panoksina."
<i>Maalipremissi</i>	"poliittinen ratkaisu"
<i>Arvopremissi</i>	"ratkaisu, joka perustuu itsemääräämisoikeuteen."
<i>Keinopremissi (implisiittinen)</i>	Jos kansainvälinen sovittelu toteutetaan, saavutamme poliittisen ratkaisun.

Taulukko 3: ensimmäisen käytännöllisen argumentin kolmas muotoilu.

Kuvio 5: ensimmäisen argumentin kolmas muotoilu

5.2 Argumentti Sveitsin esimerkin seuraamisesta

Torran toinen käytännöllinen argumentti löytyy riveiltä 27-51. Tässä argumentissa Torra esittää, että Euroopan tulisi seurata Sveitsin esimerkkiä (federalismia ym.) yhteiskuntien ja instituutioiden järjestämisessä ”selvitäkseen pitkällä tähtäimellä”. Tässä argumentissa Torra esittää toimintaehdotuksen *Euroopalle* (eurooppalaisille valtioille).

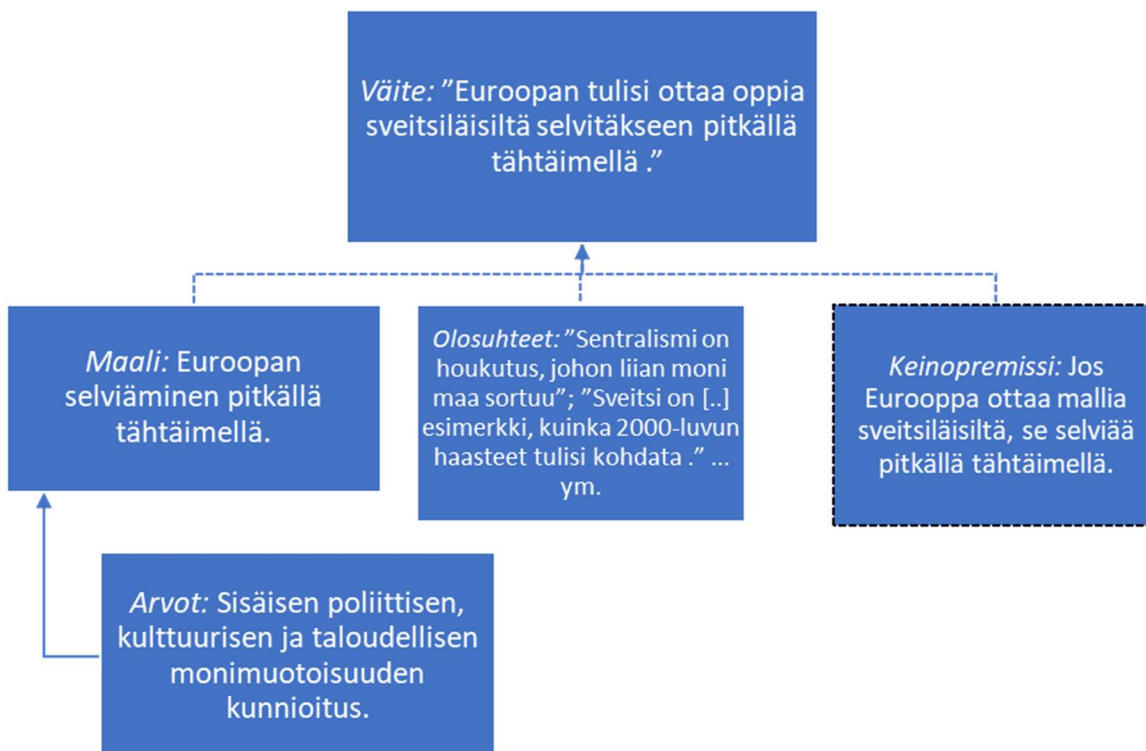
Argumentin olosuhteiden kuvauksessa Torra väittää Espanjan käyvän vähemmistöjään vastaan ja rankaisevan kansanäänestyksen järjestämisestä väkivallalla. Sveitsi asettuu ikään kuin vastakkaiseksi, positiiviseksi esimerkiksi negatiivisesti kuvatun Espanjan rinnalle. Toisaalta Torra esittää, että ”moni maa” on sortunut (Espanjan lisäksi) sentralismiin ja vallan keskittämiseen. Torra esittää, että Katalonia tulee muistamaan Sveitsin esimerkin ja kunnioittamaan sisäistä monimuotoisuuttaan ”sitten, kun meistä [Kataloniasta] tulee itsenäisiä.”¹¹⁰ Tämä on erittäin mielenkiintoinen kohta Torran puheessa ja asettuu erikoiseen asemaan suhteessa Torran argumenttien lausuttuihin maaleihin. Tulen palaaman tähän seuraavassa luvussa, jossa arvioin Torran argumentteja.

Väite	”Euroopan tulisi ottaa oppia sveitsiläisiltä selvitäkseen pitkällä tähtäimellä.”
Olosuhdepremissi	”Sentralismi on houkutus, johon liian moni maa sortuu”; ”Sveitsiläinen federalismi on aina ollut institutionaalinen suunnitelma, jonka tarkoitus on suojella sen kansojen kollektiivisia oikeuksia”; ”Espanjan olisi tullut ymmärtää jo pitkän aikaa sitten, että omia vähemmistöjään vastaan käyminen on resepti sen omalle tuholle.”; ”Itsemääräämisoikeuden periaate, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja suora demokratia on menestyksen resepti”;

¹¹⁰ ”Catalonia shall always remember it once we become independent.”

	<p>"Sveitsi on [...] esimerkki, kuinka 2000-luvun haasteet tulisi kohdata."</p> <p>Sveitsissä kansanäänestykset ovat demokraattinen rutiini. Kataloniassa kansanäänestys on [...] täydellinen mahdottomuus".</p>
<i>Maalipremissi</i>	Euroopan selviäminen pitkällä tähtäimellä.
<i>Arvopremissi</i>	Sisäisen poliittisen, kulttuurisen ja taloudellisen monimuotoisuuden kunnioitus.
<i>Keinopremissi (implisiittinen)</i>	Jos Eurooppa ottaa mallia sveitsiläisiltä, se selviää pitkällä tähtäimellä.

Taulukko 4: toisen käytännöllisen argumentin esitys

Kuvio 6: toisen argumentin esitys

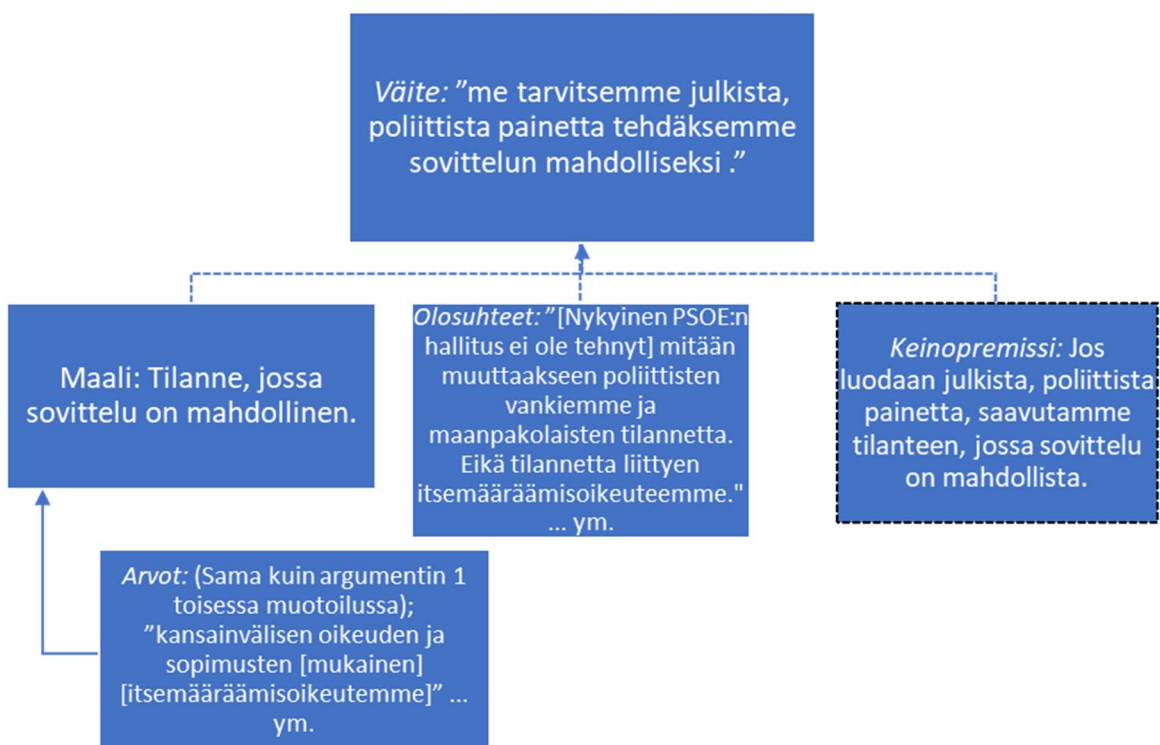
5.3 Argumentti julkisen, poliittisen paineen tarpeesta

Torran kolmas käytännöllinen argumentti liittyy ensimmäisen argumentin toiseen esitykseen. Ensimmäinen argumentti eroaa kolmannesta siinä, että ensimmäisen argumentin toimintaehdotus, jossa Torra ehdottaa kansainvälistä sovittelua, onkin kolmannessa argumentissa maalina. Toisin sanoen Torra ehdottaa toimintaa (esittää väitteen), jonka avulla ensimmäisen argumentin väite (sovittelu) tulee mahdolliseksi. Tämän kolmannen käytännöllisen argumentin väite, jonka ympärille argumentti rakentuu, löytyy riveiltä 214-215.

<i>Väite</i>	"me tarvitsemme julkista, poliittista painetta tehdäksenne sovittelun mahdolliseksi."
<i>Olosuhdepremissi</i>	"[Nykyinen PSOE:n hallitus ei ole tehnyt] mitään muuttaakseen poliittisten vankiemme ja maanpakolaisten tilannetta. Eikä tilannetta liittyen itsemääräämisoikeuteemme."; "[hallitus] on käynyt taloudellista sotaa kansaamme vastaan vetämällä pois talletuksia pankeistamme ja kiristämällä yrityksiä muuttamaan pois Kataloniasta". [PSOE] osallistui autonomiamme jäädyttämiseen"; "[kuningas] käyttäytyi viime vuonna kuin kruunupäinen huligaani" ... ym.
<i>Maalipremissi</i>	Tilanne, jossa sovittelu on mahdollista.
<i>Arvopremissi</i>	(Sama kuin argumentin 1 toisessa muotoilussa) "kansainvälisen oikeuden ja sopimusten [mukainen] [itsemääräämisoikeutemme]"; "[sitoumus] demokratiaan", "radikaalin [demokraattinen]; [rauhanomainen] ja

	[väkivallaton henki]”; ”[eurooppalaiset] demokratian, solidaarisuuden ja monimuotoisuuden [ideat]”
<i>Keinopremissi (osin implisiittinen)</i>	Jos luodaan julkista, poliittista painetta, saavutetaan tilanne, jossa sovittelu on mahdollista.

Taulukko 5: kolmannen argumentin esitys

Kuvio 7: kolmannen argumentin esitys

5.4 Argumentti kansanäänestyksen tarpeesta

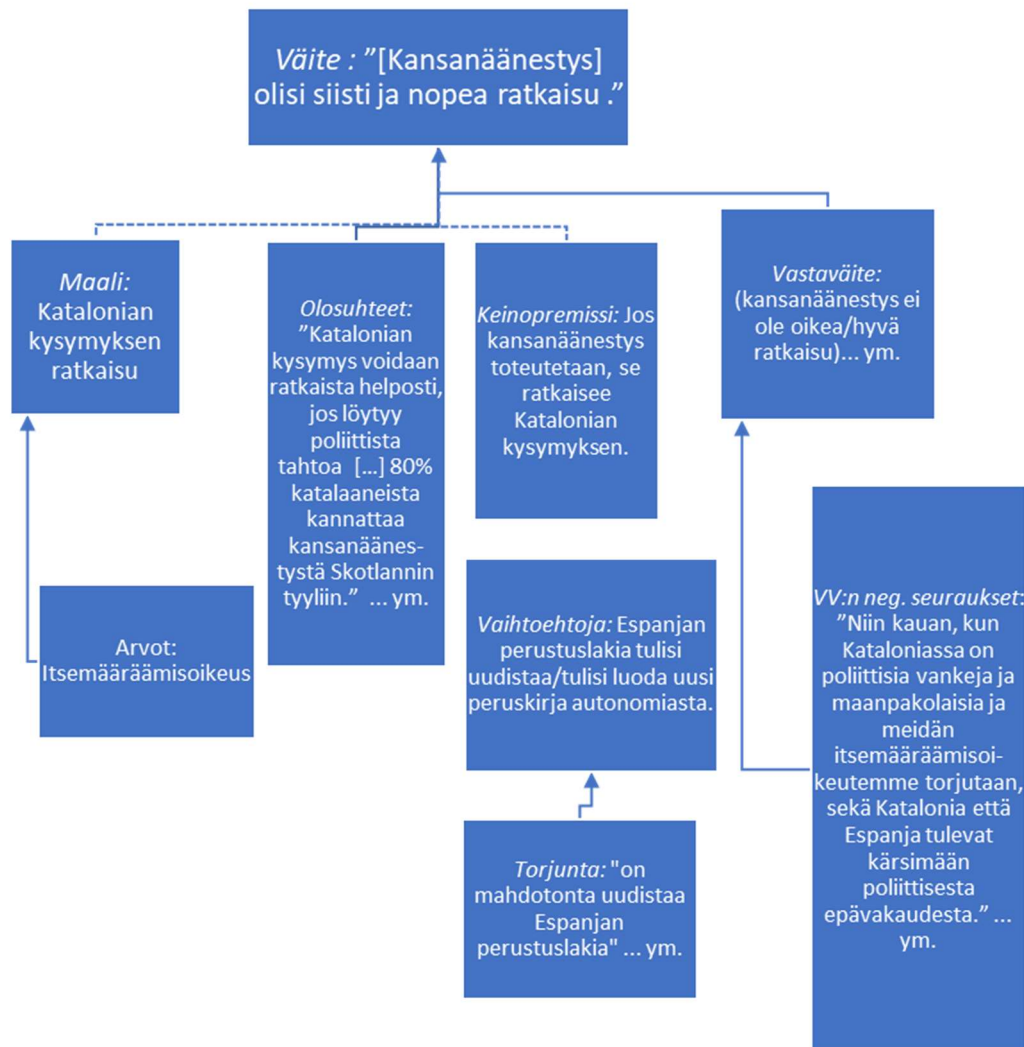
Neljäs käytännöllinen argumentti (235-263) on Torran argumenteista monimutkaisin. Jo ensimmäiseen argumenttiin sisältyi deliberaatiota kapeimmassa merkityksessään, mutta vasta neljännessä argumentissa deliberaatio esiintyy laajemmassa muodossa. Torra tuo argumenttiinsa mukaan sekä vastaväitteen että kilpailevia toimintavaihtoehtoja, jotka Torran esityksessä edustavat

Espanjan keskushallinnon kantaa. Hän pyrkii torjumaan kilpailevat toimintavaihtoehdot ja vastaväitteen ja samalla tukemaan omaa ehdotustaan.

<i>Väite (ehdotus 1)</i>	”[Kansanäänestys] olisi siisti ja nopea ratkaisu.”
<i>Olosuhdepremissi</i>	”Katalonian kysymys voidaan ratkaista helposti, jos löytyy poliittista tahtoa [...] 80% katalaaneista kannattaa kansanäänestystä Skotlannin tyyliin.”; ”Espanjan valtionvelka on saavuttanut 100 prosenttia Espanjan bruttokansantuotteesta. Katalonian väestömäärä on 16% Espanjan väestöstä ja talouden koko on 200 miljardia euroa, yhtä suuri kuin Suomella tai Portugalilla.”; (Osin implisiittisesti): Espanjan poliittinen luokka torjuu todellisuuden; Espanjan poliittinen luokka/hallitus hallitsee maata ilman sen kansojen suostumusta. Tänä vuonna Kataloniaa on sorrettu ”ja monien vuosien [vankilatuomio uhkaa] poliitikkojamme ja yhteiskunnallisia johtajiamme”.
<i>Maalipremissi</i>	Katalonian kysymyksen ratkaisu
<i>Arvopremissi</i>	Itsemääräämisoikeus
<i>Keinopremissi (osin implisiittinen)</i>	Jos kansanäänestys toteutetaan, se ratkaisee Katalonian kysymyksen.
<i>Vastaväite (Torrán mukaan Espanjan hallituksen esittämä)</i>	”Madrid torjuu systemaattisesti bilateraalisesti sovitun kansanäänestyksen.” (Kansanäänestys ei ole oikea/hyvä ratkaisu).
<i>Vastaväitteen torjunta/negatiiviset seuraukset, ellei (Torrán ehdottamaa) ratkaisua saada aikaan</i>	”Niin kauan, kun Kataloniassa on poliittisia vankeja ja maanpakolaisia ja meidän itsemääräämisoikeutemme torjutaan, sekä

	Katalonia että Espanja tulevat kärsimään poliittisesta epävakaudesta.”; ”Poliittinen epävakaus ei ole hyväksi kenellekään.”
<i>(Implisiittisesti Espanjan puolen tai kolmansien osapuolten esittämiä)</i> <i>Vaihtoehtoisia toimintatapoja</i>	Espanjan perustuslakia tulisi uudistaa/tulisi luoda uusi itsehallintolaki.
<i>Vaihtoehtoisten toimintatapojen torjunta</i>	”Joko Espanja antaa Katalonian mennä tai neuvottelee vilpittömästi. Mikään muu vaihtoehto ei ole mahdollinen.”; ”on mahdotonta uudistaa Espanjan perustuslakia, ja koska katalaanit ovat väestön vähemmistö, heidän itsemääräämisoikeuttaan ei koskaan tunnusteta. Uusi itsehallintolaki olisi absurdia kaikille viime vuoden itsemääräämisoikeuskansanäänestyksen ja itsenäisyysjulistuksen jälkeen.”

Taulukko 6: neljännen argumentin esitys

Kuvio 8: neljännen argumentin esitys

5.5 Argumentti yksipuolisten itsenäisyyspyrkimysten oikeutuksesta

Torran viides argumentti löytyy riveiltä 241-247 ja se limittyy osittain neljanteen argumenttiin. Fairclough ja Fairclough esittävät (2012, 134-135), että tulevaisuuteen tähtäävä ja toimintaa ehdottava argumentti (normaali käytännöllinen argumentti) eroaa argumentista, joka pyrkii puolustamaan jo tehtyä toimintaa. Tällainen argumentti pyrkii esittämään, että jo tehty toiminta on ollut sopivaa ja näin sitä kannattaa tai on järkevää jatkaa. Torran viides argumentti voidaan nähdä esimerkkinä tällaisesta argumentista. Sen tarkoitus on sekä puolustaa jo toteutettua toimintaa (sen

oikeutusta) että ehdottaa toiminnan jatkamista (tai ainakin tuoda esille, että toiminnan jatkaminen on oikeutettua). Katalonian itsenäisyysliike on jo (ennen analysoimani puheen pitämistä) pyrkinyt itsenäisyyteen yksipuolisesti.¹¹¹ Viides argumentti on esitys sen puolesta, että jo toteutettu toiminta on ollut sopivaa ja oikeutettua, ja näin myös tämän toiminnan jatkaminen on perusteltua. On tärkeää huomata Torran viittaavan menneeseen tulevan lisäksi. Esimerkiksi: ”argumentti korjaavan irtautumisen puolesta on yhä vahvempi ja vahvempi.” (argumentti on siis implisiittisesti *jo ollut vahva*). Lisäksi: [”Katalonia] jatkaa pyrkimystään itsemääräämiseen” (eli jotain, *mitä on jo tehty*, jatketaan).

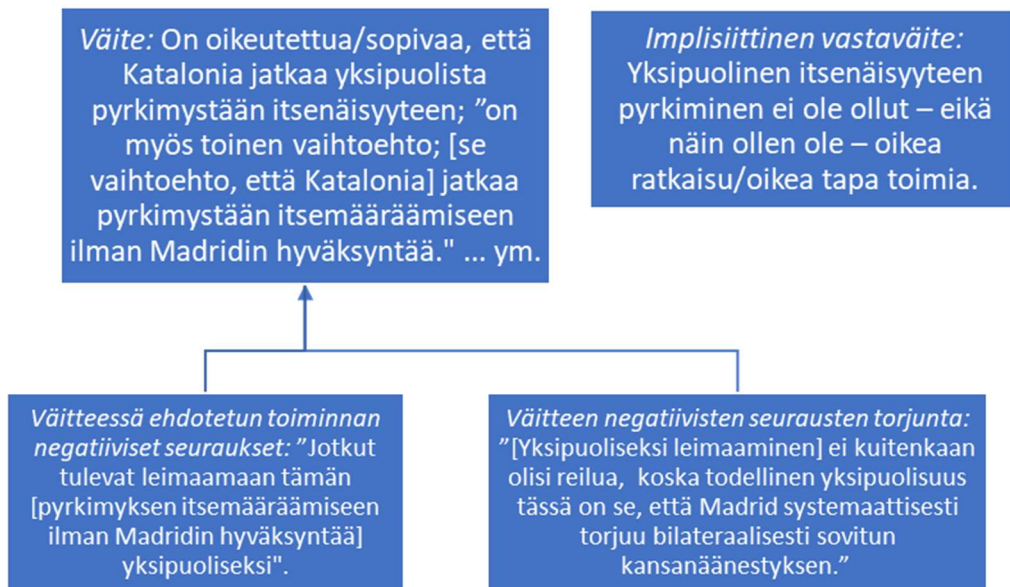
Fairclough ja Fairclough kirjoittavat (2012, 134-135), että mennyttä toimintaa puolustavan argumentin lähtökohta on vastaväite, jossa esitetään, että jo toteutettu toiminta (ja sama pätee toiminnan jatkamiseen) ei ole ollut sopivaa tai järkevää. Vastaväite on näin mennyttä toimintaa puolustavan argumentin lähtökohta ja argumentti rakentuu sen ympärille. Tästä syystä olen sijoittanut omassa taulukossani vastaväitteen ensimmäiseksi eikä taulukko sisällä muita käytännöllisen argumenttien osia. Tässä tilanteessa vastaväite on implisiittinen eikä Torra tuo sitä suoraan esille, mutta hänen pyrkimyksensä puolustaa yksipuolista irtautumista on selvästi nähtävissä vastauksena yksipuolista irtautumista kritisoiviin näkemyksiin. Tämän voi nähdä siinäkin, että Torra mainitsee (joidenkin tahojen) ”leimaavan” itsenäisyyspyrkimykset yksipuolisiksi eli toisin sanoen suhtautuvan näihin pyrkimyksiin negatiivisesti.

Erotuksena Fairclough:n ja Fairclough:n (teoreettisesta) esityksestä (2012, 134-135), Torran argumentti ei rakennu sen varaan, että hän vastaisi vastaväitteeseen, joka esittäisi, että tehty toiminta on aiheuttanut negatiivisia seurauksia. Torra ei siis pyri selittämään, että jo toteutetut yksipuoliset itsenäisyyspyrkimykset eivät ole aiheuttaneet negatiivisia seurauksia. Torra ei itseasiassa edes tuo esille itsenäisyyspyrkimysten seurauksia, ei negatiivisia eikä positiivisia. Torra pyrkii muilla tavoin tuomaan esille, että vastaväite (irtautumisen epäsopivuudesta jo toteutettuna sekä tulevana toimintana) ei päde – vähintään niin, että väite irtautumisen puolesta on vastaväitettä vahvempi.

¹¹¹ Esimerkiksi järjestämällä Espanjan perustuslain vastaisen kansanäänestyksen sopimatta siitä Espanjan keskushallituksen kanssa.

<i>Implisiittinen vastaväite</i>	Yksipuolinen itsenäisyyteen pyrkiminen ei ole ollut – eikä näin ollen ole – oikea ratkaisu/oikea tapa toimia.
<i>Väite; ehdotus sen puolesta, että jatketaan linjalla, jota on jo toteutettu</i>	On oikeutettua/sopivaa, että Katalonia jatkaa yksipuolista pyrkimystään itsenäisyyteen; ”on myös toinen vaihtoehto”; ”[se vaihtoehto, että Katalonia] jatkaa pyrkimystään itsemääräämiseen ilman Madridin hyväksyntää.”; ”Tämän vuoden sarron jälkeen ja monien vuosien vankilatuomion uhatessa poliitikkojamme ja yhteiskunnallisia johtajiamme, Katalonian argumentti korjaavan irtautumisen puolesta on yhä vahvempi ja vahvempi.”
<i>Väitteessä ehdotetun toiminnan negatiiviset seuraukset</i>	”Jotkut tulevat leimaamaan tämän [pyrkimyksen itsemääräämiseen ilman Madridin hyväksyntää] yksipuoliseksi”.
<i>Väitteen negatiivisten seurausten torjunta</i>	”[Yksipuoliseksi leimaaminen] ei kuitenkaan olisi reilua, koska todellinen yksipuolisuus tässä on siinä, että Madrid torjuu systemaattisesti bilateraalisesti sovitun kansanäänestyksen.”

Taulukko 7: viidennen argumentin esitys

Kuvio 9: viidennen argumentin esitys

6 Torran argumenttien evaluaatio

Tässä luvussa arvioin Quim Torran puheessaan esittämiä käytännöllisiä argumentteja. Käytän argumenttien evaluaatiossa apuna Isabela Fairclough:n (2016, 60) mallin mukaisia kysymyksiä¹¹², joiden avulla voidaan arvioida käytännöllisten argumenttien (ja niiden rakenneosien) hyväksyttävyyttä. Näiden kysymysten lisäksi nojaan Fairclough:n ja Fairclough:n (2012) malliin käytännöllisten argumenttien evaluaatiosta. Fairclough:ta ja Fairclough:ta (2012) seuraten¹¹³ käytän Torran argumenttien arvioinnissa apuna myös julkista keskustelua liittyen Katalonian itsenäisyyspyrkimyksiin. Tämä mahdollistaa osaltaan argumenttien laajemman kontekstin huomioimisen. Koska Torran puheen käytännölliset argumentit luonnollisesti limittyvät toisiinsa, arvioin niitä yhdessä, jolloin myös argumenttien keskinäiset suhteet nousevat esiin. Suoritan aineiston evaluaation siis kysymys kysymykseltä, en argumentti argumentilta.

6.1 Kysymys motiiveista

Aloitan Torran argumenttien evaluaation tulkintani mukaan merkityksellisimmästä kysymyksestä: onko argumenttoijalla todella tavoitteena lausutut maalit ja ehdotettua toimintaa pohjustavina arvoina lausutut arvot? Ovatko esitetyt motiivit todellisia vai onko taustalla mahdollisesti piilotettuja motiiveja? Vastaus näihin kysymyksiin määrittää osin myös muiden kysymysten vastauksia. Numerot sulkujen sisällä (esim. 255-260) merkitsevät rivejä Torran puheessa.

Torra ilmaisee maaliksi toistuvasti ”poliittisen ratkaisun” Katalonian kysymykseen. Ensimmäisen argumentin toisessa muotoilussa hän ilmaisee toiminnan maaleja tarkemmin. Tarkemmat maalit ovat Carles Puigdemontin ja hänen hallituksensa valtaan palauttaminen ja sellaisen tilanteen saavuttaminen, jossa ”poliittiset vangit” on vapautettu ja Katalonian ”itseäänäämisoikeutta” kunnioitetaan. Lisäksi Torran ilmaistuina maaleina ovat ”seuraavaan taantumaa” varautunut

¹¹² Kysymykset löytyvät tämän tutkimuksen sivulta 31.

¹¹³ Fairclough ja Fairclough 2012 sisältää evaluaatioita argumenteista liittyen vuoden 2007-2008 talouskriisiin. Tähän evaluaatioon sisältyy osia julkisesta debatista koskien talouskriisin hoitoa.

Espanja, Euroopan selviäminen pitkällä tähtäimellä ja tilanne, jossa sovittelu (Katalonian ja Espanjan välillä) on mahdollista.

On huomionarvoista, että Torra ei ilmaise maaliksi suoraan itsenäistä Kataloniaa. Toisessa argumentissaan hän käyttää kuitenkin ilmaisua: ”sitten, kun meistä [Kataloniasta] tulee itsenäisiä”¹¹⁴. Tämän lisäksi on vaikea nähdä, että nykyisessä tilanteessa (jossa Katalonia ei ole itsenäinen) vakavista rikoksista syytetty Carles Puigdemont ja hänen hallituksensa (jonka jäseniä syytetään samoista rikoksista) olisi mahdollista palauttaa valtaan. Edellä käsitellyistä seikoista johtuen, voidaan tulkita, että Torran todellinen maali on tilanne, jossa Katalonia on itsenäinen (ei siis jokin muunlainen ”poliittinen ratkaisu”). Asian voisi muotoilla myös niin, että vaikka Torran esityksessä maalina on *poliittinen ratkaisu*, hän mieltää ratkaisuksi *vain ja ainoastaan Katalonian itsenäisyyden*. Mikään muu mahdollinen ratkaisu Katalonian kriisiin ei siis ole *ratkaisu* Torran tarkoittamassa mielessä. Tähän suuntaan viittaavat myös lauseet: ”[j]oko Espanja antaa Katalonian mennä tai neuvottelee vilpittömästi” sekä: ”[...] Katalonian argumentti korjaavan irtautumisen puolesta on yhä vahvempi ja vahvempi”.

Edellä esiintuodun perusteella voidaan siis epäillä, että Torran todellinen maali tai maalit eivät ole samoja kuin analysoitavassa puheessa julkituodut esitykset. Voidaan siis epäillä, että kyseessä on tämän tutkimuksen teorialuvussa esiintuotu *rationalisaatio* (ks. s. 27, 31-32). Torra ei siis mahdollisesti (tai jopa todennäköisesti) ole aidosti kiinnostunut poliittisesta ratkaisusta, jollei se tarkoita vain ja ainoastaan Katalonian itsenäisyyttä. Samoin voidaan arvioida, etteivät Espanjan talouden kestävyys tai Euroopan ”selviäminen” ole Torran ehdottaman toiminnan todellisia maaleja. Tätä päätelmää tukee myös se, että Katalonian itsenäisyyspyrkimyksillä on ollut negatiivisia vaikutuksia Espanjan taloudelle ja Katalonian itsenäistyminen olisi luonnollisesti vielä tätä kovempi isku, koska Katalonia on Torran omankin esityksen mukaan Espanjan talouden kannalta merkittävä alue (Cristina Delgado 27.12.2017; 255-260).

Torran toisen argumentin maali (Euroopan selviytyminen pitkällä tähtäimellä) on osin monitulkintainen, mutta voidaan olettaa, että Torra on tietoinen ainakin Euroopan komission puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin näkemyksistä, joiden mukaan itsenäisyysmielinen politiikka ei ole hyväksi Euroopalle (Claudi Pérez, 13.10.2017). Näin on perusteltua epäillä, onko Euroopan hyvinvointi tai selviytyminen aidosti Torran toimintaehdotuksia pohjustava maali. Kuvaavasti

¹¹⁴ “once we become independent.”

Katalonian itsenäisyysliike on Euroopan tasolla saanut tukea EU-vastaisilta äärioikeistolaisilta puolueilta ja poliitikoilta (Ruiz-Domènec 2018, 245).

Yhdeksi maaliksi Torra esittää tilanteen, jossa Katalonian itsemääräämisoikeutta¹¹⁵ kunnioitetaan. Esitys on erikoinen, koska Katalonia voi jo toteuttaa itsemääräämisoikeuttaan vahvan itsehallinnon turvin (ks. s. 9). Torra vaikuttaa rinnastavan itsemääräämisoikeuden itsenäisyyteen, mikä osaltaan vahvistaa kuvaa Torran ehdotusten todellisesta maalista.

Yleisen kansainvälisoikeudellisen näkemyksen mukaan itsemääräämisoikeutta tulisi toteuttaa olemassa olevien valtioiden sisällä ja niiden perustuslakien puitteissa, jos kyse ei ole esimerkiksi kolonialismista tai vastaavasta sortavasta tilanteesta. Vain, jos kyseessä on miehitys tai koloniaalinen alistussuhde (tai vastaava), itsemääräämisoikeuden voidaan ymmärtää tarkoittavan oikeutta itsenäistyä. Muissa tapauksissa itsemääräämisoikeus tulisi ymmärtää *sisäisenä itsemääräämisoikeutena*, kansojen oikeutena säilyttää oma kielensä ja kulttuurinsa ja hallita itseään taloudellisesti ja poliittisesti, olemassa olevien valtioiden *sisällä*. (Supreme Court of Canada 1998, 2 SCR 217¹¹⁶; UN 1970, 2625; Enrique Gimbernat, 12.2.2019; De la Lama 2018, 24).

Toisaalta Torra esittää ihailevansa sveitsiläistä federalismia, johon Torran esityksen mukaan kuuluu itsemääräämisoikeuden periaate (41-43). Tässä tapauksessa Torra vaikuttaa siis ymmärtävän itsemääräämisoikeuden käsitteen niin, että se tarkoittaa *sisäistä itsemääräämisoikeutta* Sveitsin federalistisen valtion *sisällä*. Voidaan vain spekuloida, eikö Torra täysin ymmärrä itsemääräämisoikeuden käsitettä ja tästä johtuen käyttää sitä vaihtelevasti, vai käyttäkö hän käsitettä tarkoituksella sekavasti (voitaisiin jopa sanoa virheellisesti).

Torran argumenteissa arvopremisseinä toimivat ”kansainväliseen oikeuteen [perustuva] [...] [itsemääräämisoikeus]”; ”[sitoumus] demokratiaan”; ”radikaalin [demokraattinen], [rauhanomainen] ja [väkivallaton henki]”; ”[eurooppalaiset] demokratian, solidaarisuuden ja monimuotoisuuden [ideat]” ja näiden muunnelmat. Myös näiden premissien asema argumentoijan todellisina vaikuttimina voidaan asettaa kyseenalaiseksi. Vaikka Torra ei puheessaan suoraan esitäkään (maalipremissin tapaan) arvopremissin kanssa suoraan ristiriitaan asettuvia (ja

¹¹⁵ Käsitteenä itsemääräämisoikeutta käytetään vaihtelevasti ja osin sekavasti esimerkiksi mediassa ja poliitikkojen puheissa. Turhan usein itsemääräämisoikeus ja itsenäisyys esitetään synonyymeinä, vaikka todellisuudessa itsemääräämisoikeutta ei voi yhdistää automaattisesti itsenäisyyteen tai ymmärtää sen tarkoittavan oikeutta erota yksipuolisesti demokraattisesta valtiosta.

¹¹⁶ Viitataan tässä tunnettuun ratkaisuun, jossa Kanadan korkein oikeus otti kantaa Quebecin itsenäisyyspyrkimykseen. Tämä ratkaisu ja sen perustelut pätevät monilta osin myös Katalonian tilanteeseen.

mahdollisen todellisen premissin paljastavia) näkemyksiä, Torran ja itsenäisyysliikkeen edustajien muut lausunnot ja argumentoinnin laajempi konteksti asettavat analysoitavassa puheessa esitetyt arvot erikoiseen valoon. Torran kyseenalaista (ja jopa virheellistä) tulkintaa itsemääräämisoikeudesta käsittelee jo edellisessä kappaleessa, joten en käsittele tätä osaa Torran arvopremisseistä enää tässä yhteydessä.

Torra tuo puheessaan useassa kohtaa esille demokratian ja Katalonian itsenäisyysliikkeen sitoutumisen siihen. Samoin Torra kertoo itsenäisyysliikkeen puolustavan demokratiaa (177-180). Pintapuolisesti tarkastellen voidaan ehkä todella tulkita, että Torra (ja laajemmin Katalonian itsenäisyysliike) on aidosti sitoutunut demokratiaan. Onhan itsenäisyysliike pyrkinyt Katalonian itsenäistymiseen Espanjasta paljolti kansanäänestysten ja parlamentarismien keinoin.

Voidaan kuitenkin sanoa, että tällainen tulkinta nojaa perustavanlaatuisen virheeseen tavassa ymmärtää demokratian merkitys. Demokratia ei ole erotettavissa oikeusvaltiosta ja voimassaolevasta (legitiimistä) lainsäädännöstä. Demokratiaa ei voi typistää tai tuloksena on demokratian irvikuva, joka on rujosti irrotettu kehyksistään. Siteeraan tässä kohtaa Kanadan korkeimman oikeuden ratkaisua (Supreme Court of Canada 1998, 2 SCR 217), jossa demokratian ja lainsäädännön suhde on tiivistetty erinomaisesti:

Argumentit [sen puolesta, että alue voi erota olemassa olevasta valtiosta yksipuolisesti] ovat perustuneet pääosin demokratian periaatteeseen. *Demokratia merkitsee kuitenkin enemmän kuin vain yksinkertaista enemmistön valtaa. Valtiosääntöoikeus osoittaa, että demokratia on olemassa laajemmassa, muiden perustuslaillisten arvojen kontekstissa.*¹¹⁷

Vielä selkeämmin oikeusvaltion, laillisuuden ja demokratian suhde on tiivistetty Espanjan kuninkaan Felipe VI:n puheessa 20.2.2019:

Demokratia ja oikeusvaltio ovat [...] erottamattomia [...] Demokratian puolustamisen täytyy olla samalla myös oikeusvaltion puolustamista. Ilman demokratiaa, oikeus ei olisi legitiimiä, mutta ilman oikeutta demokratia ei olisi todellista tai toimivaa. Tästä syystä ei ole järkevää eikä hyväksyttävää vedota johonkin niin sanottuun demokratiaan, joka olisi oikeuden yläpuolella. Ilman lakien kunnioitusta ei ole olemassa rinnakkaiseloja eikä demokratiaa [...] Se, ettei ole olemassa vapautta ilman lakeja, on tiedetty aina. Samoin se, että ilman lakeja ei voi olla demokratiaa. Tämän takia lait, vapaus ja demokratia ovat yhtä [...]¹¹⁸

¹¹⁷ "Arguments in support of the existence of such a right were primarily based on the principle of democracy. Democracy, however, means more than simple majority rule. Constitutional jurisprudence shows that democracy exists in the larger context of other constitutional values." Käännös ja kursivointi omiani.

¹¹⁸ "Democracia y Estado de Derecho son [...] realidades inseparables [...] la defensa de la democracia haya de ser al mismo tiempo la defensa del Estado de Derecho. Sin democracia, el Derecho no sería legítimo; pero sin Derecho la democracia no sería ni real ni efectiva. Por ello, no tiene sentido, no es admisible apelar a una

Felipe VI viittaa edellä siteeratussa puheessa hyvin todennäköisesti Katalonian tilanteeseen, vaikka sitä ei puheessa eksplisiittisesti mainita. Myös valtiosääntöoikeuden professori Javier García Roca muistutti seminaarissa Helsingissä 21.3.2019, että enemmistöhallitus, joka ei kunnioita lakia eikä vähemmistöjen poliittisia oikeuksia, ei ole muuta kuin *tyranniaa*. Edustuksellisessa demokratiassa mitään ei voida ratkaista ilman lakien kunnioitusta – ei myöskään jonkin alueen eroa. Hän jatkoi, että on absurdi erottaa laillisuuden ja perustuslaillisuuden periaatteet demokratian periaatteesta – kuten Katalonian itsenäisyysliike on tehnyt.

Jos demokratiaa tarkastellaan laajemmassa merkityksessä ja muunakin kuin kontrolloimattomana enemmistön valtana tai katuparlamenttina, on vaikea nähdä, että Katalonian itsenäisyysliike olisi sitoutunut demokratiaan tai puolustavan sen periaatteita. Kuten olen jo aiemmin tuonut esille (ks. s. 10) Katalonian itsenäisyysliike on rikkonut toistuvasti voimassa olevaa (Espanjan) perustavaa lainsäädäntöä. Ironisesti juuri (demokratiaan sidottu) espanjalainen oikeusvaltio on taannut Katalonian itsenäisyysliikkeelle sen mahdollisuudet toimia samaa oikeusvaltiota vastaan. Lisäksi juuri espanjalainen oikeusvaltio ja Espanjan perustuslaki suojelevat Katalonian itsehallintoa ja mahdollistavat Katalonialaisille (Torran korostaman) itsemääräämisoikeuden. Felipe VI ilmaisi puheessaan 3.10.2017 tämän seuraavalla tavalla:

Jo pitkän aikaa tietyt Katalonian viranomaiset ovat toistuvasti, tietoisesti ja harkiten jättäneet noudattamatta perustuslakia ja Katalonian itsehallintolakia. *Itsehallintolaki on laki, joka tunnustaa Katalonian historialliset instituutiot ja itsehallinnon ja suojelee niitä.*¹¹⁹

Demokratian lisäksi Torra tuo puheessaan esille rauhanomaisuuden ja väkivallattomuuden, jotka arvoina – Torran mukaan – ohjaavat itsenäisyysliikkeen toimintaa. Kun tarkastellaan laajempaa kontekstia, voidaan kuitenkin asettaa epäilyksenalaiseksi, ohjaavatko rauhanomaisuuden ja väkivallattomuuden arvot todellisuudessa itsenäisyysliikkeen toimintaa ja pohjustavatko ne aidosti Torran esittämiä toimintaehdotuksia.

Torra on esimerkiksi itse esittänyt itsenäisyyden tavoittelun mahdolliseksi vaihtoehdoksi ”Slovenian tietä”. Slovenia itsenäistyi lyhyen sodan jälkeen, minkä takia Torran on ainakin Espanjassa tulkittu hyväksyvän väkivallan Katalonian itsenäisyyden tavoittelun keinona. Slovenian pääministeri torjui

supuesta democracia por encima del Derecho, pues sin el respeto a las leyes no existe ni convivencia ni democracia [...] Que no hay libertad sin leyes se ha sabido siempre. Así como también que sin leyes no puede haber democracia. Por ello ley, libertad y democracia se encuentran unidas [...]”. Käännös omani.

¹¹⁹ “Desde hace ya tiempo, determinadas autoridades de Cataluña, de una manera reiterada, consciente y deliberada, han venido incumpliendo la Constitución y su Estatuto de Autonomía, que es la Ley que reconoce, protege y ampara sus instituciones históricas y su autogobierno.” Käännös ja kursivointi omiani.

Torran esityksen ja kertoi, ettei hän näe mitään yhtäläisyyttä Katalonian ja Slovenian tilanteiden tai tapausten välillä. (Álvaro Sánchez, 15.12.2018.) Tämän lisäksi Torra on esittänyt hyväksyntänsä radikaalien itsenäisyysmielisten¹²⁰ toiminnalle, jossa on esimerkiksi tukittu teitä tai junaratoja (Miquel Vera & Àlex Gubern 1.10.2018). Torra kommentoi tätä toimintaa lyhyesti myös puheessaan (87-93). Espanjan sisäministeri Fernando Grande-Marlaska on ilmaissut olevansa huolestunut Katalonian radikaaliryhmien väkivallasta ja hänen mukaansa väkivallan intensiteettiä on turha vertailla¹²¹, koska pienikään määrä väkivaltaa ei ole hyväksyttävää (Pablo Muñoz & Cruz Morcillo 10.2.2019). Espanjalaiset poliisiraportit kertoivat vuonna 2018 yli kolmestasadasta väkivallanteosta liittyen Katalonian itsenäisyysliikkeen toimintaan (José Antonio Hernández 6.4.2018). Kaiken kaikkiaan, vaikka radikaalien katalaaninationalistien toiminta (tai vielä vähemmän Torran itsensä toiminta) ei olekaan pääsääntöisesti suoraan uhannut ihmishenkiä, sitä on mielestäni vaikea sovittaa Torran puheen täydellisen väkivallattomuuden eetokseen.¹²²

Väkivallattomuuden ja demokraattisuuden lisäksi Torran puheessa arvoina esiintyvät ”monimuotoisuus” ja ”solidaarisuus”. Torra esittää esimerkiksi, että: ”[m]eidän [Katalonian] tulee olla sitoutuneita kunnioittamaan sisäistä poliittista, kulttuurista ja taloudellista monimuotoisuuttamme, jos haluamme onnistua” ja kysyy: ”[m]itä tapahtuu eurooppalaisille demokratian, solidaarisuuden ja monimuotoisuuden ideoille?”.

Tässäkään tapauksessa itse tutkittavassa puheessa ei esiinny osia, jotka olisivat ilmiselvästi ristiriidassa käsiteltävien arvojen kanssa. Kuitenkin – myös tässä tapauksessa – tietoisuus tutkittavan puheen laajemmasta kontekstista mahdollistaa näiden arvojen merkityksen kriittiseen tarkasteluun.

On selvää, että aiemmin tässä tutkimuksessa esiintuomani (ks. s. 1) supremasistinen diskurssi on vahvasti ristiriidassa monimuotoisuuden kunnioittamisen kanssa. Kuten jo ylempänä olen kertonut, supremasismi perustuu esimerkiksi jonkin kielellisen, kulttuurisen tai etnisen ryhmän ylivertauisuuden korostamiseen ja näin tämän ryhmän suosimiseen (tässä tapauksessa katalaanien tai katalaanin puhujien). Luonnollisesti arvona myös solidaarisuus on ristiriidassa supremasististen esitysten kanssa.

¹²⁰ Näitä ryhmiä kutsutaan nimellä Comitès de Defensa de la República eli tasavallan puolustuskomiteat.

¹²¹ Tässä tapauksessa baskinationalistisen ETA:n ja CDR:n harjoittaman väkivallan välillä.

¹²² Edellä kuvatun lisäksi Espanjassa on myös noussut uutisiin Katalonian aluehallinnon pyrkimykset hankkia sotilastason aseistusta Katalonian poliisivoimille. Espanjanlaisessa mediassa Katalonian aluehallinnon yritykset hankkia voimakasta aseistusta ovat herättäneet kummeksuntaa ja jopa epäilyjä valmistautumista väkivaltaan. (Esteban Villarejo 9.10.2017; A. Fernández 3.4.2017.)

Käytännön politiikassa Katalonian itsenäisyysmielinen aluehallinto on suosinut katalaania (ja sen puhujia) jo vuosikymmenten ajan ja käynyt ”kielellistä sotaa” espanjan kieltä ja sen opetusta vastaan.¹²³ (Ruiz-Domenec 2018, 231, 235; Puente López 2018; Elliott 2018, 242). Tämän lisäksi itsenäisyyttä vastustavat katalonialaiset ovat kokeneet voimakasta häirintää ja painostusta itsenäisyysmielisten taholta. Esimerkiksi Katalonian itsenäisyyttä vastustavan Societat Civil Catalana-järjestön entinen johtaja Josep Ramon Bosch ja elokuvaohjaaja Isabel Coixet ovat kuvanneet tätä painostusta, jonka avulla itsenäisyyttä vastustavia katalonialaisia on pyritty hiljentämään. Myös poliisin ja oikeuslaitoksen palveluksessa olevat henkilöt sekä heidän perheensä ovat kokeneet häirintää itsenäisyysmielisten aktivistien taholta. (Elliott 2018, 255, 258; Gómez de Liaño 2018, 403-407; Irene Hernández Velasco, 5.10.2017; La Razón 22.11.2017.)

Torra kyllä mainitsee puheessaan, että ”[j]otkut - tavallisesti unionistit - sanovat, että Katalonian on jakautunut kahteen leiriin.” Hän kuitenkin pyrkii esittämään, että jakautumisen syy on todellisuudessa Espanjan valtion harjoittama sorto (104-108). Joka tapauksessa yhteiskunnan jakautuminen ja toisinajattelijoiden kertomukset suoranaisestä vainosta sopivat huonosti yhteen monimuotoisuuden arvon kanssa. Samoin lienee selvää, ettei toisinajattelijoiden kohtaama häirintä sovi täysin yhteen myöskään ylempänä käsittelemäni väkivallattomuuden kanssa.

Se, että Katalonian itsenäisyysliike (jo nimensä mukaisesti) ja Quim Torra ajavat Katalonian itsenäisyyttä (maalina) on yleisesti tiedossa. Analysoitavan puheen kontekstissa on kuitenkin raskauttavaa, että argumentoija pyrkii esittämään ehdottamalleen toiminnalle maaleja, jotka eivät (todennäköisesti) aidosti pohjista hänen esittämänsä toimintaa. Torra ei siis todennäköisesti usko toimintaehdotuksiinsa, koska näkisi niiden toteuttavan esittämänsä maalit tehokkaimmin, vaan muista, (enemmän tai vähemmän) piilotetuista syistä. Toisin sanoen Torra todennäköisesti uskoo esittämänsä toimintaan, esimerkiksi kansainväliseen sovitteluun, koska näkee sen auttavan

¹²³ Opetuksen merkityksestä Katalonian itsenäisyyden kannatukseen esiintyy eriäviä arvioita. Monet kirjoittajat näkevät opetuksen merkitykselliseksi itsenäisyyden kasvattamisessa, mutta eriäviäkin arvioita esiintyy. Katalonialainen professori Joan Botella Corral toi esille seminaarissa Helsingissä 21.3.2019, että Katalonian itsenäisyyden kannatus on itseasiassa pysynyt pitkienkin aikojen kuluessa yllättävän vakaana ja esitti tämän perusteella, että opetuksella ei voi olla suurta merkitystä itsenäisyyden kannatukseen. Itsenäisyysmielinen opetus (jos oletamme, että opetus on itsenäisyysmielistä) ei siis Botella Corralin esityksen mukaan ole todellisuudessa juurikaan vaikuttanut Katalonian itsenäisyyden kannatukseen. Botella Corral esitti, että todellisuudessa koululaitoksella on vain pieni merkitys nuorten mielipiteenmuodostukseen verrattuna nuorten muun ympäristön vaikutukseen. Botella Corral toi myös esiin, että itsenäisyyden kannatus ei vaihtelee suuresti ikäryhmien välillä. Toisin sanoen vanhemmat sukupolvet, Francon ajalla koulunsa käyneet, kannattavat itsenäisyyttä suunnilleen yhtä paljon kuin nuoremmat sukupolvet, joille itsenäisyysmielisten hallinnassa ollut Katalonian aluehallinto on järjestänyt koulutuksen.

todellisen maalinsa, Katalonian itsenäisyyden, saavuttamisessa. Erityisesti alaluvussa 6.5 käsittelen sivuvaikutuksia, joita Torran ehdottama toiminta on aiheuttanut tai voi aiheuttaa. Monet näistä vaikutuksista voivat olla itsenäisyysliikkeen kannalta positiivisia (hyödyllisiä) ja ne voivat jopa helpottaa Torran oletetun todellisen maalin, Katalonian itsenäisyyden, tavoittelua. Toisaalta nämä vaikutukset voivat kuitenkin olla negatiivisia Torran esittämien maalien ja muiden toimijoiden legitiimien maalien kannalta. Tämä osaltaan vahvistaa kuvaa siitä, että Torran esitysten taustalla voi olla piilotettuja motiiveja.

Se, että argumentoija pyrkii piilottamaan todelliset premissinsä ja esittää niiden tilalla muita premissejä, jotka hän mahdollisesti näkee tehokkaammiksi argumenttinsa hyväksymisen kannalta, on normatiivisesti tarkastellen vakava argumenttia heikentävä virhe ja asettaa argumentoijan vilpittömyyden kyseenalaiseksi (Fairclough & Fairclough 2012, 96, 168). Torran puhetta voidaanakin kritisoida sen perustellun epäilyksen pohjalta, että argumentoijan todelliset motiivit liittyvät Katalonian itsenäisyyden saavuttamiseen, ei argumenteissa premisseinä toimiviin maaleihin. Samoin, koska laajempi konteksti on tiedossa, voidaan perustellusti epäillä, etteivät ainakaan kaikki puheessa esitetyt arvot aidosti – argumentoijan näkökulmasta – pohjasta esitettyä toimintaa. Demokratia tai demokraattisuus voi sinänsä, *jossain merkityksessä*, aidosti pohjustaa Torran esityksiä. Kuitenkin siinä tapauksessa tämä arvopremissi perustuu tahalliseen tai tahattomaan demokratian käsitteen väärinymmärtämiseen tai vähintään sen ymmärtämiseen yksipuolisesti.

6.2 Kysymys olosuhteista

Seuraavaksi siirryn tarkastelemaan Quim Torran argumenttien olosuhdepremissiä. Onko totta, että toimijat ovat argumenteissa esitetyissä olosuhteissa? Toisin sanoen, kuinka todenmukainen on ehdotettua toimintaa pohjustava olosuhteiden kuvaus?

Olosuhteiden kuvaus täyttää suuren osan tutkittavasta, pitkäköstä puheesta ja osa tästä kuvauksesta on enemmän tai vähemmän saman asian toistamista. Tästä syystä ei mielestäni ole tarkoituksenmukaista käsitellä jokaista sanaa tai väitettä, jonka Torra puheessaan esittää. Pyrin pikemminkin arvioimaan olosuhteiden kuvauksen suuria linjoja.

Torran puheessa olosuhteiden kuvauksen tärkeimpänä linjana on pyrkimys esittää Espanja ja sen valtiolliset instituutiot negatiivisessa valossa ja näin tukea kuvaa Kataloniasta sorrettuna alueena. Torran mukaan katalonialaisten perusoikeudet ja demokratia on asetettu kyseenalaisiksi ja Katalonian kansan itsemääräämisoikeutta on vainottu (5-9). Torran mukaan Espanja on vain päällisin puolin demokraattinen ja erityisesti poliisi ja oikeuslaitos ovat jäänteitä diktatuurin ajoilta (59-66). Espanjan hallitus vangitsee poliittisia vastustajiaan (219-222) ja yhteiskunta on nähnyt tuomareiden ”kävelevän vaalitulosten yli” (106-108). Torra myös vihjaa, että Espanjassa on rikollista ”harjoittaa demokratiaa” ja äänestää (127-129).

Onko tällainen kuvaus totuudenmukainen? Jos katsotaan arvostettujen tutkimusyksiköiden tuottamaa dataa, piirtyy kuva Espanjasta hyvin erilaiseksi kuin Torran kuvauksen perusteella. The Economist Intelligence Unit sijoittaa demokratiaindeksissään Espanjan maailmanlaajuisesti sijalle 19 (täysi demokratia), kun esimerkiksi Ranska ja Belgia ovat sijoilla 29 ja 31 (viallinen demokratia) ja Turkki sijalla 110 (hybridihallinto ts. jotain demokratian ja diktatuurin väliltä). World Justice Project sijoittaa Espanjan oikeusvaltioindeksissään sijalle 23 (Ranska 18, Unkari 50). Freedom House luokittelee Espanjan vapaaksi pisteillä 94/100 (Ranska 90/100, Unkari 72/100, Turkki 32/100). Myös Yhdysvaltojen ulkoasiainhallinnon vuosittainen ihmisoikeusraportti antaa Espanjasta vahvasti Torran esityksestä poikkeavan kuvan (U.S. Department of State, 2019). Voidaan siis sanoa, että Espanja sijoitetaan kolmansien osapuolten arvioissa käytännössä poikkeuksetta länsimaisten demokratioiden ja oikeusvaltioiden joukkoon. Näiden tulosten perusteella voidaan sanoa, että Torran kuvaus Espanjan demokratian ja oikeusvaltion tilasta on hyvin kaukana todellisuudesta.

Espanja on myös saanut erittäin vähän langettavia tuomioita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta. Vähemmän kuin esimerkiksi Ranska, Belgia tai Itävalta. Ihmisoikeustuomioistuimen langettavien tuomioiden määrää voi pitää hyvänä indikaattorina valtion ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja demokratian tasosta. (Enrique Gimbernat, 12.2.2019.)¹²⁴

Torra kuvaa myös useissa kohdin Espanjan perustuslakia (ja samalla oikeusjärjestelmää yleisesti) negatiivisin sanakääntein ja antaa ymmärtää, ettei vuoden 1978 perustuslaki ole tosiasiaa edes demokraattinen (48-51, 55-58, 62-66.) Tällainen arvio Espanjan perustuslaista on erikoinen ja sotii

¹²⁴ Näiden tulosten lisäksi Espanjan korkeaa hyvinvointia kuvaa se, että myös esimerkiksi terveydenhuolto ja kansanterveyttä arvioitaessa Espanja sijoittuu selvästi maailman parhaiten pärjäävien valtioiden joukkoon. Espanjalaisilla on maailman kolmanneksi pisin eliniänodote ja esimerkiksi Bloombergin vuoden 2019 terveystasossa Espanja on arvioitu maailman terveimmäksi maaksi. (Lee J Miller & Wei Lu, 24.2.2019.)

yleistä tutkimuksellista näkemystä vastaan (vrt. esim. Kekkonen 2016, 283; Elliott 2018, 229; Fusi 2013, 241-243). Samoin ylempänä esiintuodut arviot Espanjan oikeusvaltion ja demokratian tilasta eivät tue näkemystä perustuslain epädemokraattisuudesta.

Lisäksi on muistettava, että tosiasiaissa Espanjan perustuslaki ja lait liittyen Katalonian autonomiaan (ja näihin sovellettu tulkinta) on antanut Katalonian itsenäisyysliikkeelle laajemmat mahdollisuudet ja vapaudet toimia kuin esimerkiksi Ranskan, Saksan ja Italian perustuslait olisivat sallineet. Saksan ja Ranskan perustuslait kieltävät eksplisiittisesti sellaisten poliittisten puolueiden ja yhdistysten olemassaolon, jotka pyrkivät tuhoamaan perustuslaillisen järjestyksen tai uhkaamaan näiden valtioiden olemassaoloa ja integriteettiä. (Elliott 2018, 233; Gómez de Liaño 2018, 369-372.) On ironista, että Torra esittää, että Espanjassa ajatus valtion yhtenäisyydestä olisi erityisen syvään juurtunut ja periksiantamaton (27-28, 64-66, 163-165), kun todellisuudessa juuri Espanjassa eri alueille on taattu laaja autonomia ja jopa poliittinen toiminta maan yhtenäisyyden rikkomiseksi on lakien rajoissa sallittua.

Torra jättää myös mainitsematta, että Katalonialaiset hyväksyivät Espanjan perustuslain 91 prosentin enemmistöllä vuonna 1978 (äänestysprosentti oli 68%), kun taas Katalonian itsenäisyysliike ei ole kyennyt saavuttamaan katalonialaisten enemmistöä puolelleen (Kekkonen 2016, 283; Gómez de Liaño 2018, 363; Elliott 2018, 229, 248, 254, 261-262, de la Lama 2018, 26). Torra esittää virheellisesti, että ”halu itsemääräämiseen [ymmärrettynä ilmeisesti itsenäisyyden synonyymiksi] ei ole väliaikainen asia Katalonian politiikassa vaan demokraattisen enemmistön pysyvä tahto”. Syksyn 2017 kansanäänestyksestä Torra kertoo, että: ”[n]oin 2,3 miljoona ihmistä äänesti, 90% heistä tekivät sen itsenäisyyden puolesta”. Tässä kohdin Torra ei mainitse, että äänestysprosentti tuossa äänestyksessä jäi noin 40 prosenttiin (Elliott 2018, 255). Botella Corral (2019) toi esille seminaarissa 21.3.2019 (perustuen tilastoaineistoon), että noin 50% äänestysikäisistä katalonialaisista kannattaa itsenäisyyttä. Hän esitti myös, että itsenäisyyden kannatus on vahvasti sidoksissa rakenteellisiin seikkoihin¹²⁵ ja siksi kannatuksen ei voida olettaa muuttuvan nopeasti suuntaan tai toiseen.

Myöskään Espanjan hallitus ja kuningas eivät säästy negatiiviselta kuvaukselta Torran esityksessä. Torran mukaan Espanjan hallitus on: ”käynyt taloudellista sotaa kansaamme vastaan vetämällä pois

¹²⁵ Kannatus on korkeinta hyvätuloisten ja maaseudulla asuvien keskuudessa. Samoin kannatus on korkeinta niiden henkilöiden keskuudessa, joiden kaikki isovanhemmat ovat katalonialaisia.

talletuksia pankeistamme ja kiristämällä yrityksiä muuttamaan pois Kataloniasta” ja ”suojelee kuningasta joka sen sijaan että toimisi tuomarina, käyttäytyi viime vuonna kuin kruunupäinen huligaani”. Yritykset ovat kyllä muuttaneet pääkonttoreitaan pois Kataloniasta itsenäisyysliikkeen seurauksena, mutta syynä on tuskin ollut Espanjan hallituksen painostus, vaan tieto siitä, että Katalonia jäisi ulos EU:sta, jos itsenäisyys toteutuisi (ks. s. 9-10).

Espanjan kuningas otti 3.10.2017 puheessaan kantaa Katalonian itsenäisyyspyrkimykseen ja tähän puheeseen Torraakin todennäköisesti viittaa. Kuten olen jo aiemmin kertonut, kuningas asettui puheessaan laillisuuden kannalle ja ilmaisi tukevansa niitä Katalonialaisia, jotka eivät toivo alueen itsenäistyvän (Felipe VI, 3.10.2017). Elliott (2018, 255) kuvaa tuota puhetta näin: ”hänen puheensa ei ollut hallituksen johtajan, vaan valtion päämiehen, jonka tehtävänä oli puolustaa laillisuutta ja perustuslakia”. Kun Felipe VI:ltä on toivottu tuomarin roolia – kuten Torra puheessaan tekee – Felipe VI on itse vastannut: ”en voi toimia välittäjänä niiden välillä, jotka rikkovat lakia ja niiden, jotka eivät. Minun tehtäväni on puolustaa perustuslakia ja Katalonian itsehallintolakia”¹²⁶ (E. E. 26.2.2018). Kaiken kaikkiaan on erittäin vaikea nähdä, että kuningas Felipe VI olisi käyttäytynyt tässä suhteessa ”kuin kruunupäinen huligaani”.

Myös olosuhteiden kuvauksessa Torra tuo esille itsenäisyysliikkeen väitetyn väkivallattomuuden (87-93, 136-139). Käsittelin tätä esitystä laajemmin ylempänä, arvopremissien yhteydessä. Tässä kohdin mainitsen sen verran, että mielenosoituksessa tai kokoontumisessa (jota Torra kutsuu täysin väkivallattomaksi) tuhottiin Espanjan poliisin ajoneuvoja ja ainakin jossain muissakin mielenosoituksissa on tapahtunut väkivaltaisia yhteenottoja. Suurin osa mielenosoituksista on toki ollut kiistatta rauhanomaisia. (Jóse Manuel Romero 15.2.2019; Jaana Lähteenmaa 15.12.2018.) Lienee perusteltua arvioida tämä osa olosuhteiden kuvauksesta jonkinlaiseksi *puolitotuudeksi*.

Osittain edelliseen liittyen, Torra ottaa puheessaan kantaa myös Espanjan rikoslakiin ja sen tulkintaan. Torran mukaan kapina- ja kansankiihotusrikokset, joista katalaanipoliitikkoja ja yhteiskunnallisia vaikuttajia syytetään, ovat keksittyjä eikä näitä rikoksia ole tapahtunut. Torra väittää, että: ”[k]oska molempien rikosten täytyy liittyä väkivaltaan, tuomarit ja syyttäjät keksivät ne [...] koska väkivaltaa ei esiintynyt ollenkaan eikä äänestäminen voi olla rikos.” Ja kysyy: ”[o]vatko espanjalaiset poliitikot, syyttäjät ja tuomarit lukeneet omaa rikoslakiaan?”.

¹²⁶ “Yo no puedo mediar entre quienes cumplen la ley y quienes no lo hacen. Yo estoy para defender la Constitución y el Estatut.” Käännös omani.

Tätä kirjoitettaessa (keväällä 2019) oikeudenkäynti, jossa käsitellään edellä mainittuja kysymyksiä, on juuri äskettäin alkanut. Tässä oikeudenkäynnissä arvioidaan (muiden asioiden ohella), onko väkivaltaa tapahtunut tai onko sitä tapahtunut niin paljon, että kapinan määritelmä täyttyy. Tästä on erilaisia mielipiteitä, kuten Torraakin tuo esille (146-148). Kuitenkin, kuten ylempänä olen esittänyt, jonkintasoista väkivaltaa on kyllä tapahtunut – vähintään pienessä mittakaavassa. Toisekseen ei ole selvää, kuinka tarkasti Torra itse on lukenut Espanjan rikoslakia. Nimittäin kansankiihotus on Espanjan rikoslaissa määritelty näin:

He, jotka (olematta mukana kapinarikoksessa) nousevat julkisesti ja mellakanomaisesti estääkseen *voimakeinoin TAI laittomin keinoin* auktoriteetteja, julkisia korporaatioita tai julkisia toimijoita toteuttamasta legitiimejä tehtäviään tai sopimuksiaan tai estääkseen hallinnollisten tai oikeudellisten päätösten toteutumisen, ovat syyllisiä kansankiihotukseen (Codigo Penal Español 1995, Título XXII, Capítulo I).¹²⁷

Mielestäni lienee selvää – kaiken tässäkin tutkimuksessa esitetyn valossa – että Katalonian itsenäisyysliikkeen johtohahmot ovat toimineet edellä siteeratusta laissa mainituin *littomin keinoin* tai tarkemmin ilmaistuna *laillisten väylien ulkopuolella*, vaikka väkivallan määrästä tai toteutumisesta voikin esittää eriäviä arvioita. Laki puhuu toki myös *mellakanomaisuudesta*. Tämä on hieman monitulkintainen käsite ja mellakanomaisuuden suhde väkivaltaan (tai väkivallan määrään) on tulkinnanvaraista. Espanjan vuoden 1995 rikoslain laadintaan osallistunut Diego López Garrido on kirjoittanut, että hän ei ole havainnut, että Kataloniassa olisi tapahtunut kapinaa, mutta kansankiihotusta¹²⁸, tottelemattomuutta ja julkisen vallan väärinkäyttöä kyllä (Diego López Garrido 28.3.2018). Torra myös käyttää puheessaan useissa kohtaa käsitettä *poliittinen vanki* (esim. 248). Hän vetoaa Amnesty Internationalin kannanottoon (149-152), mutta ei mainitse, että Amnesty International ei käytä vangituista katalaanipoliitikoista termiä poliittinen vanki tai mielipidevanki (José Marcos 9.11.2017).

Kokonaisuutena tarkastellen Torran puheen olosuhteiden kuvaus on sekoitus riidattomia faktoja (esim. kuvausta Katalonian talouden koosta 248-256), kiisteltyjä seikkoja tai puolitotuksia sekä suoranaisia virheitä ja todellisuuden kanssa ristiriidassa olevia kuvauksia. On selvää, että tutkittavan kaltaisessa poliittisessa puheessa toiminnan olosuhteet pyritään esittämään niin, että ne tukevat

¹²⁷ “Son reos de sedición los que, sin estar comprendidos en el delito de rebelión, se alcen pública y tumultuariamente para impedir, por la fuerza o fuera de las vías legales, la aplicación de las Leyes o a cualquier autoridad, corporación oficial o funcionario público, el legítimo ejercicio de sus funciones o el cumplimiento de sus acuerdos, o de las resoluciones administrativas o judiciales.” Käännös, kursivointi ja korostus omiani.

¹²⁸ Mellakassa 20.9.2018.

ehdotettavaa toimintaa. Torran esittämä olosuhteiden kuvaus sisältää kuitenkin niin suuren määrän erittäin kiistanalaisia väitteitä ja osia, joissa Torran näkemysten kanssa ristiriidassa oleva (laaja) materiaali on jätetty täysin huomiotta, että olosuhteiden kuvausta ei voida tulkita rationaalisesti vakuuttavaksi tai hyväksyttäväksi. Kuten olen ylempänä osoittanut, Torran esittämä olosuhteiden kuvaus ei monin paikoin kestä pienintäkään kriittistä tarkastelua ja riidattomat seikat ovat kuvauksessa harvassa. Jos olosuhteet olisi kuvattu neutraalimmalla tavalla, on mahdollista, että jokin muu tapa toimia kuin Torran esittämä näyttäytyisi kannatettavimmalta. Toisin sanoen, jos olosuhteiden kuvaus kyseenalaistetaan, myös olosuhteiden kuvausta seuraava loppupäätelmä (väite) asettuu kyseenalaiseksi (Fairclough & Fairclough 2013, 342). Kuten kerroin teoriataustaa käsittelevässä luvussa (ks. alaluku 3.4), olosuhteiden kuvauksen arvioinnissa voidaan kysyä, onko kuvauksessa otettu huomioon kaikki relevantit faktat, jotka voivat vaikuttaa päätökseen (parhaasta tavasta toimia). Tässä tapauksessa lienee selvää, että olosuhteiden kuvauksessa ei ole otettu huomioon suurta osaa relevanteista tiedoista, jotka olisivat olleet saatavilla. Tällainen kuvaus ei ole dialektisesti arvioiden rationaalisesti vakuuttava tai hyväksyttävä.

6.3 Kysymys keinoista

Onko totta, että ehdotettu toiminta voi (periaatteessa) johtaa maaliin? Tähän kysymykseen vastaamiseen vaikuttaa edellä esitetty perusteltu epäily, että tutkittavassa puheessa esitetyt maalit eivät ole ehdotetun toiminnan todellisia, aitoja maaleja. Tarkastelen kuitenkin tätä kysymystä lähtökohtaisesti (analyysin vuoksi) sillä oletuksella, että esitetyt maalit olisivat toiminnan todellisia maaleja.

Ensimmäisen argumentin esityksissä ja neljännessä argumentissa ehdotetun toiminnan maalina on poliittinen ratkaisu Katalonian tilanteeseen tavalla tai toisella muotoiltuna. Lisäksi ensimmäisen argumentin toisessa esityksessä poliittista ratkaisua on tarkennettu niin, että siihen kuuluvat Puigdemontin ja tämän hallituksen palauttaminen valtaan, seuraavaan taantumaaan varautunut Espanja ja ”[tilanne, jossa poliittiset vangit] on vapautettu ja päästetty palaamaan kotiin ja itsemääräämisoikeuttamme kunnioitetaan.” Esitin ylempänä, että nämä maalit – ikään kuin poliittisen ratkaisun lisäehtoina – vihjaavat jo siihen suuntaan, että Torran todellinen maali on

itsenäinen Katalonia eikä mikä tahansa poliittinen ratkaisu. Jätän kuitenkin tämän tässä kohdin tarkoituksella huomiotta.

Poliittisen ratkaisun saavuttamiseksi Torra ehdottaa ensimmäisessä argumentissa kansainvälistä sovittelua ja neljännessä argumentissa kansanäänestyksen järjestämistä. Ensimmäisen argumentin toisessa muotoilussa Torra tarkentaa sovitteluehdotustaan seuraavasti: ”Tarve kansainväliselle sovittelulle on näin ollen kaksiosainen: ensimmäiseksi, on tarve varmistaa, että poliittista ratkaisua tavoitellaan aktiivisesti. Toiseksi, on tarve varmistaa, että jos poliittinen ratkaisu Espanjan hallituksen kanssa koskaan hyväksytään, Madrid noudattaa sitä tämän jälkeen.” Ensimmäisen argumentin eri muotoilujen keinopremissit voidaan tiivistää näin: *jos kansainvälinen sovittelu toteutetaan, saavutetaan poliittinen ratkaisu.*

Jos tehdään oletus, että poliittinen ratkaisu – *per se* – on Torran todellinen maali, voidaanko se saavuttaa kansainvälisen sovittelun avulla? Tämä lienee periaatteessa tai ajatuksen tasolla mahdollista, joskin monien ennakkoehtojen täytyisi ensin täytyä. Jonkin kolmannen osapuolen sovittelu Espanjan keskushallituksen ja Katalonian aluehallituksen välillä implikoisi, että nämä osapuolet olisivat tasavertaisessa asemassa suhteessa toisiinsa – jota keskus- ja aluehallitus tai valtio ja siihen kuuluva autonominen alue eivät luonnollisesti ole. Osa espanjalaisista puolueista ja poliitikoista pitää sovittelua jo ajatuksen tasolla mahdottomana (Carlos E. Cué 6.2.2019). Esimerkiksi Espanjan entinen pääministeri Felipe González on sanonut, että jonkin valtion sisäisen ongelman ratkaisuun ei tarvitse eikä tule ottaa mukaan ulkopuolisia sovittelijoita (Anabel Díez 8.2.2019). Espanjalainen veteraanitoimittaja Iñaki Gabilondo (6.2.2019) esitti (viitaten tässä tutkimuksessa analysoitavaan Torran puheeseen), että välittäjän ottaminen mukaan Espanjan hallituksen ja Katalonian johdon neuvotteluihin voisi merkitä Espanjan ja Katalonian tasavertaisuuden tunnustamista, mikä sopisi Torralle erittäin hyvin ja on yksi tämän tavoitteista.

Torran esittämät tarkennukset sovitteluehdotukseen (”ensimmäiseksi, on tarve varmistaa, että poliittista ratkaisua tavoitellaan aktiivisesti. Toiseksi, on tarve varmistaa, että jos poliittinen ratkaisu Espanjan hallituksen kanssa koskaan hyväksytään, Madrid noudattaa sitä tämän jälkeen”) antavat ymmärtää, että hän tarkoittaa sovittelulla pikemminkin jonkinlaista painostusta ja valvontaa Espanjan hallituksen suuntaan. Kolmannessa argumentissa Torra esittääkin eksplisiittisesti, että tarvitaan ”julkista, poliittista painetta [jotta sovittelu tehtäisiin mahdolliseksi]”. Tässä argumentissa maali ei siis teknisesti tarkastellen ole poliittinen ratkaisu vaan tilanne, jossa sovittelu olisi

mahdollista, mutta tämä esitys vahvistaa kuvaa siitä, millaiseksi Torra näkee kansainvälisen väliintulon tai sovittelun roolin.

Voimakkaalla kansainvälisellä painostuksella jonkinlainen ratkaisu (tai tilanne, jossa sovittelu olisi mahdollista) voitaisiin ehkä saavuttaa. On kuitenkin epätodennäköistä, että Espanjan hallitusta pyrittäisiin painostamaan ratkaisuun, koska Euroopan johtavat poliittiset voimat ovat tähän mennessä tukeneet Espanjan keskushallitusta Katalonian tilanteen ratkaisemissa (Bernardo de Miguel 12.2.2019).

Myös neljännessä argumentissa maalina on Katalonian kysymyksen ratkaisu, mutta väitteessä ei esitetä kansainvälistä sovittelua vaan kansanäänestystä: "[Kansanäänestys] olisi siisti ja nopea ratkaisu." Näin keinopremissi on seuraava: *jos kansanäänestys toteutetaan, se ratkaisee Katalonian kysymyksen*. Onko siis periaatteessa mahdollista saavuttaa Katalonian kysymyksen ratkaisu kansanäänestyksen avulla?¹²⁹ Tässä tapauksessa tarkoitetaan Espanjan hallituksen kanssa sovittua kansanäänestystä ("Madrid torjuu systemaattisesti bilateraalisesti sovitun kansanäänestyksen").

Torra tuo puheessaan esille, että "Espanjan rikoslain mukaan itsenäisyyden julistaminen tai kansanäänestyksen järjestäminen eivät ole rangaistavia rikoksia". Itsenäisyyden julistaminen tai kansanäänestyksen järjestäminen (jos äänestyksen tarkoituksena on legitimoida irrottautuminen) ovat kuitenkin ristiriidassa Espanjan perustuslain kanssa ja tätä Torra ei mainitse. Hän esittää kuitenkin että "on mahdotonta uudistaa Espanjan perustuslakia". Hän siis toisaalta vaikuttaa ottavan huomioon perustuslain asettamat rajoitteet.

Jotta kansanäänestys Katalonian itsenäistymisestä voitaisiin järjestää, vaatisi se lähes varmasti muutoksia Espanjan perustuslakiin, lainsäädäntöön ja Katalonian itsehallintolakiin. Itsenäisyysmielisillä puolueilla ei ole riittävää enemmistöä tai tukea näihin lakimuutoksiin ja sen Torrakin vaikuttaa ainakin kiertäen myöntävän ("koska katalaanit ovat väestön vähemmistö, heidän itsemääräämisoikeuttaan ei koskaan tunnusteta"). Kansanäänestyksen järjestämisessä ei ole siis kyse pelkästään Espanjan hallituksen tahdosta vaan myös Espanjan perustavasta lainsäädännöstä. Espanjan hallitus voi tuskin hyväksyä kansanäänestyksen järjestämistä, jos tämä äänestys on ristiriidassa Espanjan perustuslain ja muiden säädösten kanssa.

¹²⁹ Oletettavasti Torra tarkoittaa äänestystä, jossa vain katalonialaiset (ei koko Espanjan väestö) äänestäisivät.

Edesmennyt Espanjan perustuslakituomioistuimen tuomari ja oikeustieteilijä Francisco Tomas y Valiente kirjoitti jo vuonna 1983 artikkelin ”La Defensa de la Constitución”, jossa hän kuvaa perustuslakituomioistuimen ja muiden instituutioiden (kuninkaan, armeijan ja hallituksen) roolia Espanjan perustuslaillisen järjestyksen puolustamisessa. Hän muistutti, että minkään autonomisen alueen mikään normi tai päätös ei voi ylittää perustuslakia. Lisäksi mikään laki tai säädös ei voi olla ristiriidassa perustuslain kanssa. Perustuslaki on säädöshierarkiassa ylimmällä tasolla. Demokraattisen valtion perustuslaki ei ole mikä tahansa säädös vaan kansan suvereniteetin juridinen ilmaus. (Tomas Y Valiente 1983.) Toinen Espanjan perustuslakituomioistuimen entinen tuomari Manuel Aragón Reyes lausui El País-lehden haastattelussa, että koko kansakunnan ja jonkin autonomisen alueen välillä ei voi olla legitimitteettien törmäystä, koska jonkin autonomisen alueen väestö ei ole suvereeni (toisin kuin perustuslain mukaan koko Espanjan kansa) (Carlos E. Cué, 3.7.2014; Constitución Española 1978, art. 1).

Elliott (2018, 240) kuvaa eroa (usein vertailtujen) Skotlannin ja Katalonian välillä seuraavasti: Kirjoitetun perustuslain puuttuminen mahdollistaa Iso-Britannian hallitukselle enemmän liikkumavaraa Skotlannin aseman suhteen. Minkä tahansa Espanjan hallituksen taas olisi poliittisesti mahdotonta sallia jollekin Espanjan autonomisista alueista mahdollisuus järjestää yksipuolisesti kansanäänestys itsenäisyydestään. Näin suuri muutos vaatisi perustuslain muuttamista, mikä vuorostaan edellyttäisi merkittävän määränemmistön hyväksyntää Espanjan kaksikamarisessa parlamentissa.

Tarkemmin kansanäänestystä (Katalonian itsenäisyydestä) rajoittavat ainakin seuraavat säädökset. Ensimmäiseksi: kansanäänestysten järjestäminen kuuluu Espanjan perustuslain mukaan vain keskusvallalle rajattuihin kompetensseihin, jolloin Katalonian aluehallinto ei voi omalla päätöksellään järjestää kansanäänestystä (Constitución Española 1978, art. 149). Toiseksi: Katalonian itsehallintolain muuttaminen vaatii kahden kolmasosan enemmistön hyväksynnän Katalonian alueparlamentissa ja tämän jälkeen Espanjan parlamentin hyväksynnän ja tämän jälkeen kansanäänestyksen (Estatuto de Autonomía de Cataluña 2006, art. 222). Kolmanneksi: ”Espanjan perustuslaki perustuu Espanjan kansakunnan purkamattomalle yhtenäisyydelle. Espanja on kaikkien espanjalaisten yhteinen ja jakamaton isänmaa”¹³⁰ (Constitución Española 1978, art. 2). Katalonian irtautuminen on siis itsessään suoraan ristiriidassa Espanjan perustuslain kanssa. Katalonian

¹³⁰ ”La Constitución se fundamenta en la indisoluble unidad de la Nación española, patria común e indivisible de todos los españoles”. Käännös omaní.

itsenäisyysliike on jo tähän mennessä jättänyt huomiotta kaikki edellä kuvatut lailliset rajoitteet. Näin ei liene missään mielessä epäselvää, onko itsenäisyysliike asettunut ”täysin oikeuden ja demokratian ulkopuolelle”¹³¹ kuten Felipe VI kuvasi puheessaan 3.10.2017.

Edellisten esteiden lisäksi voidaan vain arvailla, miten itsenäisyysliike reagoisi, jos hypoteettisen, laillisen ja sovitun kansanäänestyksen tulos olisikin halu pysyä osana Espanjaa. Vaikka tässä puheessa maaleina esitetään poliittinen ratkaisu *ylipäättään*, voidaan esittää vahva epäily kelpaisiko Torralle ja itsenäisyysliikkeelle jokin muu ratkaisu kuin itsenäisyys. Neljännessä argumentissa Torra torjuu muita mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja: ”Joko Espanja antaa Katalonian mennä tai neuvottelee vilpittömästi. Mikään muu vaihtoehto ei ole mahdollinen.”; ”on mahdotonta uudistaa Espanjan perustuslakia, ja koska katalaanit ovat väestön vähemmistö, heidän itsemääräämisoikeuttaan ei koskaan tunnusteta. Uusi itsehallintolaki olisi absurdia kaikille viime vuoden itsemääräämisoikeuskansanäänestyksen ja itsenäisyysjulistuksen jälkeen”. Näin voidaan olettaa, että ainoa ratkaisu, joka Katalonian itsenäisyysliikkeelle ja Torralle kelpaa, on Katalonian itsenäisyys. Torra vaikuttaa olettavan, että mahdollinen Espanjan hallituksen kanssa sovittu kansanäänestys tarkoittaisi varmasti itsenäisyysmielisen kannan voittoa, mikä tosiasiasa ei ole missään mielessä varmaa. Torra myös esittää, että Espanjan hallituksen tulisi neuvotella vilpittömästi (258). Voidaankin kysyä, onko Torralle vain Katalonian itsenäisyyteen tähtäävä neuvottelu ”vilpittömä”, jos kerran muut ratkaisut eivät tule kyseeseen.

PSOE:n veteraanipoliitikko ja pitkäaikainen Madridin aluehallituksen presidentti Joaquín Leguina on esittänyt mielenkiintoisen ajatusleikin liittyen hypoteettiseen kansanäänestykseen Katalonian itsenäisyydestä. Jos hypoteettisessa kansanäänestyksessä *kyllä* (itsenäisyydelle) voitaisi, olisiko äänestyksen tulos peruttavissa (toisella kansanäänestyksellä)? Hyvin suurella todennäköisyydellä ei olisi. Entä jos äänestyksessä *ei* voitaisi? Tällöin äänestys olisi uusittavissa (eli *ei*-kanta peruttavissa). (Leguina 2014, 198.) Toisin sanoen on siis epätodennäköistä, että kansanäänestyksen perusteella itsenäistynyt Katalonia voisi järjestää uuden äänestyksen, jonka tuloksen perusteella se liittyisi takaisin Espanjan yhteyteen. Toisaalta taas, jos *ei* (itsenäisyydelle) kanta voitaisi, itsenäisyysmieliset puolueet voisivat periaatteessa vaatia uutta äänestystä *niin monta kertaa*, että *kyllä* voitaisi. Tässä kohtaa yhtäläisyydet Skotlannin itsenäisyyspyrkimykseen ja Britannian EU eroon lienevät lukijalle selviä. Leguina esittää myös, että hypoteettisessa itsenäisessä Kataloniassa vain

¹³¹ “(...) se han situado totalmente al margen del derecho y de la democracia.” Käännös omaní.

itsenäisyysmieliset puolueet ja poliittiset voimat olisivat mahdollisia. Itsenäisyyttä vastustavat puolueet eivät voisi nousta hallitsemaan itsenäistä Kataloniaa. (Leguina 2014, 198.) Ajatuksen tasolla voidaan pohtia, voisiko esimerkiksi Katalonian itsenäisyyttä vastustava Ciudadanos-puolue¹³² nousta hallitsemaan hypoteettista itsenäistä Kataloniaa. Voiko missään valtiossa hallitukseen nousta puolue, joka vastustaa kyseisen valtion olemassaoloa itsenäisenä ja suvereenina entiteettinä? Voisiko tällainen puolue olla edes sallittu?

Kaiken kaikkiaan kansanäänestys vaikuttaa – ainakin kirjoitushetkellä – epärealistiselta ratkaisulta Katalonian kysymykseen. Irtautumiseen tähtäävä kansanäänestys on (muiden rajoitteiden lisäksi) ristiriidassa Espanjan perustuslain kanssa ja on lisäksi epäselvää, toisiko kansanäänestys minkäänlaista lopullista ratkaisua, jos sen tulos olisi itsenäisyysliikkeen tavoitteille negatiivinen. Kuten olen tuonut esille, vaikka Torra esittää puheessaan tavoitteeksi (maaliksi) poliittisen ratkaisun (itsessään), puheen muut elementit ja laajemman kontekstin tarkastelu viittaavat siihen, että vain Katalonian itsenäisyys olisi ratkaisu, jonka Torra ja Katalonian itsenäisyysliike voivat hyväksyä.

Torran toisessa argumentissa maalina on Euroopan selviäminen pitkällä tähtäimellä ja toimintaehdotuksena Sveitsin esimerkin seuraaminen ("Euroopan tulisi ottaa oppia sveitsiläisiltä selvitäkseen pitkällä tähtäimellä"). Keinopremissi on siis seuraava: *jos Eurooppa ottaa oppia sveitsiläisiltä, se selviää pitkällä tähtäimellä*. Sveitsi on monella mittarilla menestynyt, toimiva ja hyvinvoiva valtio, joten Sveitsin esimerkin seuraamisesta tuskin olisi ainakaan haittaa. Toinen kysymys on, onko Sveitsin esimerkin seuraaminen millään tasolla riittävä tai välttämätön keino Euroopan selviytymisen varmistamiseen (mitä tällä sitten tarkkaan ottaen tarkoitetaan). Voidaan siis sanoa, että Sveitsin esimerkin seuraaminen ja sveitsiläisiltä opin ottaminen voivat sinänsä olla kannatettavia keinoja, mutta on epätodennäköistä, että nämä keinot yksin olisivat riittäviä tai välttämättömiä Euroopan selviämisen varmistamiseksi – eli toteuttaisivat Torran maalin.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että vaikka Torran ehdottamat keinot voisivat – *optimaalisissa olosuhteissa ja useiden lisäehtojen täytyessä* – periaatteessa toteuttaa puheessa esitetyt maalit, ne eivät kirjoitushetkellä vaikuta realistisilta (ja toisessa argumentissa riittävilta ja tarpeellisilta) keinoilta tavoitteiden toteuttamiseksi. Toisin sanoen Torran argumenttien keinopremissit ovat heikkoja.

¹³² Ciudadanos oli kirjoitushetkellä edellisten vaalien (21.12.2017) suurin puolue (Generalitat de Catalunya 2017).

6.4 Kysymys maaleista

Ovatko esitetyn toiminnan tavoitellut seuraukset (maalit) hyväksyttävissä? Torran puheessa lausuttuja maaleja ovat poliittinen ratkaisu Katalonian kysymykseen, seuraavaan taantumaa varautunut Espanja, Euroopan selviäminen pitkällä tähtäimellä ja tilanne, jossa sovittelu (Katalonian ja Espanjan välillä) olisi mahdollista. Torra myös ikään kuin tarkentaa maalejaan niin, että niihin kuuluvat Carles Puigdemontin hallituksen palauttaminen valtaan ja sellaisen tilanteen saavuttaminen, jossa ”poliittiset vangit” on vapautettu ja Katalonian ”itsemääräämisoikeutta” kunnioitetaan. Itsemääräämisoikeuden käsitettä ja Torran tulkintaa siitä on käsitelty laajasta ylempänä.

Pois lukien maalien tarkennukset, Torran maalit näyttävät lähtökohtaisesti hyväksyttäviltä. Tähän kysymykseen vastaamisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon aiemmin esitetty perusteltu epäily siitä, että puheessa esitetyt maalit eivät ole argumentoijan aitoja ja todellisia maaleja. Lisäksi maalien tarkennukset vaativat osakseen tarkempaa tarkastelua tämän kysymyksen tiimoilta. On kyseenalaista, voiko sellaista tavoitetta pitää hyväksyttävänä, johon sisältyy vakavista, valtiopetoksellisista rikoksista (tässäkin tutkimuksessa esitetyistä syistä) perustellusti epäiltyjen henkilöiden palauttaminen korkeisiin poliittisiin virkoihin. Puigdemontin ja hänen hallituksensa epäillyistä rikoksista tekee erityisen vakavia se, että nämä henkilöt ovat itse edustaneet virassaan valtiovaltaa. Kuten Felipe VI ilmaisi 3.10.2017:

Päätöksillään he ovat systemaattisesti haavoittaneet laillisesti ja legitimitä hyväksytyjä normeja, osoittaen kestäväntöntä epälojalisuutta valtiovaltaa kohtaan. *Valtiovaltaa, jota tarkalleen ottaen nämä viranomaiset itse edustavat Kataloniassa.*¹³³

Myös Espanjan rikoslaissa esimerkiksi kansankiihotuksesta annettava tuomio (jos syytetty todetaan syylliseksi) on kovempi, jos tekijä on viranomainen (Codigo Penal Español 1995, Título XXII, Capítulo I, art. 545). Myös Torran esityksen ”poliittiset vangit”¹³⁴ ovat syytteessä edellä mainituista vakavista rikoksista, joten maalina heidän vapauttamisensa – ennen kuin oikeusistuimien on ratkaissut heidän syyttömyytensä tai syyllisyytensä – olisi kyseenalaista. García Roca totesi seminaarissa Helsingissä

¹³³ “Con sus decisiones han vulnerado de manera sistemática las normas aprobadas legal y legítimamente, demostrando una deslealtad inadmisible hacia los poderes del Estado. Un Estado al que, precisamente, esas autoridades representan en Cataluña.” Käännös ja kursivointi allekirjoittaneen.

¹³⁴ Tämän termin käyttöä on käsitelty ylempänä.

21.3.2019, että tuomiot Katalonian itsenäisyysliikkeen johtohenkilöille ovat todennäköisesti väistämättömiä, koska he ovat vapaasta tahdostaan asettuneet laillisuuden ulkopuolelle ja jättäneet huomiotta toistuvat perustuslakituomioistuimen ja Espanjan hallituksen varoitukset usean vuoden aikana.

Maalina tilanne, jossa sovittelu olisi mahdollista, kuulostaa itsessään hyväksyttävältä. Tähän samoin kuin todennäköiseen argumentoijan aitoon maaliin – Katalonian itsenäisyyteen – liittyy pikemminkin seuraavaan käsiteltävään kysymykseen liittyviä ongelmia. Seuraavassa kysymyksessä käsittelen ehdotetun toiminnan riskejä. Toisin sanoen toiminnan mahdollisia sivuvaikutuksia tai vaikutuksia, joihin ei suoranaisesti pyritä (toisin kuin maaleihin), mutta jotka tulee siitä huolimatta ottaa huomioon ehdotettua toimintaa arvioitaessa. Maaleina tilanne, jossa sovittelu olisi mahdollista ja Katalonian itsenäisyys (todennäköisenä aitona maalina), ovat itsessään (irrotettuina kontekstistaan) periaatteessa hyväksyttäviä päämääriä, mutta näitä tavoiteltaessa voi syntyä suuria sivuvaikutuksia, jotka on otettava huomioon. On toki myös selvää, että tavoiteltujen vaikutusten ja tahattomien vaikutusten erottaminen ei ole aina täysin yksiselitteistä.

6.5 Kysymys riskeistä

Ovatko esitetyn toiminnan tahattomat (mutta odotettavissa olevat) seuraukset (riskit) hyväksyttävissä? Torra ehdottaa puheessaan pääpiirteittäin kansainvälistä sovittelua, poliittista painostusta (kohdistettuna Espanjaan), kansanäänestystä (Katalonian itsenäisyydestä) ja mallin ottamista Sveitsistä.

Sen lisäksi, että näillä ehdotuksilla tavoitellaan lausuttuja maaleja (ja todennäköisesti Katalonian itsenäisyyttä, vaikka tätä ei maalia ei tuoda eksplisiittisesti esiin), ehdotettu toiminta (toteutuessaan) johtaisi todennäköisesti tahattomiin sivuvaikutuksiin. On siis arvioitava ovatko ehdotetun toiminnan riskit hyväksyttävissä toiminnalla mahdollisesti saavuttavien maalien ”hinnaksi”. Toisin sanoen on punnittava painavatko ehdotetun toiminnan mahdolliset (negatiiviset) sivuvaikutukset vai ehdotetulla toiminnalla tavoitellut (positiiviset) vaikutukset enemmän. Kysymyksen riskeistä voisi myös muotoilla tai sitä voisi laajentaa seuraavasti: jos esitetyllä toiminnalla saavutetaan sille asetetut tavoitteet (maalit), ovatko maalien saavuttamisesta aiheutuvat tai siihen kiinteästi liittyvät muut vaikutukset hyväksyttävissä? Näin laajennettuna

kysymys tai kysymykset ottavat paremmin huomion kaikki mahdolliset sivuvaikutukset, joita ehdotettu toiminta *itsessään tai johtaessaan tavoitteeseensa* voi aiheuttaa.

Olen jo ylempänä käsitellyt – tai ne ovat ainakin osittain tulleet esiin – vaikutuksia, joita Torran ehdottama toiminta voi aiheuttaa. Samoin esiin on tullut sivuvaikutuksia, jotka (todennäköisesti) liittyisivät Torran maalien toteutumiseen. Pyrin tässä kohdin kuitenkin vielä tarkentamaan riskien ja sivuvaikutusten arviointia.

Mitä sivuvaikutuksia kansainvälinen sovittelu sekä Torran ensimmäisen argumentin ehdotuksena että kolmannen argumentin maalina (tilanne, jossa sovittelu on mahdollista) voi aiheuttaa? Ensinnäkin kansainvälinen sovittelu implikoisi vahvasti, että Espanjan hallitus ja Katalonian aluehallitus olisivat tasavertaisessa asemassa. Kuten ylempänä kirjoitin, esimerkiksi toimittaja Iñaki Gabilondo pitää selvänä, että Torra tavoitteleeikin tätä vaikutusta ja Katalonian aluehallituksen nostamista (ainakin symbolisesti) samalla tasolle Espanjan hallituksen kanssa. Näin aluehallituksen aseman symbolinen nostaminen tuskin olisi sovittelun tahaton sivuvaikutus, vaan pikemminkin sidoksissa Torran (todennäköiseen) aitoon maaliin eli Katalonian itsenäisyyteen.

Samaan tapaan Espanjaan kohdistettu poliittinen painostus olisi todennäköisesti omiaan laskemaan Espanjan kansainvälistä asemaa ja arvostusta. Lienee perusteltua olettaa, että tämä sopisi Torralle ja itsenäisyysmielisille hyvin, koska nämä ovat muutoinkin (kuten Torra käsiteltävässä puheessa) pyrkineet esittämään Espanjan erittäin negatiivisessa valossa. Espanjan kansainvälisen arvostuksen lasku olisi ikään kuin poliittisen painostuksen (itsenäisyysmielisten kannalta positiivinen) sivuvaikutus.

Torran ehdottaman toiminnan sivuvaikutukset voivat siis näyttäytyä positiivisina, jos niitä tarkastellaan itsenäisyysmielisten näkökulmasta. Torran ehdotuksiin liittyy kuitenkin samankaltaisia sivuvaikutuksia kuin Torran (todennäköisen) aidon maalin, Katalonian itsenäisyyden, saavuttamiseen. Sen lisäksi, että Katalonian hypoteettiseen itsenäisyyteen liittyvät vaikutukset (taloudelliset ja poliittiset) olisivat Katalonialle itselleen erittäin negatiivisia, vaikutukset olisivat negatiivisia koko Espanjalle ja myös Euroopalle (Elliott 2018, 271; Leguina 2014; ks. myös s. 9, 66). Esimerkiksi Jean-Claude Juncker on todennut, että Katalonian hypoteettinen itsenäisyys voisi kannustaa muiden alueiden nationalistisia liikkeitä lisäämään ponnistuksiaan itsenäisyyden saavuttamiseksi, mikä taas voisi johtaa pahimmassa tapauksessa Euroopan pirstaloitumiseen (Sam Jones & Daniel Boffey, 13.10.2017).

Jo nyt Katalonian itsenäisyyspyrkimykset ovat aiheuttaneet tiettyjä eurooppalaista yhteistoimintaa ja viranomaisyhteistyötä heikentäviä vaikutuksia. Tästä esimerkkinä on se, että eurooppalaiset luovutuskäytännöt eivät ole toimineet tavanomaiseen tapaan Carles Puigdemontin kohdalla ja häntä ei ole luovutettu Espanjaan.¹³⁵ Myös Torra mainitsee tästä puheessaan (156-157). El País on uutisoinut, että lähteet Espanjan korkeimmassa oikeudessa¹³⁶ pitävät käsittämättömänä, että saksalainen toisen asteen tuomioistuim (jonka vastine Espanjassa olisi provinssin oikeusistuim) on ryhtynyt tarkastelemaan – ilman suoria todisteita – onko Puigdemont syyllistynyt kapinarikokseen vai ei. Euroopan laajuinen pidätysmääräys¹³⁷ perustuu normaalisti eurooppalaisten tuomarien väliseen luottamuksen periaatteeseen, ja korkeimman oikeuden lähteet kertovat, että Espanja harvoin kyseenalaistaa teot, joihin muiden maiden tuomarit perustavat luovutuspyyntönsä. Saksalaisen tuomioistuimen olisi tullut tarkastella vain sitä, ovatko rikokset, joista Puigdemontia syytetään, rikoksia myös Saksan lain mukaan (ei siis sitä, onko näitä rikoksia tapahtunut). Saksalainen syyttäjä puolsi luovuttamista ja syyttäjän mukaan kapinarikoksen (jonka perusteella Puigdemontia pyydettiin luovutettavaksi Espanjaan) vastine on Saksan laissa *maanpetos*¹³⁸. (José Antonio Hernández 6.4.2018.)

Katalonian itsenäisyysliike on kuvaavasti saanut tukea Euroopan yhtenäisyyttä vastustavilta voimilta (ks. s. 69-70). On huomattavaa, että ainakin Venäjä on tukenut Katalonian itsenäisyysliikettä myös käytännön tasolla levittämällä disinformaatiota (El Confidencial, 10.11.2017; EU vs Disinfo, 7.10.2017; David Alandete, 1.10.2017; Ana Carbajosa, 14.5.2018). Euroopan yhtenäisyyttä vastustaville voimille sopii enemmän kuin hyvin, että yksi Euroopan demokratioista esitetään virheellisesti jonkinlaiseksi kolmannen maailman diktatuuriksi ja että Euroopan (erityisesti Euroopan unionin) sisälle kyetään aiheuttamaan hajaannusta.

Leguina (2014, 208) on tuonut esille Katalonian itsenäisyyspyrkimysten taloudellisten ja oikeudellisten vaikutusten lisäksi erään kriittisen huomion hypoteettisen Katalonian itsenäistymisen sivuvaikutuksista. Jokaisella kansalaisella on oikeus olla tulematta karkotetuksi omasta kotimaastaan ja oikeus pitää kansalaisuutensa. Nämä oikeudet voisivat olla uhattuina, jos Katalonia itsenäistyi ja sen alueelle jäisi suuri itsensä espanjalaiseksi tunteva väestö. Joutuisiko tämä väestö

¹³⁵ Pähkinänkuoressa Puigdemont olisi suostuttu luovuttamaan Espanjaan julkisten varojen väärinkäytön perusteella, mutta ei kapinarikoksen perusteella.

¹³⁶ El Tribunal Supremo

¹³⁷ Euroorden

¹³⁸ Alta traición

Katalonian itsenäistymistilanteessa muuttamaan pois kotiseuduiltaan tai luopumaan Espanjan kansalaisuudestaan?

Torran ehdotuksista kansanäänestys Katalonian itsenäisyydestä ei ehkä aiheuttaisi *itsessään* erityisen vakavia sivuvaikutuksia, jos se toteutettaisiin laillisesti ja sovitusti, mikä taas vaatisi useiden ehtojen täyttymistä (ks. alaluku 6.3). Toisaalta Leguina (2014, 197) pitää kansanäänestyksen riskinä sitä, että vaatimukset vastaavista äänestyksistä leviäisivät myös muille Espanjan autonomisille alueille. Hypoteettinen kansanäänestys toimisi näin suoraan institutionaalista tasapainoa heikentävästi.

Lienee selvää, että on osin subjektiivista, mitkä vaikutukset tai sivuvaikutukset ovat positiivisia ja mitkä negatiivisia – mitkä vaikutukset hyväksyttäviä ja mitkä epähyväksyttäviä. Voidaan kuitenkin sanoa, että Torran ehdotusten riskit ja sivuvaikutukset ovat joka tapauksessa merkittäviä (eivätkä ainakaan allekirjoittaneen näkökannasta näyttäytyä hyväksyttäviltä). Fairclough ja Fairclough (2012, 63-64) tuovat esiin, että jos voidaan osoittaa argumentissa ehdotetun toiminnan aiheuttavan todennäköisesti vakavia negatiivisia seurauksia, argumentin väite (ehdotettu toiminta) torjutaan. Tämä on vahvin tapa peitota esitetty käytännöllinen argumentti. Tulkintani mukaan Torran argumenttien kohdalla voidaan esittää arvio, että Torran ehdottama toiminta aiheuttaa (tai voi aiheuttaa) niin merkittäviä *negatiivisia seurauksia*, että Torran ehdottama toiminta tulee torjua.

On myös huomattava, että Torran puheen maalit ja toimintaehdotukset ovat ainakin osin ristiriidassa jopa keskenään. Maaleina Euroopan selviäminen pitkällä tähtäimellä (argumentti 2) ja seuraavaan taantumaan varautunut Espanja (argumentti 1) eivät sovi kovinkaan hyvin yhteen niiden vaikutusten kanssa, joita Torran ehdottama toiminta ja Katalonian itsenäistyminen (todennäköisenä aitona maalina) aiheuttavat tai voisivat aiheuttaa. Kuten toin ylempänä esille, jo itsenäisyyspyrkimykset itsessään aiheuttavat tai ovat aiheuttaneet vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa Torran maalien kanssa. Isabela Fairclough (2016, 65) kirjoittaa, että toiminta, joka vaarantaa omat esitetyt maalinsa, on tulkittavissa järjenvastaiseksi ja epärationaaliseksi. Näin Torran ehdottama toiminta näyttäytyy ainakin joiltain osin epärationaalisenä. Toisaalta, jos oletetaan, että aidosti Torran toimintaehdotuksia pohjustaa ja motivoi maalina *ainoastaan* tai *lähes ainoastaan* Katalonian itsenäistyminen – eli Espanjan ja Euroopan hyvinvointi on otettu esitykseen mukaan vain *retorisista syistä* – Torran puheen ristiriitaisuudet muuttuvat ymmärrettävämmiksi.

6.6 Kysymys toimintavaihtoehtoista

Onko ehdotettu toiminta – valittuna muiden järkevien vaihtoehtojen joukosta – paras tapa toimia? Viimeisenä kysymyksenä käsittelen Torran esittämien toimintavaihtoehtojen suhdetta muihin (muiden esittämiin) toimintaehdotuksiin. Jos tehdään ikään kuin analyysin vuoksi oletus, että Torran todellinen ja aito maali on poliittinen ratkaisu – *mikä vain poliittinen ratkaisu* – voidaan tarkastella laajemmin muita ehdotettuja ratkaisumahdollisuuksia Katalonian kriisiin. Todennäköisesti Torran aito maali on Katalonian itsenäisyys, joka voi toki samalla olla *ratkaisu* Katalonian tilanteeseen. On kuitenkin mielestäni analyttisesti mielenkiintoisempaa tarkastella mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja niin, että maaliksi otetaan (tai oletetaan) poliittinen ratkaisu *per se* kuin tarkastella parhaita keinoa Katalonian itsenäisyyden saavuttamiseen.

Keskityn Torran puheen maaleista *Katalonian tilanteen ratkaisuun* ja jätän *taantumaan varautuneen Espanjan ja Euroopan selviämisen* pienemmälle huomiolle. Euroopan selviäminen (mitä tällä tarkoitetaankaan) ja taantumaan varautunut, taloudellisesti vahva Espanja voidaan toteuttaa niin monilla keinolla, etten näe hedelmälliseksi näiden laajempaa perkaamista. Keskityn siis Torran argumentoinnin (ja samalla tutkimukseni) päälinjaan, jossa Katalonian tilanteen ratkaisu toimii maalina (tavalla tai toisella). Pääpiirteittäin Torra ehdottaa Katalonian tilanteeseen ratkaisuksi kansainvälistä sovittelua, Espanjan poliittista painostamista ja kahdenvälisesti sovittua kansanäänestystä Katalonian itsenäisyydestä. Edellisten lisäksi Torra ottaa puheessaan esille muitakin vaihtoehtoja, jotka tietysti kytkeytyvät varsinaisiin toimintaehdotuksiin (väitteisiin). Hän esittää, että Espanjan tulisi joko ”antaa Katalonian mennä” tai neuvotella ”vilpittömästi”. Torran mielestä ”[m]ikään muu vaihtoehto ei ole mahdollinen”. Lisäksi hän ottaa esille ikään kuin Espanjan hallinnon tai itsenäisyyden vastustajien esittämiä vaihtoehtoa, jotka hän sitten torjuu:

”[O]n mahdotonta uudistaa Espanjan perustuslakia, ja koska katalaanit ovat väestön vähemmistö, heidän itsemääräämisoikeuttaan ei koskaan tunnusteta. Uusi itsehallintolaki olisi absurdia kaikille viime vuoden itsemääräämisoikeuskansanäänestyksen ja itsenäisyysjulistuksen jälkeen.”

Tutkittavassa puheessa tulee esille kattava valikoima mahdollisia toimintavaihtoehtoja. Tältä osin Torran puhe on dialektisesti arvioiden kehuttava. Argumentti on vahvempi, jos voidaan näyttää, että argumentin taustalla olevassa järkeilyssä on otettu huomioon mahdolliset vasta-argumentit, vastaväitteet ja muut ehdotukset (Fairclough & Fairclough 2012, 132). Torra ottaa puheessaan

kiitettävästi esille muita toimintavaihtoehtoja ja ainakin osin myös vaihtoehtojen seurauksia.¹³⁹ Faiclough ja Fairclough (2012, 17, 36-39, 132, 237) tuovat toistuvasti esille, että argumentti on dialektisesti vahvempi, jos argumentoija esittää ottaneensa järkeilyssään huomioon myös ehdottamansa toiminnan mahdolliset negatiiviset seuraukset. Torra ottaa eri vaihtoehtojen seurauksia kyllä jollain tasolla huomioon, mutta jättää paljolti huomioimatta itse ehdottamansa toiminnan seurauksia. Viidennessä argumentissa hän tosin ilmaisee, että: "[j]otkut tulevat leimaamaan tämän [pyrkimyksen itsemääräämiseen ilman Madridin hyväksyntää] yksipuoliseksi" ja käsittelee näin ehdotustensa yhtä mahdollista negatiivista seurausta. Kaiken kaikkiaan laaja vaihtoehtojen ja osin myös toiminnan seurausten käsittely vahvistaa Torran argumentteja ja tekee niistä rationaalisesti vakuuttavampia.

Jos vedämme yhteen koko puheessa tavalla tai toisella esiintuodut toimintavaihtoehdot, jotka tavalla tai toisella tähtäävät Katalonian tilanteen tai kriisin ratkaisuun, muodostuu seuraava lista: 1. kansainvälinen sovittelu, 2. Espanjan poliittinen painostaminen, 3. kansanäänestys Katalonian itsenäisyydestä, 4. Espanjan perustuslain uudistaminen ja/tai uusi Katalonian itsehallintolaki, 5. Espanjan ja Katalonian hallintojen välinen dialogi¹⁴⁰ ja 6. Katalonian päästäminen menemään¹⁴¹. Näistä viimeinen on monitulkintaisempi, mutta mielestäni Torra tarkoittaa sitä, että Katalonian annetaan itsenäistyä tai sitä, että Katalonian sallitaan järjestää kansanäänestys itsenäisyydestään. Tämä esitys siis kytkeytyy listan edeltäviin vaihtoehtoihin. Ainoa suhteellisen laajasti (mediassa ja muutoin) käsitelty vaihtoehto tilanteen ratkaisemiseksi, joka edeltävästä listasta puuttuu, on Espanjan valtiorakenteen muuttaminen federalistiseksi (ks. esim. José Marcos, 25.9.2018). Toisaalta Espanjan perustuslain ja Katalonian itsehallintolain muuttaminen voivat myös tarkoittaa muutosta federalismiin tai sitä kohti. Lisäksi Torra viittaa lyhyesti federalismiin Sveitsiä koskevassa kuvauksessaan (31-34).

Ovatko Torran toimintaehdotukset (väitteet) sitten, valittuna muiden järkevien vaihtoehtojen joukosta, parhaita tapoja toimia? Tai, mikä ylipäätään olisi paras tapa toimia, jos tavoitteena on Katalonian tilanteen ratkaiseminen? Mitä eri vaihtoehtoihin kytkeytyviä esityksiä on tehty tai miten

¹³⁹ Neljännessä argumentissa Torra esittää näkemyksensä seurauksista, jotka ovat odotettavissa, jollei hänen ehdottamiaan ratkaisuita toteuteta: "[n]iin kauan, kun Kataloniassa on poliittisia vankeja ja maanpakolaisia ja meidän itsemääräämisoikeutemme torjutaan, sekä Katalonia että Espanja tulevat kärsimään poliittisesta epävakaudesta".

¹⁴⁰ Torra todennäköisesti viittaa yleisemminkin esillä olleeseen dialogivaihtoehtoon tässä lauseessa: "[j]oko Espanja antaa Katalonian mennä tai neuvottelee vilpittömästi".

¹⁴¹ Ks. edellinen alaviite.

eri vaihtoehtoja on kommentoitu? Edeltävän listan kolmea ensimmäistä kohtaa eli Torran varsinaisia toimintaehdotuksia (väitteitä) on käsitelty suhteellisen laajasti ylempänä muiden kysymysten käsittelyn puitteissa (erityisesti alaluvuissa 6.3 ja 6.5). Tässä tarkastelussa paljastui erinäisiä ongelmia ja esteitä, jotka rajoittavat näiden ehdotusten toteuttamista ja aiheuttavat sen, että näillä ehdotuksilla jonkinlaisen ratkaisun saavuttaminen on vähintään epätodennäköistä. Samoin listan kohtaa 6. on käsitelty ylempänä (alaluvut 6.3 ja 6.5). Tästä syystä keskityn seuraavaksi erityisesti listan kohtien 4. ja 5. tarkasteluun.

Torran mukaan Espanjan perustuslain uudistaminen on mahdotonta ja uusi Katalonian itsehallintolaki olisi absurdia. Todellisuudessa Espanjan perustuslakia voidaan uudistaa (niin kuin muissakin läntisissä demokratioissa), mutta perustuslain muuttaminen toteutetaan vaikeutetussa lainsäädäntöjärjestyksessä (Constitución Española 1978, título X). Perustuslain muuttaminen vaatii siis laajaa konsensusta. Samoin Katalonian itsehallintolain muuttaminen vaatii kahden kolmasosan enemmistön hyväksynnän Katalonian alueparlamentissa ja tämän jälkeen Espanjan parlamentin hyväksynnän ja tämän jälkeen kansanäänestyksen (Estatuto de Autonomía de Cataluña 2006, art. 222). Tässä mielessä – Torran näkökulmasta – näiden perustavien säännösten uudistaminen todella on mahdotonta (tai absurdia), koska Katalonian itsenäisyysliikkeellä ei ole tarvittavaa poliittista ja sosiaalista tukea takanaan haluamiensa muutosten toteuttamiseen. Tästä ei luonnollisesti voi syyttää Espanjan institutionaalisia rakenteita, jotka toimivat – osana länsimaista perustuslakitraditiota – juuri kuten on tarkoitettu. Lienee itsestään selvää, että perustuslainsäätämisyjärjestys on syystä vaikeutettu.

Leguina (2014, 196, 213-2016) käsittelee Espanjan perustuslain muutosehdotuksia ja tuo esille, että Espanjan perustuslakiin olisi mahdollista lisätä klausuuli, joka mahdollistaisi jonkin alueen eron. Tällöin Espanjan perustuslaki kuitenkin tekisi eron länsimaiseen perustuslakitraditioon, johon tällaiset klausuulit eivät ole kuuluneet eikä sellaisia löydy käytännössä minkään maan perustuslaista. Federalismin mahdollisuuteen hän suhtautuu epäillen, näkee sen rikkovan perustuslain kovan ytimen ja pelkää sen tarkoittavan epäsymmetriaa, jossa jotkin alueet saisivat enemmän etuja kuin toiset (kuten Baskimaa tällä hetkellä).

García Roca esitti (21.3.2019), että Espanjan perustuslain uudistamista olisi tullut tarkastella jo joitain vuosia sitten. García Rocan mukaan Espanjan perustuslain epämääräisyys on pakottanut perustuslakituomioistuimen ottamaan liian merkittävän roolin perustuslain tulkitsijana. García Rocan mukaan Espanjan tulisi siirtyä tasavertaiseen federalismiin (vaikka federalismia termiä ei

olisikaan pakko käyttää, jos se aiheuttaa vastustusta). Muutoksia perustuslakiin ei kuitenkaan tulisi tehdä vain Katalonian takia tai niin, että päämääränä olisi automaattisesti alueiden itsehallinnon lisääminen. Perustuslain muutoksessa myös Espanjan senaatti tulisi muuttaa aidoksi federalistiseksi senaatiksi, jossa kaikki autonomiset alueet olisivat edustettuina. Suuri osa separatisteista voisi aluksi torjua muutosehdotukset, mutta todennäköisesti muutoksille löytyy Katalonian yhteiskunnasta kuitenkin riittävästi kannatusta. Samaan tapaan Botella Corral (21.3.2019) esitti, että asiantuntijoiden kesken on laaja yhteisymmärrys muutosten tarpeesta ja suunnasta – kohti federalistista järjestelmää. Samalla Espanjan senaatti tulisi muuttaa Saksan mallin mukaiseksi (aidoksi federalistiseksi senaatiksi) ja uusia Espanjan ja sen autonomisten alueiden fiskaalinen järjestelmä. Botella Corral toi myös esiin, että mahdollisia muutoksia jarruttaa Katalonian itsenäisyysliikkeen jakautuminen. Jos yksi itsenäisyysmielisistä puolueista ottaisi maltillisemman, neuvottelevan aseman, muut puolueet syyttäisivät sitä ”petturuudesta”.

Gómez de Liaño (2018, 372) on Espanjan perustuslakia koskien sitä mieltä, että perustuslain luojien olisi pitänyt lisätä eksplisiittinen kielto (Ranskan ja Saksan tapaan) sellaisten puolueiden ja järjestöjen toiminnalle, joiden tarkoitus on valtion integriteetin rikkominen. Toisaalta hän muistuttaa, että Espanjan perustuslakiin (artiklaan 6.) on jo kirjattu, että poliittisten puolueiden tulee toimia lakien ja perustuslain puitteissa. Espanjan perustuslain toinen artikla kertoo, että Espanja on kaikkien espanjalaisten *jakamaton* isänmaa ja ensimmäinen artikla, että kansallinen suvereniteetti kuuluu Espanjan kansalle. Katalonian itsenäisyysmieliset puolueet ovat toimineet näiden artiklojen vastaisesti ja näin asettuneet perustuslain ja lakien luoman kehikon ulkopuolelle. Tätä myöten ne toimivat perustuslain puolueita koskevan artiklan 6. vastaisesti, mikä Gómez de Liaño (2018, 372) tulkinnan mukaan mahdollistaisi niiden toiminnan rajoittamisen.

Valtio-opin professori Ignacio Sánchez-Cuenca (24.2.2019) esittää puolestaan, että Espanjassa olisi tullut ja tulisi käydä enemmän keskustelua oikeuden ja demokratian suhteesta. Hän on päätelmissään eri kannalla kuin ylempänä (ks. s. 71-72) siteeraamani kuningas Felipe VI ja pitää ongelman ytimenä laillisuuden ja demokratian törmäystä, jossa osa näkee demokratian kävelevän oikeuden yli ja osa oikeuden kävelevän demokratian yli. Hän on sitä mieltä, että muissa valtioissa (esimerkiksi Kanadassa) tämä törmäys on otettu paremmin huomioon. Leguina (2014, 196) toisaalta muistuttaa tähän liittyen, että esimerkiksi Kanadan ja Quebecin tapauksessa osapuolet ovat noudattaneet (toisin kuin Espanjan ja Katalonian tapauksessa) tiukasti voimassaolevaa oikeusnormistoa eikä pyrkimys ole ollut asettaa demokratiaa oikeuden yläpuolelle.

Laillisuuden ja demokratian suhteeseen liittyen Ucelay-da Cal (2018, 273-276) esittää, että Katalonian itsenäisyyspyrkimykset ovat yritys toteuttaa vallankumous, mikä tarkoittaa aina vanhan laillisuuden hylkäämistä ja uuden laillisuuden luomista. Itse tulkitseen tämän niin, ettei Ucelay-da Cal ainakaan suoraan tuomitse Katalonian johdon laittomia toimia – toisin sanoen ikään kuin *vallankumouksellisuus* jollain tasolla legitimoisi oikeusvaltioperiaatteen rikkomisen.

Mielenkiintoinen yhteys Ucelay-da Calin (2018, 273-276) esitykseen löytyy Finlaysonin (2013) kritiikistä Fairclough:n ja Fairclough:n kehykselle. Finlayson esittää, että kun Fairclough ja Fairclough jakava poliittiset ristiriidat järkeviin ristiriitoihin¹⁴² ja syviin ristiriitoihin, he jakavat osan ilmiöistä kuuluviksi hyvään ja normaaliin politiikkaan ja osan ikään kuin pahaan politiikkaan. Finlayson tuo esille, että Fairclough:n ja Fairclough:n esimerkki jälkimmäisesti on rasismi. Finlayson esittää, että hänen mielestään (toisin kuin Fairclough:n ja Fairclough:n) syvät ristiriidat ovat politiikan normaalitila. Lisäksi Finlayson esittää, että voimme helposti ajatella historiallisia esimerkkejä, joissa poliittinen toiminta on ylittänyt konsensuksen (järkevien ristiriitojen) rajat, koska toiminnalla on pyritty laajentamaan ihmisten oikeuksia (ei rajoittamaan niitä). Näin monet poliittiset muutokset, joita nyt pidetään perustavina, ovat alkaneet radikaaleina eroina konsensuksesta ja ne on alun perin torjuttu järjenvastaisina. (Finlayson 2013, 318-319.) Finlaysonin esityksen (joka on itsessään varmasti ainakin suurelta osalta totta) yhteys Ucelay-da Caliin on mielestäni siinä, että Ucelay-da Cal (2018, 273-276) vaikuttaa tulkitsevan, että Katalonian itsenäisyysliikkeen toiminta osuu ikään kuin edellä kuvattuun syvien ristiriitojen kenttään (Finlaysonilaisessa mielessä). Toisin sanoen, vaikka Katalonian itsenäisyysliikkeen laitton toiminta nähtäisiin nyt tuomittavana ja järjettömänä, tulevaisuudessa se voitaisiin nähdä hyväksyttävänä – esimerkiksi samaan tapaan kuin jotkin menneet ja nyt ihailut vallankumoukset. Tähän mielestäni viittaa yleisestikin termin ”vallankumous” käyttäminen viitattaessa Katalonian itsenäisyysliikkeen toimintaan.

Ucelay-da Cal ja Sánchez-Cuenca eivät mielestäni kumpikaan ota riittävästi huomioon, että Espanja on demokraattinen oikeusvaltio, jossa on mahdollisuus ajaa asiaansa myös laillisin keinoin. Se, ettei Katalonian itsenäisyysliikkeellä ole riittävää sosiaalista ja poliittista tukea takanaan, ei ole Espanjan institutionaalisten rakenteiden syy eikä oikeuta rikkomaan demokraattisia pelisääntöjä. ”Vallankumous”, jossa demokraattisen valtion yhden autonomisen osan parlamentaarinen – mutta sosiaalisesti epäselvä – enemmistö pyrkii kumoamaan demokraattisesti luodut legitiimit normit, on

¹⁴² reasonable disagreements

pikemminkin vallankaappaus. Jos Katalonian itsenäisyysliikkeen toimintaa verrataan joihinkin menneisiin ja täysin erilaisissa olosuhteissa tapahtuneisiin vallankumouksiin tai vastaaviin (kuten Ucelay-da Cal mielestäni osin implisiittisesti tekee), sorrutaan lähes poikkeuksetta vaaralliseen anakronismiin tai muuten virheellisiin vertauksiin.

On yleisemminkin riskialtista käyttää historiallisia analogioita nykyisten tilanteiden selittämiseen. Historiallisten analogioiden käyttö on usein virheellistä ja johtaa virhepäätelmiin nykyisyyttä arvioitaessa. Toisaalta analogioiden käyttö voi myös olla suoraan manipuloivaa ja tarkoitushakuista. (Pursiainen & Forsberg 2015, 232-234.)

Torran puheessa tulee myös esille dialogi Espanjan keskushallinnon ja Katalonian aluehallituksen välillä. Torran mukaan Espanjan hallituksen tulisi neuvotella ”vilpittömästi” tai ”antaa Katalonian mennä” (257-258). Esimerkiksi vasemmistolaisen Podemos-puolueen johtaja Pablo Iglesias on myös esittänyt ratkaisuksi dialogia Katalonian johdon ja Espanjan hallituksen välillä (El Diario, 10.10.2017). Kuten toin ylempänä esille, vaatimus vilpittömästä neuvottelusta on erikoinen, koska Torra käytännössä sulkee ulos monia vaihtoehtoja, joihin neuvottelu voisi johtaa. Näin vaikuttaa siltä, että Torralle vilpitön neuvottelu tarkoittaa vain ja ainoastaan neuvottelua, joka johtaisi Katalonian itsenäistymiseen. Leguina (2014, 209) on sitä mieltä, että ainoa neuvottelu, jota Katalonian itsenäisyysliike haluaa, on neuvottelu Espanjan antautumisesta. Näin kyseessä ei ole mikään aito dialogi, jossa pyrittäisiin etsimään kaikkia tyydyttävää ratkaisua. Leguina (2014, 215) sanoo itse kannattavansa neuvottelua, muttei antautumista. Siteerasin jo ylempänä Felipe VI:n vastausta välitysehdotuksiin, jossa hän ilmoitti, ettei voi välittää niiden välillä, jotka rikkovat lakia ja niiden, jotka eivät, koska hänen asemansa vaatii perustuslain ehdotonta puolustamista. Espanjan entinen pääministeri Mariano Rajoy, jonka kaudella elettiin Katalonian itsenäisyysliikehdinnän tähän mennessä vaikeimmat vaiheet, on jälkepäin kertonut, ettei hän ollut valmis neuvottelemaan niin, että vastineeksi lakien noudattamisesta Katalonian aluehallinto saisi myönnytyksiä (Nati Villanueva & Luis P. Arechederra, 28.2.2019).

Elliott (2018, 272) esittää, että dialogi ei yksin ratkaise pitkään jatkuneita ongelmia, mutta on yhtä kaikki merkityksellistä. Dialogi toimii hänen mukaansa myös esteenä itsenäisyyspyrkimyksille. Saman asian toi esiin García Roca (21.3.2019), joka esitti, että ilman dialogia emme voi estää Katalonian eroa Espanjasta. Näin varmasti onkin, jos kyseessä todella on rationaalinen, aito ja tasapuolinen dialogi. Tällaisessa tapauksessa – deliberatiivisen demokratian ideaalien mukaan – on mahdollista (ja toivottavaa), että rationaalisin tai paras argumentti voittaa. Oman näkemykseni

mukaan tässä tilanteessa itsenäisyyden vastustajat olisivat selvästi vahvemmillä. Kuten olen jo tässä tutkimuksessa osoittanut, Katalonian itsenäisyysliikkeen taloudelliset, oikeudelliset, historialliset ja poliittiset argumentit eivät useinkaan kestä syvempää kriittistä tarkastelua.

Elliott (2018, 270) muistuttaa myös, ettei sortoa voi pitää nationalismiin nousun syynä, vaikka Katalonian itsenäisyysliike käyttääkin sortoa perusteena itsenäisyyspyrkimyksilleen. Samaan tapaan Kekkonen (2016, 284) kirjoittaa, etteivät suuretkaan historialliset väärydet riitä loputtomasti syykkeiksi terrorismille. Kekkonen viittaa tässä ETA:n terrorismiin, mutta samalla tavoin Kataloniaan kohdistetut historialliset väärydet eivät oikeuta tai voi toimia perusteena Katalonian nykyisen johdon laittomille toimille. Kekkonen (2016, 284) muistuttaa myös, että nyky-Espanja kuuluu kiistatta – ongelmistaan huolimatta – läntisten demokraattisten oikeusvaltioiden joukkoon.

Palatakseni luvun alun kysymyksiin, onko ehdotettu toiminta, valittuna muiden järkevien vaihtoehtojen joukosta, paras tapa toimia? Mikä olisi paras tapa toimia, jos tavoitteena on Katalonian tilanteen ratkaiseminen? Näihin kysymyksiin ei voi antaa kiistatonta ja varmaa vastausta ainakaan tämän tutkimuksen kirjoitushetkellä. Mielestäni, ottaen huomioon tässä tutkimuksessa esiin nousseet asiat ja esitetyt perustelut, voidaan kuitenkin sanoa, etteivät Torran esittämät toimintaehdotukset ole parhaita mahdollisia – ainakaan, jos asiaa ei tarkastella Katalonian itsenäisyysliikkeen kapeasta näkökulmasta. Tästä näkökulmasta kyse voi pikemminkin olla siitä, mitkä keinot olisivat parhaita itsenäisyyden saavuttamiseksi.

Espanjalle, myös espanjalaisiksi itsensä kokeville katalonialaisille sekä Euroopalle kokonaisuutena Torran ehdotukset vaikuttavat vahingollisilta. Elliott (2018, 263, 264) esittää useassa kohtaa, että Katalonian itsenäisyysliike ja sen johto elää omassa, rinnakkaisessa todellisuudessaan. Vain tässä todellisuudessa Katalonian itsenäistyminen tai siihen pyrkiminen näyttäytyy tavoiteltavalta. Leguina (2014, 208) esittää, että vaikka taloudelliset ja oikeudelliset argumentit Katalonian itsenäisyyttä vastaan olisivat kuinka vahvoja (mitä ne ovatkin), ne eivät riitä jo itsenäisyyden puolesta vakuuttuneiden vakuuttamiseen. Molemmissa näkemyksissä tulee ilmi (pessimistinen) ajatus siitä, etteivät järkiargumentit kykene läpäisemään Katalonian itsenäisyysmielisten ajattelua.

7 Loppupäätelmät

Kirjoitin jo tutkimukseni johdannossa, että käytän tässä tutkimuksessa aineistona pidempää yhtämittaista poliittista puhetta kuin muissa tuntemissani samalla metodilla toteutetuissa tutkimuksissa. Tämä asetti tutkimukselle omat haasteensa. Myönnän, että tutkimus olisi ollut yksinkertaisempi ja vaivattomampi toteuttaa, jos olisin valinnut aineistoksi esimerkiksi kolme lyhyttä puhetta tai kolme yksittäistä argumenttia kolmesta pitkästä puheesta. Yksittäinen pitkä puhe ja siinä risteilevät useat, yhteen kietoutuneet argumentit aiheuttivat jonkin verran päänvaivaa sen suhteen, kuinka minun kannattaisi erottaa ne toisistaan ja miten minun kannattaisi suorittaa niiden arviointi. Kannattaisiko arviointi suorittaa ikään kuin mekaanisesti argumentti kerrallaan vai argumentteja yhdistellen? Päädyin jälkimmäiseen vaihtoehtoon, koska koin arvioinnin muodostuvan näin luontevammaksi. Toivon tietysti, etteivät edellä kuvat pienet käytännön ongelmat heijastu lukijan näkökulmasta työni luettavuuteen.

Lisäksi on huomioitava, että vaikka Fairclough:n ja Fairclough:n (2011; 2012) metodi mahdollistaa näkemykseni mukaan sinänsä yksinkertaisen tavan toistaa tutkimuksia samalla aineistolla, argumenttien rekonstruktio olisi ollut mahdollista toteuttaa myös hieman eri tavalla. On aina jonkin verran tulkinnanvaraista, mitkä aineiston osat sijoitetaan minkäkin premissin osaksi, mitkä ovat argumenttien väitteitä ja kuinka ylipäätään argumenttien rekonstruktio muotoillaan.

Olen tuonut ylempänä useaan otteeseen esille, että käyttämäni metodi perustuu aineiston dialektiselle arvioinnille. Dialektinen tulkinta argumentaatiosta perustuu siihen, että argumentointi nähdään prosessiksi, jossa argumentoija varautuu jo argumenttia esittäessään mahdollisiin vastaväitteisiin. Samalla argumentin vahvuutta ei määrittele se, kuinka hyvin sen loppupäätelmä on tuettu tai perusteltu, vaan kuinka hyvin se kestää kriittistä tarkastelua.

Fairclough:n ja Fairclough:n teoria- ja metodikehykseen liittyen on käyty keskustelua argumenttien, deliberaation, käytännöllisen järjestyksen, representaatioiden ja retoriikan suhteista toisiinsa ja näiden ensi- tai toissijaisuudesta. Olen kuvannut tätä keskustelua laajemmin alaluvussa 3.5 Tämä teoreettinen keskustelu huomioiden on ollut mielenkiintoista huomata käytännössä, kuinka kirjoittaessani tätä tutkimusta myös minä otan mahdollisia vasta-argumentteja huomioon. Tämä on toki luontevaa, mutta samalla se on hyvä osoitus dialektisen tulkinnan vahvuudesta. Mahdollisten vasta-argumenttien huomioiminen tapahtuu argumentatiivista tekstiä kirjoitettaessa enemmän tai

vähemmän kuin itsestään. Jo tästä syystä on mielestäni selvää, että argumenttien rekonstruktio ja arvioiminen ensisijaisesti dialektisesta katsantokannasta on järkeenkäypää. Ensinäkemältä Fairclough:n ja Fairclough:n teoria- ja metodikehitys voi vaikuttaa monimutkaiselta, mutta metodologia sovellettaessa sen luontevuus nousee esiin.

Tässä tutkimuksessa olen analysoinut Katalonian aluehallituksen presidentin Quim Torran pitämää puhetta, joka tulkintani mukaan edustaa eräänlaista Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaation arkkityyppiä. Tästä syystä Torran puheesta tekemäni päätelmät ovat laajennettavissa koskemaan Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatiota yleisemminkin. Olen pyrkinyt osoittamaan, miltä osin Torran (ja samalla Katalonian itsenäisyysliikkeen) argumentaatio on rationaalisesti vakuuttavaa ja miltä osin ei.

Torra pyrkii – kuten usein poliittisissa puheissa – esittämään toiminnan olosuhteet niin, että hänen esittämänsä toiminta vaikuttaisi sopivalta ratkaisulta. Torran esitys on kuitenkin suurimmaksi osaksi vähintäänkin erittäin kiistanalainen, ellei suorastaan virheellinen. Torran esittämä olosuhteiden kuvaus on ristiriidassa sekä kansainvälisten tutkimusyksiköiden tuottaman datan että useiden akateemisten asiantuntijoiden ja yhteiskunnallisten vaikuttajien esitysten kanssa. Torra jättää olosuhteiden kuvauksessa myös systemaattisesti noteeraamatta aineiston, joka on ristiriidassa hänen oman esityksensä kanssa. Näistä syistä Torran esittämää olosuhteiden kuvausta ei voi pitää rationaalisesti vakuuttavana tai hyväksyttävänä.

Olosuhdepremissin lisäksi ehdotettua toimintaa (väitettä) pohjustavat arvo- ja maali-premissit. Torran argumenttien maali- ja arvopremissit vaikuttavat pääosin itsessään hyväksyttäviltä. Näiden premissien hyväksyttävyyttä varjostaa kuitenkin epäily, että ne eivät todellisuudessa aidosti pohjusta argumentoijan esittämää toimintaa (argumentoijan omasta näkökulmasta). Fairclough ja Fairclough (2012, 96-97) käyttävät tällaisesta tilanteesta esimerkkinä Iso-Britannian entisen pääministerin Tony Blairin toiselle Irakin sodalle antamia perusteita. Blairin esitystä sen puolesta, että Iso-Britannian tulisi osallistua Irakin sotaan pohjustivat premisseinä Irakin luoma uhka muulle maailmalle ja pyrkimys Irakin demokratisoimiseen. On kuitenkin perusteltua epäillä, että hyökkäyksen todellinen motiivi liittyy Britannian ja Yhdysvaltojen erityissuhteeseen ja geopolitiikkaan, ei demokratiapyrkimyksiin. Samaan tapaan voidaan perustellusti epäillä, että Torran toimintaehdotusten todellinen motiivi liittyy suoraan Katalonian itsenäistymiseen, ei Torran puheessa esiintyviin maaleihin (esimerkiksi poliittiseen ratkaisuun *per se* tai Euroopan selviämiseen). Voidaan myös perustellusti epäillä, että toimintaa pohjustaviksi arvoiksi esiintuodut

arvot ja huolenaiheet eivät argumentoijan näkökulmasta aidosti toimi esitetyn toiminnan motivaattoreina. Toisin sanoen Torra todennäköisesti uskoo toimintaehdotuksiinsa muista syistä kuin niistä, jotka hän esittää argumenteissaan. Hän siis todennäköisesti ehdottaa esimerkiksi sovittelua Espanjan ja Katalonian välille, koska uskoo sovittelun¹⁴³ edesauttavan *todellisen* maalinsa (Katalonian itsenäistymisen) toteutumista. Epäily manipulaatiopyrkimyksestä on mahdollista esittää, koska: 1. Torran ja laajemmin Katalonian itsenäisyysliikkeen muut esitykset ovat ristiriidassa tutkittavassa puheessa esitettyjen premissien kanssa, 2. Torran ja laajemmin Katalonian itsenäisyysliikkeen toiminta on ollut tai on ristiriidassa tutkittavassa puheessa esitettyjen premissien kanssa, 3. Torran puheessa on havaittavissa ristiriitaisuuksia ehdotetun toiminnan, toiminnasta aiheutuvien sivuvaikutusten ja esitettyjen maalien välillä.

Edellä esitettyjen ongelmien lisäksi Torran esittämät keinot eivät näyttäneet analyysini perusteella välttämättä parhailta, tehokkaimmilta tai hyväksyttävimmiltä keinoilta puheessa esitettyjen maalien saavuttamiseksi. Torran maalien saavuttaminen hänen ehdottamillaan keinoilla vaatisi useiden ennakkoehtojen täyttymistä, mikä tekee niistä ainakin osin epärealistisia. Useat akateemiset ja muut asiantuntijat ovat esittäneet muita mahdollisia keinoja Katalonian tilanteen ratkaisemiseksi (joka on Torrankin esittämä maali). Torra kuitenkin tyrmää puheessaan muut mahdolliset toimintavaihtoehdot (esimerkiksi Espanjan perustuslain uudistamisen) suoralta kädeltä. On myös huomioitava, että Torran ehdottama toiminta voi aiheuttaa vakavia sivuvaikutuksia (joita Torra ei käytännössä käsittele puheessaan). Samoin – erityisesti, jos Katalonian itsenäisyys tulkitaan Torran aidoksi maaliksi – Torran maaleihin tai niiden saavuttamiseen liittyy useita sivuvaikutuksia, joita ei voi ainakaan allekirjoittaneen näkökulmasta pitää hyväksyttävänä. Toisaalta Torra kuitenkin esittää ottaneensa huomioon myös muita mahdollisia toimintavaihtoehtoja ja eri vaihtoehtojen joitain mahdollisia seurauksia. Tämä tekee Torran argumenteista dialektisesti tarkastellen vahvempia, rationaalisesti vakuuttavampia ja hyväksyttävämpiä.

Kirjoitin tämän tutkimuksen johdannossa, että Katalonian itsenäisyysliikkeen argumentaatio on onnistunut Espanjan yhtenäisyyttä kannattavien tahojen argumentaatiota tehokkaammin saavuttamaan vastakaikua ulkomaisessa yleisössä. Ottaen huomioon (tässä tutkimuksessa esiinnousseet) itsenäisyysliikkeen argumentaation puutteet ja heikkoudet, mistä tämä voi johtua?

¹⁴³ Toin ylempänä esille, että Torra vaikuttaa tarkoittavan sovittelulla pikemminkin Espanjan painostamista.

Täydellisemmän vastauksen antaminen vaatisi erillisen tutkimuksen tai tutkimusten tekemistä, mutta jotain viitteitä mahdollisesta vastauksesta voidaan esittää. Louw (2010, 184-188) kirjoittaa, että medialla on suuri rooli mielipiteiden muodostuksessa. Samalla suurin osa journalistista on heikosti kykeneviä ymmärtämään ulkomaisia konteksteja, joten heidän mielipiteitään on helppo muokata. Toimittajat myös peilaavat ulkomaiden tapahtumia oman kotimaansa linssin läpi ja luovat (vääriä) yhtäläisyyksiä. Ulkomaiden tapahtumat voidaan yhdistää (yleensä väärin perustein) kotimaan tapahtumiin, jotta ne saadaan ymmärrettäviksi. (Louw 2010, 184-188; Fallows 1997, 197-198 teoksessa Louw 2010; ks. myös s. 93.) Suomen tapauksessa esimerkki voisi olla Katalonian itsenäisyyspyrkimysten rinnastamisen Suomen täysin eri aikana ja eri kontekstissa tapahtuneeseen itsenäistymiseen. Louw (2010, 122) puhuu myös sympatian kerääjistä¹⁴⁴, jotka käsikirjoitetaan uhreiksi. Sympatian keräämisellä pyritään peittämään jonkin poliittisen liikkeen taustalta mahdollisesti löytyviä ongelmia ja piilottamaan harjoitettu raadollinen poliittinen peli. Sympatian keräämiseen liittyy usein oman poliittisen liikkeen tai viiteryhmän väkivallattomuuden korostaminen ja hyvä-paha asetelmien luominen. Sympatian keräämisellä pyritään luomaan ulkomaista (länsimaista) poliittista painetta haluttuun kohteeseen ja tästä syystä sympatian kerääjät pyrkivät erityisesti vetoamaan länsimaisiin, liberaaleihin arvoihin.

Edellä esitetty kuvaus sopii jopa pelottavan hyvin Katalonian itsenäisyyspyrkimykseen ja itsenäisyysliikkeen käyttämään retoriikkaan. Katalonian itsenäisyysliike pyrkii esiintymään uhrina ja rakentamaan hyvä-paha asetelmaa Katalonian ja Espanjan välille. Samalla itsenäisyysliike korostaa omaa väkivallattomuuttaan, vetoaa länsimaisiin liberaaleihin arvoihin ja pyrkii avoimesti luomaan Espanjaan kohdistettua kansainvälistä poliittista painetta. Katalonian itsenäisyysliikkeen tapauksessa on mahdollista tehdä tulkinta, että itsenäisyysliike pyrkii peittämään Katalonian poliittiseen elämään syvälle juurtuneen korruption kulttuurin¹⁴⁵, ajoittain pinnalle nousevan supremasistisen ajattelun, sosiaalisen tukensa kapeuden ja vakavat riskit, joita hypoteettiseen Katalonian itsenäisyyteen (ja sen tavoitteluun) liittyy. Elliott (2018, 264) kirjoittaa tähän liittyen, että lähtiessään ajamaan prosessia Katalonian itsenäistymistä kohti, Katalonian itsenäisyysliike ei ole ”hymyilevistä kasvoistaan huolimatta onnistunut peittämään rumuutta, joka kätkeytyy hymyn taakse”. Louwin teosta (2010, 184-188) mukaillen voidaan kuitenkin pohtia, että riittääkö Katalonian

¹⁴⁴ Sympathy managers.

¹⁴⁵ Korruptiosta katso esim. El Mundo 19.2.2018; Ucelay-da Cal 2018, 268.

itsenäisyysliikkeelle se, että mahdollisesti kontekstia huonosti ymmärtävien journalistien mielipiteitä kyetään muokkaamaan ja näin saamaan nämä itsenäisyysliikkeelle myötämielisiksi.

Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimusten aihe olisi Katalonian itsenäisyysliikkeen toiminnan ja diskurssien kytkeminen laajempaan keskusteluun populismista. Mielestäni Katalonian itsenäisyysliike on selkeästi osa laajempaa eurooppalaista (tai länsimaista) populistista liikehdintää, vaikka erojakin (muihin populistisiin liikkeisiin) on toki havaittavissa. Jos tarkastellaan esimerkiksi Yleisradion (tutkimukseen perustuvaa) artikkelia (Esko Varho 12.2.2017) populismista parin vuoden takaa, voidaan selkeästi havaita Katalonian itsenäisyysliikkeen yhtäläisyydet populismiin laajemmin. Artikkelissa esitellyistä kymmenestä populismin ”kriteeristä” Katalonian itsenäisyysliike sopii ainakin seitsemään tai kahdeksaan. Tämä on mielestäni merkittävä havainto ja vaatisi osakseen jatkotutkimusta.

Entä miten tästä eteenpäin? Tähänkään on vaikea antaa yksiselitteistä vastausta. Tilanne Kataloniassa jatkuu sekavana ja on mahdollista, ettei Torran kausi Katalonian aluehallituksen johdossa kestä erityisen pitkään. Tämän tutkimuksen kirjoittamisen aikana Torra on joutunut itse tutkinnan kohteeksi¹⁴⁶ ja 4.4.2019 Katalonian alueparlamentti vaati Torran hallitusta luottamusäänestyksen kohteeksi tai ennenaikaisia vaaleja järjestettäväksi (Jesús García 2.4.2019; Josep Catà 4.4.2019). Lähitulevaisuus näyttää, mikä on Torran hallituksen kohtalo. Tämän lisäksi Espanjassa järjestetään parlamenttivaalit 28.4.2019, joten muutokset ovat mahdollisia myös tällä suunnalla. Gallupit ennustavat PSOE:lle voittoa, mutta PSOE ei kyselyiden mukaan kuitenkaan saisi absoluuttista enemmistöä parlamenttiin, vaan tulee todennäköisesti tarvitsemaan muiden puolueiden tukea muodostaakseen toimivan hallituksen (Kiko Llaneras, 22.4.2019; Teemu Tammikko 24.4.2019).

Hieman pidemmällä aikavälillä olen taipuvainen näkemään eri alojen akateemisten asiantuntijoiden ratkaisuehdotukset (liittyen esimerkiksi federalismiin) pohjana, jonka perusteella poliittista umpisolmua olisi mahdollista lähteä avaamaan. Samalla tietyistä luovuttamattomista demokratiaan ja oikeusvaltioon liittyvistä peruseriaatteista tulisi pitää kiinni. Oman aikansa merkittävä tai jopa merkittävin espanjalainen perustuslakiasiantuntija, työhuoneessaan ETA:n murhaamaksi joutunut Francisco Tomas y Valiente kirjoitti vuonna 1983 jotain, joka kannattaa pitää mielessä tänäänkin.

¹⁴⁶ Lyhyesti kerrottuna siitä syystä, ettei Torra suostunut keskusvaalilautakunnan käskystä huolimatta poistamaan itsenäisyysmielisiä symboleita hallintorakennuksista.

Tuolloin uhat, jotka uhkasivat Espanjan perustuslaillista järjestystä ja demokratiaa, olivat toiset kuin nyt, vuonna 2019. Tomas y Valienten metafora risteyksestä, josta haarautuu kaksi tietä, pätee kuitenkin Espanjaan ja Kataloniaan myös tänään: ”Perustuslaki tai kaos. Oikeus tai kaos.”

8 Lähdeluettelo

8.1 Aineisto

“An international mediation for Catalonia”. Joaquim Torra i Pla, Katalonian aluehallituksen presidentti. Geneven yliopisto, 17.10.2018. Saatavissa:

<https://govern.cat/govern/docs/2018/10/17/19/30/bff3a821-e527-4db1-b296-4a4ee8095a4b.pdf>

Luettu: 16.11.2018.

8.2 Kirjallisuus

Audi, R. (2006), *Practical Reasoning and Ethical Decision*. London: Routledge.

Bohman, J. (1996), *Public deliberation: pluralism, complexity, and democracy*. Cambridge: MIT Press.

Bourne, Angela K. (2014), “Europeanization and Secession: The Cases of Catalonia and Scotland”. *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe* 13 (3): 94-120.

Coleman, Stephen (2013), “How to Make a Drama Out of a Crisis”. *Political Studies Review* 11: 328-335.

Coromina, Ò., Prado, E. & Padilla, A. (2018), “The grammatization of emotions on Facebook in the elections to the Parliament of Catalonia 2017”. *El Profesional de la Información* 27 (5): 1004-1011.

Coufalová, L. (2017), “Lost Credibility: Who Should Be Blamed for the Increasing Support for Separatism in Catalonia?”. *Politologická Revue* 23 (1): 133-159.

Crameri, K. (2014), *“Goodbye, Spain?": The Question of Independence for Catalonia*. Brighton: Sussex Academic Press.

Crameri, K. (2015), “Political Power and Civil Counterpower: The Complex Dynamics of the Catalan Independence Movement”. *Nationalism and Ethnic Politics* 21 (1): 104-120.

Criado, H., Herreros F., Miller L., & Ubeda P. (2018), *Journal of Conflict Resolution* 62 (2): 231-253.

De la Lama, César (2018), *El procés: Golpe de Estado en Cataluña*. Madrid: Ediciones Atlantis.

Elias, A. (2015), “Catalan Independence and the Challenge of Credibility: The Causes and Consequences of Catalan Nationalist Parties' Strategic Behavior”. *Nationalism and Ethnic Politics* 21 (1): 83-103.

- Elliott, J.H. (2018), *Scots & Catalans: Union & Disunion*. New Haven & London: Yale University Press.
- Fairclough, Isabela & Norman Fairclough (2011), "Practical reasoning in political discourse: The UK government's response to the economic crisis in the 2008 Pre-Budget Report". *Discourse & Society* 22 (3): 243-268.
- Fairclough, Isabela & Norman Fairclough (2012), *Political discourse analysis: a method for advanced students*. Abingdon: Routledge.
- Fairclough, Isabela & Norman Fairclough (2013), "Argument, Deliberation, Dialectic and the Nature of the Political: A CDA Perspective". *Political Studies Review* 11 (3): 336-344.
- Fairclough, Isabela (2016), "Evaluating policy as argument: the public debate over the first UK austerity budget". *Critical Discourse Studies* 13 (1): 57-77.
- Fairclough, Norman (2013), "Critical Discourse Analysis and Critical Policy Studies". *Critical Policy Studies* 7 (2): 177-197.
- Fernández Cañueto, D. (2018), "La alteración del orden del día para aprobar las leyes de referéndum y transitoriedad. El uso del artículo 81.3 del Reglamento del Parlamento de Cataluña". *Revista de Derecho Político* 102 (1): 201-233.
- Finlayson, Alan (2013), "Critique and Political Argumentation". *Political Studies Review* 11: 313-320.
- Fraile, M.R. (2016), "El humor gráfico español ante el referéndum escocés del 18 de septiembre de 2014 ¿Dibujando la independencia de Cataluña?". *Historia y Comunicación Social* 21 (1): 15-37.
- Fusi, Juan Pablo (2013), *Historia Mínima de España*. Turner Publicaciones: Madrid.
- Gómez de Liaño, Ignacio (2018), *Democracia, Islam, Nacionalismo*. Madrid: Deliberar.
- Gómez, Julder (2017), "Qué Es La Argumentación Práctica?". *Co-Herencia* 14 (27): 215-243.
- Grootendorst, Rob & F.H. van Eemeren (2004), *A Systematic Theory of Argumentation: The Pragma-Dialectical Approach*. Cambridge University Press: New York.
- Guibernau, M. (1997), "Images of Catalonia". *Nations and Nationalism* 3 (1): 89-111.
- Guibernau, M. (2013), "Secessionism in Catalonia: a response to Goikoetxea, Blas, Roeder, and Serrano". *Ethnopolitics* 12 (4): 410-414.
- Guibernau, M. (2014), "Prospects for an Independent Catalonia". *International Journal of Politics, Culture and Society* 27 (1): 5-23.
- Kekkonen, Jukka (2016), *Kun aseet puhuvat: poliittinen väkivalta Espanjan ja Suomen sisällissodissa*. Helsinki: Art House.
- Lecours, A. & Dupré, J. (2018), "The emergence and transformation of self-determination claims in Hong Kong and Catalonia: A historical institutionalist perspective". *Ethnicities* 0 (0): 1-21.
- Leguina, Joaquín (2014), *Los 10 Mitos del Nacionalismo Catalán*. Barcelona: Ediciones Temas de Hoy.

- Lepič, Martin (2017), "Limits to territorial nationalization in election support for an independence-aimed regional nationalism in Catalonia". *Political Geography* 60: 190-202.
- López Carmona, A., Ramírez Gonzáles, V. & Márquez, B. Delgado (2014), "Una propuesta de sistema electoral para Cataluña: reparto biproporcional". *Política y Sociedad* 51 (3): 837-861.
- Louw, Eric (2010), *The Media and Political Process*. London/Los Angeles: Sage.
- Moragas-Fernández, C.M., Montagut Calvo, M. & Capdevila Gómez, A. (2018), "The process en route: the metaphor of the journey as the dominant narrative for the political discourse in Catalonia". *Critical Discourse Studies* 15 (5): 517-539.
- Muro, Diego & Martijn C. Vlaskamp (2016), "How do prospects of EU membership influence support for secession? A survey experiment in Catalonia and Scotland". *West European Politics* 39 (6): 1115-1138.
- Olivieri, V.M. (2015), "Sub-state nationalism in Spain: primers and triggers of identity politics in Catalonia and the Basque Country". *Ethnic and Racial Studies* 38 (9): 1610-1626.
- Poiklik, Pille (2016), "People's Right to Keep and Bear Arms Arguments on the Meaning of the Second Amendment to the US Constitution in District of Columbia v. Heller". *Journal of Language and Politics* 15 (2):173-192.
- Poutanen, Mikko (2018), *Business Meets Politics : Intertwined economic and political discursive structures in the case of Nokia in Finland*. Tampere: Tampere University Press.
- Puente López, Julio (2018), *Entre la sensatez y el delirio*. Madrid: Liber Factory.
- Pujadas, E. & J. Xifra (2014), "Framing the Relationship Between Catalonia and Spain: A Semio-Narrative Analysis of the 2012 Catalan Election Campaign Ads". *American Behavioral Scientist* 58 (7): 880-897.
- Pujante, David & Esperanza Morales-Lopez (2008), "A Political Action Against Popular Opinion: Aznar's Final Speech before the Spanish Parliament Justifying the War in Iraq (December 2003)". *Journal of Language and Politics* 7 (1): 71-96.
- Pursiainen, Christer & Tuomas Forsberg (2015), *Ulkopolitiikkaa norsunluutornista*. Tampere: Chan Puma House.
- Rheg, W. (2009), "The argumentation theorist in deliberative democracy". Teoksessa David, W., Williams, D.C. & M.J. Young (2009), *Discourse, Debate and Democracy : Readings from Controversia - An International Journal of Debate and Democratic Renewal*. New York: International Debate Education Association.
- Rodon, T. & Guinjoan, M. (2018). "When the context matters: Identity, secession and the spatial dimension in Catalonia". *Political Geography* 63: 75-87.
- Ruiz-Domènec, José Enrique (2018), *Informe Sobre Cataluña: Una historia de rebeldía (777-2017)*. Barcelona: Penguin Random House.
- Searle, J.R. (2010), *Making the social world: The structure of human Civilization*. Oxford: Oxford University Press.

- Sauer, Cristoph (1997), "Echoes from Abroad - Speeches for the Domestic Audience: Queen Beatrix' Address to the Israeli Parliament". Teoksessa Schöffner, C. (1997), *Analysing Political Speeches*. Philadelphia: Multilingual Matters.
- Schöffner, Cristina (1997), "Editorial: Political Speeches and Discourse Analysis". Teoksessa Schöffner, C. (1997), *Analysing Political Speeches*. Philadelphia: Multilingual Matters.
- Serrano, I. (2013), "Just a Matter of Identity? Support for Independence in Catalonia". *Regional and Federal Studies* 23 (5): 523-545.
- Solís, F.L. (2003), *Negotiating Spain and Catalonia: competing narratives of national identity*. Portland: Intellect.
- Strubell, M. (2016), "The Catalan Independence Process and Cold Repression (2003-2016)". *Razprave in Gradivo : Revija za Narodnostna Vprasanja* 77: 5-30.
- Tomas y Valiente, Francisco (1983), "La Defensa de la Constitución". *Revista de Derecho Político* Núm. 16. Invierno 1982-1983.
- Ucelay-da Cal (2018), *Breve Historia del Separatismo Catalán: Del Apego a lo Catalán al Anhelado de la Secesión*. Barcelona: Penguin Random House Grupo Editorial.
- Van Dijk, Teun A. (2005), "War Rhetoric of a Little Ally: Political Implications and Aznar's Legitimatization of the War in Iraq". *Journal of Language and Politics* 4 (1): 65-91.
- Van Dijk, Teun A. (2008), *Discourse and Power*. London: Palgrave Macmillan.
- Van Eemeren, F. H. (2010), *Strategic Manouvering in Argumentative Discourse: Extending the pragma-dialectical theory of argumentation*. Amsterdam: John Benjamins.
- Van Eemeren, F. H. (2012), "The Pragma-Dialectical Theory Under Discussion". *Argumentation* 26 (4): 439-457.
- Walton, D. (2006), *Fundamentals of Critical Argumentation*. New York: Cambridge University Press.
- Walton, D. (2007a), *Media Argumentation*. New York: Cambridge University Press.
- Walton, D. (2007b), "Evaluating Practical reasoning". *Synthese* 157: 197-240.
- Wodak (2011), *The Discourse of Politics in Action: Politics as Usual*. London: Palgrave Macmillan.

8.3 Media-, internet- ja muut lähteet

- Alandete, David (2017), "Noticias falsas e injerencias también en Cataluña". Uutinen. El País, 1.10.2017. Luettu 5.3.2019.
- El País (2018), "Los tuits xenófobos de Quim Torra". Artikkel. El País, 12.5.2018. Luettu 13.11.2018.
- Ayuso, Javier (2018), "'Felipe, espero que esto nunca te ocurra a ti'". Artikkel. El País, 23.2.2018. Luettu 9.3.2018.

Baquero, Camilo S. (2017), "El Constitucional da el visto bueno a la reforma del reglamento del Parlament". Uutinen. El País, 29.11.2017. Luettu 17.11.2018.

Botella Corral, Joan (2019), "Decentralization in Spain 40 years after : Achievements, limits and future perspectives". Seminaariesitelmä (julkaisematon). Seminaarissa SES, Suomen Espanjan suurlähetystö ja Ulkopoliittinen instituutti, "Regions and nationalities in the Spanish Constitution: Assessment and way forward". Helsinki, 21.3.2019.

Cano, Luis (2017), "El bloque independentista habría perdido con cualquier otro sistema electoral." Artikkele. ABC, 22.12.2017. Luettu 9.3.2018.

Carbajosa, Ana (2018), "La inteligencia alemana afirma que Rusia apoyó al independentismo catalán". Uutinen. El País, 14.5.2018. Luettu 5.3.2019.

Catà, Josep (2019), "El Parlament insta a Torra a convocar elecciones". Uutinen. El País, 4.4.2019. Luettu 4.4.2019.

Cué, Carlos E. (2014), "'El grave error fue el Estatuto de Cataluña, no nuestra sentencia'". Haastattelu. El País, 3.7.2014. Luettu 28.2.2019.

Cué, Carlos E. (2019), "El Gobierno defiende la figura del relator y la oposición convoca protestas en las calles". Uutinen. El País, 6.2.2019. Luettu 23.2.2019

Delgado, Cristina (2017), "El Banco de España avisa de que el 'procés' ya lastra la economía catalana". Uutinen. El País, 27.12.2017. Luettu 26.1.2019

De Miguel, Bernardo (2019), "Las 72 horas que cerraron la vía europea del 'procés'". Artikkele. El País, 12.2.2019. Luettu 23.2.2019.

Díez, Anabel (2019), "Felipe González: 'No necesitamos relatores'". Uutinen. El País, 8.2.2019. Luettu 23.2.2019.

El País (2017), "Más de 3.000 empresas han llevado su sede fuera de Cataluña desde el referéndum". Uutinen. El País, 13.12.2017. Luettu 23.3.2018.

El Confidencial (2017), "La UE detecta un aumento de la injerencia rusa en relación con Cataluña". Artikkele. El Confidencial, 10.11.2017. Luettu 5.3.2019.

El Mundo (2018), "El pozo sin fondo de la corrupción de los Pujol". Pääkirjoitus. El Mundo, 19.2.2018. Luettu 14.3.2019.

EU vs Disinfo (2017), "Russian TV's view on Catalonia referendum: Europe falling apart and Spain compared to Ukraine". Uutinen. EU vs Disinfo, 7.10.2017. Luettu 5.3.2019.

Felipe VI (2017), "Mensaje de Su Majestad el Rey". 3.10.2017. Saatavissa: http://www.casareal.es/ES/Actividades/Paginas/actividades_discursos_detalle.aspx?data=5716 Luettu 12.11.2018.

Felipe VI (2019), "Palabras de S. M. el Rey en la en la clausura del Congreso Mundial del Derecho". 20.2.2019. Saatavissa: http://www.casareal.es/ES/Actividades/Paginas/actividades_discursos_detalle.aspx?data=6098 Luettu 22.2.2019.

Fernández, A., "El Gobierno frena la compra de 500 granadas "de guerra" por parte de la Generalitat". Uutinen. El Confidencial 3.4.2017. Luettu 17.4.2019.

Freedom House (2018), "Freedom in the World 2018: Democracy in Crisis". Saatavissa: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018> Luettu 22.2.2019.

Gabilondo, Iñaki (2019), "El relator, un gol de Torra por toda la escuadra". Kommentti (video). El País, 6.2.2019. Katsottu 23.2.2019.

García, Jesús (2019), "La justicia abre investigación contra Quim Torra por desobediencia". Uutinen. El País, 2.4.2019. Luettu 4.4.2019.

García, Luis B. (2018), "Torra desobedecerá al TC y diseñará una constitución catalana si no hay referéndum". Uutinen. La Vanguardia, 5.9.2018. Luettu 17.11.2018.

García Roca, Javier (2019), "Risks arising from an old Constitution and the need for bold action: times for reform and agreements". Seminaariesitelmä (julkaisematon). Seminaarissa SES, Suomen Espanjan suurlähetystö ja Ulkopoliittinen instituutti, "Regions and nationalities in the Spanish Constitution: Assessment and way forward". Helsinki 21.3.2019.

Gimbernat, Enrique (2019), "Un juicio justo al 1-O". Artikkele. Diario del Derecho, 12.2.2019. Luettu 22.2.2019.

Generalitat de Catalunya (2017), *Eleccions al Parlament de Catalunya 2017*. Saatavissa: <http://gencat.cat/economia/resultats-parlament2017/09AU/DAU09999CM.htm?lang=es> Luettu 12.11.2018.

Hernández Velasco, Irena (2017), "'Nos quieren silenciar': la directora de cine catalana Isabel Coixet habla sobre lo que sienten quienes se oponen al referéndum por la independencia". Artikkele. BBC Mundo, 5.10.2017. Luettu 11.2.2019.

Hernández, José Antonio (2018), "El Supremo estudia aceptar la entrega de Puigdemont por una malversación castigada con hasta 12 años de cárcel". Uutinen. El País, 6.4.2018. Luettu 19.4.2019.

Jones, Sam & Boffey, Daniel (2017), "EU intervention in Catalonia would cause chaos, Juncker says". Artikkele. The Guardian, 13.10.2017. Luettu 5.3.2019.

La Razón (2017), "Así se acosa a jueces y fiscales en Cataluña: cortes de luz y calefacción, escraches, pintadas...". Artikkele. La Razón, 22.11.2017. Luettu 14.2.2018.

López Garrido, Diego (2018), "Rebelión y Estado de derecho". Artikkele. El Periódico, 28.3.2018. Luettu 22.2.2019.

Lähteenmaa, Jaana (2018), "Poliisi on natsisika – vai onko?". Artikkele. Kansan Uutiset, 15.12.2018. Luettu 6.2.2019.

Llaneras, Kiko (2019), "¿Quién va a ganar las elecciones?". Artikkele. El País, 23.4.2019. Luettu 23.4.2019.

Marcos, José (2018), "Las soluciones para España son el federalismo y una reforma de la Constitución". Artikkele. El País, 25.9.2018. Luettu 9.3.2019.

Miller, Lee J & Lu, Wei (2019), "These Are the World's Healthiest Nations". Artikkele. Bloomberg, 24.2.2019. Luettu 25.2.2019.

Muñoz, Pablo & Morcillo, Cruz (2019), “La violencia de los CDR es peligrosa mantenida en el tiempo y me preocupa”. Artikkele. ABC, 10.2.2019. Luettu 10.2.2019.

El Diario (2017), “Iglesias insiste en pedir diálogo entre Gobierno y Generalitat aunque Puigdemont declare una DUI ‘sin efectos’.” Uutinen. El Diario, 10.10.2017. Luettu 10.3.2019.

Pérez, Claudi (2017), “Juncker: ‘If we allow Catalonia to separate, others will do the same’”. Uutinen. El País, 13.10.2017. Luettu 16.1.2019.

Romero, José Manuel (2019), “Las opiniones y los hechos de Oriol Junqueras”. Artikkele. El País, 15.2.2019. Luettu 22.2.2019.

Sánchez, Álvaro (2018), “El primer ministro esloveno pide a Torra que no compare Cataluña y Eslovenia”. Uutinen. El País, 15.12.2018. Luettu 6.2.2019.

Sánchez-Cuenca, Ignacio (2019), “El Discurso del Rey”. Kolumni. CTXT Revista Contexto, 24.2.2019. Luettu 9.3.2019.

Tammikko, Teemu (2019), “Pelko Espanjan hajoamisesta siivittää vaaleja”. Artikkele. Ulkopoliittinen instituutti, 24.4.2019. Luettu 24.4.2019.

The Economist Intelligence Unit (2018), “Democracy Index 2018: Me too? Political participation, protest and democracy”. Saatavissa: <https://www.eiu.com/topic/democracy-index> Luettu. 22.2.2019.

U.S. Department of State (2019), “Spain 2018 Human Rights Report”. Saatavissa: <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm#wrapper> Luettu 14.3.2019.

Varho, Esko (2017), “Analyysi: Populismi uhkaa demokratiaa – ja noudattaa aina samaa kaavaa”. Artikkele. YLE, 13.2.2017. Luettu 20.4.2019.

Villanueva, Nati & Arechederra, Luis P. (2019), “Rajoy aplicó el 155 porque «lo que es España lo deciden todos los españoles””. Artikkele. ABC, 28.2.2019.

Villarejo, Esteban (2018), “Puigdemont intentó comprar un arsenal militar para los Mossos”. Uutinen. ABC, 9.10.2017. Luettu 6.2.2019.

World Justice Project (2018), “Rule of Law Index 2017–2018”. Saatavissa: https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2018-June-Online-Edition_0.pdf Luettu. 22.2.2019.

8.4 Juridiset lähteet

BOE (1978), Constitución Española 1978.

BOE (1995), Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal.

Parlament de Catalunya (2013), Estatuto de Autonomía de Cataluña 2006. Primera edición, febrero del 2013 (edición núm. 436).

Supreme Court of Canada (1998), Reference re Secession of Quebec, [1998] 2 SCR 217, 1998 CanLII 793 (SCC).

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 114/2017, de 17 de octubre.

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 120/2017, de 31 de octubre.

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 121/2017, de 31 de octubre.

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 122/2017, de 31 de octubre.

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 124/2017, de 8 de noviembre.

Tribunal Constitucional de España (2017), Sentencia 139/2017, de 29 de noviembre.

Tribunal Constitucional de España (2018), Sentencia 10/2018, de 5 de febrero.

Tribunal Constitucional de España (2018), Sentencia 27/2018, de 5 de marzo.

United Nations (1970), "Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations". A/RES/25/2625.